

Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451-4257

SUBOTICA, 4. VELJAČE 2005. * CIJENA 35 DINARA * BROJ 104

Intervju:
Petar Kuntić

Jubilej

Dvije godine Hrvatske riječi

TEMA BROJA: MONITORING EUROPSKOG PARLAMENTA U VOJVODINI

kolpa·san®

KUPATILA

stvorena za uživanje
i za ponos

sanitarija i pločice, kade, tuš kade, tuš kabine,
saune, masažni sistemi-vodeni i vazdušni,
bazeni za masažu, nameštaj za kupatila,
ugradni vodokotlići i kupatilska galanterija

Banijska 2, SUBOTICA (u poslovnom centru preko puta FB "PARTIZAN"),

Tel: 024/ 547-274 , 547-886

Novi Sad - Rumenački put 11; 021/518-091
Beograd - Lješka 4; 011/354-8063

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ: Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Mr. Mato Groznica (predsjednik), Dušica Dulić,
Kalman Kuntić, dr. Marija P. Matarić,
Dražen Prčić, Stipan Stipić, Zvonko Sarić,
Zvonko Tadijan, Tomislav Žigmanov**V. D. DIREKTORA I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

**POMOĆNICA I ZAMJENICA
ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Dušica Dulić

REDAKCIJA: Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (glazba i kazalište),
Jasminka Dulić (politika),
Ivan Ivković Ivandekić (fotografije),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding sa p.o. Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po
Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.**FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:**

Nada Sudarević

Europski monitoring

Kada se objelodani izvješće izaslanstva Europskoga parlamenta, koje je protekloga tjedna tri dana boravilo u Vojvodini, istražujući motive i pozadinu prošlogodišnjih incidenata koji su uznemirili javnost, znat će se kako svijet gleda na ta zbivanja. Od toga koje će boje prevladavati u tome izvješću ovisit će i mjere koje će se poduzimati prema ovoj državi.

Ni sama ne ulazeći u nezahvalna predviđanja, predsjedavajuća izaslanstva Doris Pack je u izjavama na konferencijama za tisak u Subotici, Novom Sadu i Beogradu rekla kako iza incidenata ne stoji država, da većina njih nije imala etničku pozadinu, da su oni u najvećoj mjeri inspirirani događajima na Kosovu u ožujku 2004., te da su vinovnici uglavnom mladi ljudi, što bi trebalo značiti da je država na kraju ipak uspjela ublažiti lošu sliku koju su joj pripremili oni koji su incidente izazivali, kao i oni koji na njih nisu odgovarajuće reagirali.

U svakom slučaju, i prije službenog izvješća, vlast u Srbiji može biti zadovoljna, jer posljedice, bar kada su u pitanju europski parlamentarci, vjerojatno neće biti onakve kakve su se najavljivale.

Prve reakcije u Vojvodini su različite. József Kasza, lider Saveza vojvođanskih Mađara i čovjek neosporno zaslužan za dovođenje europskog monitoringa u Pokrajini, nezadovoljstvo je izrazio pozivom Doris Pack da »dođe živjeti u Vojvodini i tako vidi kako nacionalne manjine ovdje doista žive«. No, i pokraj toga, Kasza smatra kako je najvažnije da su europski parlamentarci bili ovdje i da se sada, poslije svega, pronadu zajednička rješenja, kako ona najpreča kratkoročna, tako i dugoročna.

Nezadovoljstvo su izrazili i predstavnici izbjeglica, kojih u Vojvodini ima preko 200.000, a koje je u izjavama Doris Pack označila kao one koji »nisu navikli živjeti u multietničkim sredinama kakva je Vojvodina«, te da ih treba »educirati za suživot«. Regionalni odbor za pomoć izbjeglicama Vojvodine kritizirao je takav stav, smatrajući to »uvredom«, ujedno izražavajući ogorčenost što se izaslanstvo Europskoga parlamenta nije sastalo i s njihovim predstavnicima, kako bi doznalo u kakvim oni uvjetima žive kako su »natprosječno obrazovani u odnosu na domicilno stanovništvo, zato što su došli iz većih industrijskih centara i urbanih sredina«.

Poslije svega, ostaje opor dojam da je država blamažu s incidentima mogla i morala izbjeći, jer je u javnost za ovih godinu dana otišlo toliko ružnih informacija i slika, da je sada, čak i kad bi one sve bile lažne, teško anulirati njihov efekt, prije svega na unutarnjem planu međunacionalnih odnosa.

Z. P.

Poziv na Hrckov maskenbal

Draga djeco,

Jeste li spremili maske za »Drugi Hrckov maskenbal«?

U utorak 8 veljače s početkom u 16 sati u svečanoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici, pozivam vas da dođete i pokažete svu ljepotu dječje mašte iskazanu u raznovrsnim maskama koje ste sami ili uz nečiju pomoć marljivo pripremili. Za najbolje maske pripremljene su vrijedne nagrade, a za sve dobar provod i prigodno posluženje.

Vaš Hrcko

Europski monitoring u Vojvodini

Ispituju se činjenice o incidentima....8,9

Dvije godine »Hrvatske riječi«

Višestruki napredak.....10-13

Slovaci kritiziraju TV Novi Sad

Zanemaruju potrebe manjine.....14

Intervju

Petar Kuntić.....16-19

Izaslanstvo Hrvatske u Somboru

Mostovi suradnje.....20-22

»Ždribac« ponovno na sceni

Obnovljena predstava za djecu.....38

Prela u Subotici i Baji

Vjernost tradiciji.....40-43

ČETVRTAK, 27. 1.

Kosovo

Većina građana Srbije i Crne Gore je za podjelu Kosova. Prema rezultatima istraživanja 57 posto građana Srbije i 39 posto građana Crne Gore je za podjelu Kosova. U Srbiji 48 posto građana smatra Kosovo izgubljenim.

Tužbe

Generalni direktor RTS-a Aleksandar Tijanić izjavio je za B92 da će u idućih tjedan do dva početi emitiranje emisije na hrvatskom jeziku. On je dodao i da je zatražio povlačenje tužbe protiv urednice emisije Dušice Dulić i direktora NIU »Hrvatska riječ« Zvonimira Perušića. Direktor RTV Novi Sad Petar Jovanović nije želio potvrditi ili demantirati ove navode. Kako je novinaru B92 prenijela njegova tajnica, Jovanović ne želi davati bilo kakve izjave na ovu temu dok se ne završi sudski postupak protiv Dulićeve i Perušića.

Aushwitz

Sirenom vlaka, simboličnim podsjećanjem na dolazak milijun i pol zatvorenika u Aushwitz, počelo je obilježavanje 60. godišnjice oslobađanja logora. U snijegom pokrivenom kompleksu nekadašnjeg logora Aushwitz-

Birkenau okupili su se šefovi 25 država, visoka izaslanstva 50 zemalja i oko 10.000 gostiju – preživjelih logoraša, ruskih vojnih veterana, a na poziv Svjetskog židovskog kongresa države domaćina i mladi iz cijelog svijeta. SiCG je predstavljao veleposlanik u Poljskoj. Premijer Hrvatske Ivo Sanader izjavio je da je ustaški logor u Jasenovcu jedno od strašnih mjesta hrvatske povijesti. U izjavi za HTV povodom 60. godišnjice oslobađanja Aushwita, Sanader je među najozloglašeniye nacističke logore, pokraj Aushwita, Treblinka i Dahaua, stavio i Jasenovac. »Generacije rođene poslije Drugog svjetskog rata ne smiju zaboraviti taj dio povijesti i sva zla koja su se u njemu događala«, rekao je Sanader.

PETAK, 28. 1.

Predaja

Prvi od četvorice srpskih generala, koje već 16 mjeseci traži Haški sud, odlučio se dragovoljno predati tom sudu. Umirovljeni vojni general Vladimir Lazarević preuzeo je optužnicu Haškog suda koja se nalazila u Vijeću za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu. U priopćenju Vlade Srbije se kaže da je Lazarević odluku donio tijekom razgovora s premijerom Vojislavom Koštunicom.

Atentati

Bivši ministar policije Dušan Mihajlović tvrdi da je nedavno na njega nekoliko puta izvršen atentat. Mihajlović tvrdi kako mafija i dalje financira značajne političare i partije i dodao da će neka saznanja iz perioda poslije 5. listopada ostaviti za memoare, a nešto odnijeti sa sobom u grob. Bivši ministar policije kaže da mnogo zna, ali da još nije vrijeme da progovori.

Europa

U najnovijoj analizi CIA-e, SiCG, Albanija i BiH neće biti članice Europske Unije ni do 2020. U analizi koja se bavi predviđanjima, perspektivom i izgledom svijeta kroz petnaest godina, američka obavještajna služba procjenjuje da će se sve zemlje u okruženju, među kojima su i Hrvatska i Turska, naći u članstvu u EU, dok će Srbija i Crna Gora, zajedno s njenim južnim i zapadnim susjedima postati »slijepo crijevno« svijeta.

SUBOTA, 29. 1.

Savez

Premijer Ivo Sanader rekao je da je pozvao sve parlamentarne klubove u Hrvatskom saboru na suradnju za svojevrsni Savez za Europu, jer je ulazak Hrvatske u Europsku uniju jedan od najvažnijih nacionalno-državnih političkih ciljeva. Savez za Europu nije nikakva koalicija – ni velika HDZ-SDP niti svekolika – nego suradnja na ostvarenju strateškoga vanjskopolitičkog cilja, naglasio je Sanader.

Svećenik

Općinsko vijeće Prijepolja demantiralo je da je Vladičin dvor u Prijepolju kamenovan i da je pretučen svećenik Mileševske eparhije Jovo Andan, nego da su ga mladići samo vrijeđali i gađali grudvama. SPC je dan ranije, na osnovi informacija koje je dobila od episkopa mileševskog Filareta, priopćila da su svećenika napali mladići muslimanske vjeroispovesti i da su ga istukli »uz najgrublje psovke i uvrede na vjerskoj i nacionalnoj osnovi«.

Davos

U Davosu se, u okviru Svjetskog ekonomskog foruma održavaju razgovori predstavnika bogatih i zemalja tzv. trećeg svijeta. Tema razgovora su promjena globalnih trgovinskih pravila u korist siromašnih, o čemu se spore nerazvijene i razvijene zemlje. Lideri zemalja u razvoju, koje predvodi Brazil, pozivaju na liberalizaciju trgovine poljoprivrednim proizvodima.

NEDJELJA, 30. 1.

Kritika

Predsjednik Srbije oštro je kritizirao državne dužnosnike zbog nepristustvovanja proslavi 60 godina oslobođenja Aushwitza. »Instrumentalizirate žrtve, kad god je potrebno voditi dnevno-političku borbu, a nismo imali predstavnike na obilježavanju 60 godina Aushwitza, simbola uništavanja čitavih naroda, uključujući i naš narod. Ta činjenica je prosto neshvatljiva. Moram reći, da sam znao da nitko neće otići, ja bih iz Afrike, u kojoj sam bio u tom trenutku,

ne znam na koji način, otišao u Aushwitz«, rekao je Tadić.

PONEDJELJAK, 31. 1.

Insajder

Vladimir Beba Popović u drugom dijelu »Insajdera« na B92 govorio je, između ostalog, o pozadini ubojstva Zorana Đinđića. Osim toga, bivši šef Biroa za komunikaciju s medijima Vlade Srbije, govorio je i o akciji »Sablja«, koja je uslijedila nakon ubojstva premijera Srbije. Popović je izrekao niz teških optužbi na račun pojedinih državnih dužnosnika.

Emisija »Insajder« oborila je svoj rekord gledano – sti u posljednjih godinu dana. Gledao ju je svaki peti stanovnik Srbije bez Kosova, tj. više od 1,4 milijuna ljudi.

Presuda

U Haškom sudu izrečena je presuda od 8 godina zatvora generalu bivše JNA Pavlu Strugaru. Strugar je osuđen za granatiranje i bezrazložno uništavanje povijesnih objekata u Dubrovniku 1991.

UTORAK, 1. 2.

Sjednica

Sjednica Vlade Srbije, najavljivana kao neka vrsta presedana, nije donijela ništa novo u vezi s Haagom. Sjednica se svela na izvješće potpredsjednika Vlade Miroslava Labusa o posljednjem sastanku s predstavnicima Europske unije u Beogradu.

TV Novi Sad

Nacionalno vijeće Slovačka SiCG optužilo je rukovodstvo RTV Novi Sad da ignorira programski interes slovačke redakcije, da zanemaruje nacionalne i kulturne potrebe pripadnika slovačke nacionalne manjine i navodi da je RTV Novi Sad najstariji festival autentične slovačke muzike, koji se tradicionalno održava u Pivnicama, svela na razinu vijesti, iako je ranijih godina RTV Novi Sad bila suorganizator te manifestacije.

Povratak

Prvi ovogodišnji konvoj izbjeglih hrvatskih Srba stigao je za Hrvatsku, ovoga puta u organizaciji Danskog vijeća za izbjeglice, a u suradnji s Europskom agencijom za obnovu (EAR) i UNHCR-om. Iako se prijavilo oko 120 ljudi, u Hrvatsku ih je krenulo samo jedanaest. Razlog malog broja povratnika u ovom konvoju su, kako objašnjavaju u Danskom vijeću za izbjeglice, vremenske neprilike u Lici i Dalmatinskoj zagori, zbog čega je veći broj, posebice starijih osoba, odlučio odgoditi povratak do poboljšanja vremenskih prilika.

Pridruživanje

Na snagu je stupio Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Hrvatske i EU, čime Hrvatska postaje pridružena članica te integracije. SSP je potpisan 29. listopada 2001. godine u Luxembourg i predstavlja prvi sveobuhvatni ugovorni odnos između Hrvatske i Unije.

Milošević

SRS najavljuje da će Skupštini Srbije predložiti usvajanje rezolucije o obustavljanju procesa protiv obitelji Slobodana Miloševića. Iako je službeno predsjednik Socijalističke partije Srbije, umjesto svojim partijskim kolegama za pomoć se obratio radikalima. Milošević traži da zastupnici Srpske radikalne stranke iniciraju izvanrednu sjednicu Skupštine Srbije, na kojoj bi bila razmotrena rezolucija kojom bi se naložilo obustavljanje procesa protiv članova njegove obitelji.

Da bi izvanredna sjednica s ovom temom bila zakazana, radikalima su potrebna samo još dva potpisa zastupnika iz neke druge stranke. Ipak, iako je logično da tu inicijativu potpišu i zastupnici SPS-a, Miloševićeve stranačke kolege to još nisu učinile, jer kako kažu, tek se treba upoznati s tekstom rezolucije.

SRIJEDA, 2. 2.

Ubojstvo

U Horgošu kod Subotice pronađena je ubijena šesteročlana obitelj Szalma u dvije obiteljske kuće. József Szalma, njegova supruga Jolán, sin Nándor, snaha Nelli i unuci David i Bettina ubijeni su nekoliko dana ranije, ali je ubojstvo prijavljeno tek pošto su susjedi primijetili kako nema uobičajenih aktivnosti u kući obitelji Szalma. Obitelj Szalma bila je poznata u Horgošu kao izuzetno imućna, s razvijenim poslovima po Srbiji i Crnoj Gori i Mađarskoj, a bavila se poljoprivredom i trgovinom.

JOŠ ME NISU ZVALI

Hvala Bogu, još me nisu zvali. Bolje da me i ne zovu: neka ih samo i dalje reklamira Ceca, a ne ja! **Marko Perković Thompson**, estradna zvijezda iz Hrvatske, Večernji list, 28. siječnja

SAMO LJUBAVNE PJESME

Čula sam i da je suspendiran s televizije. Šteta, jer je odličan novinar, veoma profesionalan i korektan. Ljubazno mi je kazao, kako je svjestan da sam u zatvoru imala veoma teške dane i da je moje uhićenje bilo političko. Od stotinjak pitanja, koja mi je nekoliko dana pred emisiju poslao, samo na jedno odbila sam odgovoriti. Ono glasi: »Ceco, što mislite o Mesiću, Tuđmanu i Miloševiću?« Rekla sam mu da mene politika ne zanima. I tako i jest. I bez te emisije ja imam mnogo publike u Hrvatskoj, u Sloveniji, BiH, Makedoniji, Bugarskoj... Sve njih pozivam da dođu na moj besplatni koncert na Ušću 18. lipnja, da skupa pjevamo moje ljubavne pjesme, kao što smo to činili i na »Marakani«. Nećemo dozvoliti politici da nam pokvari veselje. A ovdje ih sigurno nitko neće dirati jer je Srbija uvijek bila otvorena za sve. **Svetlana Ceca Ražnatović**, estradna zvijezda iz Srbije, Blic, 28. siječnja

UZRUJAVANJE

USiCG prema posljednjem popisu stanovništva živi 76 tisuća Hrvata, od čega samo u Vojvodini dvije trećine odnosno 57 tisuća. Većini njih »TV divani« i »Tragovi hrvatski« jedine su emisije koje su pratile rad njihove zajednice i stoga je razumljiva ovakva reakcija na političke »škare«. Mnogi očekuju pomoć Hrvatske, posebice nakon obećanja premijera Koštunice Ivi Sanaderu, iako neki sumnjaju, tvrdeći da se »Koštunica ne uzrujava zbog Haškog suda, pa neće ni zbog neke TV emisije«. **Tomislav Prusina**, novinar, Slobodna Dalmacija, 27. siječnja

BRAK IZ INTERESA I LJUBAVI

Malo ću se našaliti: u braku sam sa svojom suprugom 33 godine. Imamo troje lijepe, odrasle i pametne djece. Za te 33 godine puno sam se puta s njom posvadio, ali nikada naš brak nije dolazio u pitanje. Dakako da je brak iz ljubavi, ali tu je i interes i odgovornost roditelja. No, preširoko ćemo otići. Normalno je da se u zajedništvu političkih stranaka javljaju konfliktne situacije, međusobna nerazumijevanja i svađe. Pitanje je koja je to gornja granica tolerancije koja neće ugroziti zajednički projekt. **Zlatko Tomčić**, predsjednik HSS-a, o približavanju SDP-a i HDZ-a, Večernji list, 21. siječnja

OPET SRPSKO-HRVATSKI?

Službeni jezik Hrvatske kad uđe u Europsku Uniju mogao bi biti srpsko-hrvatski. Tragična pogreška s kraja devedesetih godina bila je sastaviti i objaviti,

u sam suton SFRJ, zajedničke studije hrvatskih i srpskih jezikoslovaca o jedinstvenom jeziku s takozvanim dijasistom, a to se ne zaboravlja u svijetu, pa je tako na još mnogo stranih

sveučilišta hrvatski i srpski jedan jezik koji ima jedno ime. Nerazumna je praksa hrvatskih pregovarača s EU-om da olako i odmah pristaju, čak i u hrvatskom glavnom gradu, govoriti isključivo engleski jezik. Na taj se način neće ni afirmirati hrvatski jezik, niti će se postići poštovanje predstavnika EU-a. **Neven Šimac**, konzultant francuske vlade za europske integracije zemalja kandidatkinja, Vjesnik, 28. siječnja

ŠUMADIJSKI AUTONOMAŠI

Regionalizam je naša budućnost, što se najbolje vidi na primjeru Vojvodine, koja ima mogućnost povezivanja s europskim regijama. Zašto ne bi i Šumadija imala autonomiju i iste ovlasti kao Vojvodina, ili kao druge europske regije koje čak samostalno donose i zakonske akte? Uostalom, regionalizam je europski standard koji će kad-tad zaživjeti i kod nas, a mi u Šumadiji ne želimo biti na začelju toga procesa. **Sladjan Radovanović**, dužnosnik Skupštine Općine Kragujevac zadužen za međuregionalnu suradnju, Dnevnik, 28. siječnja

Dujizmi

- ✓ *Priznajem greške, ali djela se ne odričem;*
- ✓ *O nama najbolje govore godine šutnje;*
- ✓ *Životni suputnici brzo postaju smrtni neprijatelji;*
- ✓ *Da nismo bili otvorena zemlja, mnogi ne bi nestali.*

Dujo Runje

Uz dvije godine »Hrvatske riječi«

Mnogostruke uznapredovanosti

Mnogostruki su mogući pristupi u promišljanju ove ipak za hrvatsku zajednicu u Vojvodini značajne obljetnice. Jer dvije godine postojanja jednog lista za nekog može biti malo. No, za nas, obzirom na dugo i deficitno povijesno naslijeđe te skorija bremenita i zlom opterećena iskustva, ovaj je događaj i više nego značajan, te ga stoga i na ovaj skroman, ali svečan način obilježavamo.

Ono, pak, da su mogući mnogostruki pristupi u povodu pojave tjednika »Hrvatska riječ« već smo imali priliku do sada osvjedočiti se. Neke smo već čuli. Neke ćemo, dakako, još čuti.

PROMAKNUĆE I POMAKNUĆE: Tim prije jer je i interes za »Hrvatsku riječ« višestruk. Ne samo zbog toga što postoji mnogo takmaca koji se ovdje očituju ili na drugi način sudjeluju, ne ni samo stoga što se u njoj obuhvatno bilježi naše trajanje, ni zbog toga što se dobrohotni mogu pouzdano informirati kako o svojem tako i o onome Drugome, ni stoga što se u bijesu može konstatirati da toga i takvoga Drugog ovdje, unatoč svemu, još uvijek ima... Jednostavno, interesa je mnogo, kao i naracija.

U tom smislu, legitimnim nam se čini da, u povodu ove svečane prigode, naš pristup gradimo iz vizure interesa koju iskazujemo u obliku sljedećeg pitanja: Što se to sve i kako a na početku III. tisućljeća u hrvatskoj zajednici u Vojvodini, dakle na krajnjem istoku hrvatskog etničkog prostora, promijenilo nakon dvije godine od pojave prvog broja Hrvatske riječi?

S razlogom mnijemo da ovdje može biti riječi, prije i iznad svega, o pluralnim benefitima za vojvođanske Hrvate – recimo poput materijalnih, zatim onih u sferi profesionalizma ali i profesionalizacije, nije za zanemariti ni prinos institucionalnom razvoju zajednice... Riječju, držimo da je mnogo stvari s osnutkom Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«, njezinog uspješnog izgrađivanja, koju je vodio direktor Zvonimir Perušić sa svim uposlenicima, i pojave istoimenog tjednika uznapredovalo. Uznapredovalo, dakle pro- i pomaknulo se unaprijed s pojavom »Hrvatske riječi« kod zajednice koja je kasnila u procesima modernizacije, gdje odsustvuje političke i društvene pismenosti čak i kod javnih djelatnika, koja je skrhanu egzistencijalnim i materijalnim siromaštvom, gdje se počesto škrt gospodari u javnom prostoru... Pa ipak, istaknuo bih sljedeća tri momenta, koji se rijetko u nas osvještavaju, a koji, čini se, imaju značajke presudnih za vojvođanske Hrvate.

SAMOARTIKULACIJA: Kao prvo, u ravni faktičkog, ističemo da se s tjednikom »Hrvatska riječ« naše znanje o nama samima u odnosu na ranije neusporedivo uvećalo. Podsjećamo na činjenicu da resursa za uspostavu takva znanja manjka – obrazovanje tek tri godine i u nižim razredima; drugi mediji ili su lokalno determinirani poput »Miroljuba« ili Programa na hrvatskom Radio Subotice, ili su pak konfesionalno određeni, kao što je to slučaj sa »Zvonicom«; nemamo obuhvatnih monografija, prikaza, o povijesti ili o sadašnjosti, u svom pluralitetu života jedne manjinske zajednice;..., a »Hrvatska riječ« to

Kao prvo, u ravni

faktičkog, ističemo

da se s tjednikom

»Hrvatska riječ«

naše znanje o

nama samima u

odnosu na ranije

neusporedivo

uvećalo.

Piše: Tomislav Žigmanov

Dalje i šire

i dublje treba da

se stvari

uznapređuju.

Ali ne samo kod

djelatnika

»Hrvatske riječi«

već i kod

vojvođanskih

Hrvata u cijelosti

uznačajnome nadomiješta – znamo tako i o nama ovdje u Subotici na sjeveru i o onima u Zemunu na Jugu. I u Tivtu i u Sonti. I u Slankamenu i u Sotu. I u Beogradu i u Zagrebu. I u Tavankutu i u Golubincima.

Kao drugo što je značajno, a spada u ravan vanjskog činitelja, jest da je dobiven medij putem kojeg se može događati naša vlastita samoartikulacija. Na taj način Hrvati u Vojvodini ne ovise toliko ili samo od drugih, već se osvojila pretpostavka da se bude subjekt u društvenim procesima. A važno je reći da za te druge, gotovo po pravilu, nismo previše zainteresirani kada je u pitanju naš prinos u vlastitoj artikulaciji nečega. Za jedne smo uveliko predrasudno, bezrazložno i nepravedno određeni negativno, te više smo smetajući nego integrirajući, pa smo često izloženi strategiji zanemarivanja i sklanjanja u stranu. Za druge smo tek koalicijski privešćić s kojim se, istina ne baš rado ali zato vrlo lako i jeftino, instrumentalno i funkcionalno poigrava. Za treće smo, ah da, margina, rodni rub spram kojeg se onda i najčešće rubno odnosi – formalno, prigodničarski i bez strateškog uračunavanja! Za četvrte smo... No, s »Hrvatskom riječi« kao medijem putem kojeg se ne samo prati već i događa artikulacija vlastitih interesa, potreba, nadanja, očekivanja, strahova... takva recepcija vojvođanskih Hrvata uveliko kopni i mijenja se.

PRESUDAN PRINOS ZA ZAJEDNICU: Kao treće uznapredovno jest ustrojavanje vlastite javnosti u hrvatskoj zajednici. I tu su možda pomaci i najveći, budući da je jedna manjinska javnost do pojave »Hrvatske riječi« skoro posve nedostajala. S jedne strane, na ovome planu nije od pomoći ni tradicija – rekli smo da medija ove vrste nije postojalo. S druge strane, naše institucije još uvijek nemaju naviku redovitog i kvalitetnog javnog djelovanja. S treće strane, pa budimo iskreni, nedostaje često i elementarne spremnosti da se javno djeluje, da se otvoreno razgovara, da se transparentno posluje... A bez javnosti, zna se, nema ni istine, ni pravde, ni demokracije!

I u te tri uznapredovane stvari, dakle, vidimo presudan prinos za hrvatsku zajednicu od strane »Hrvatske riječi«. Stoga je jasno da razloga za slavlje i zadovoljstvo ima. To primjećujemo ne samo mi već i oni koji se time ne mire – postoje li drugi razlozi za pozivanje na bojkot kupovanja, za samozatajnu participaciju, za poduzimanje blaćenja i laganja o ljudima koji uspješno realiziraju inicijativu, za prijetnje ubojstvima, za podizanje tužbi, za bunjeviciziranje...

Pa ipak, govorili smo tek o uznapredovanosti. Stoga se mora hraniti i svijest da smo još daleko od cilja, to jest kako nije ostvareno sve. I dalje i šire i dublje treba da se stvari uznapređuju. Ali ne samo kod djelatnika »Hrvatske riječi« već i kod vojvođanskih Hrvata u cijelosti.

Autor je prvi predsjednik Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« i član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za informiranje i službenu uporabu jezika

Monitoring Europskog parlamenta u Vojvodini

Ispituju se činjenice o incidentima

»Policija svakako mora mnogo efikasnije reagirati kako bi se žrtve mogle osjećati sigurno, a ne da na kraju ispadne da su one krive«, izjavila je predsjedavajuća europskog izaslanstva Doris Pack

»Želimo utvrditi koja je priroda međunacionalnih incidenata u Vojvodini i pomoći Vojvodini da sačuva reputaciju multietničke i multikulturne zajednice, te omogućiti Srbiji i Crnoj Gori da nastavi svoje približavanje Europskoj uniji«, izjavila je novinarima poslije serije sastanaka u Subotici Doris Pack, predsjedavajuća izaslanstva Europskog parlamenta za odnose s jugoistočnom Europom. Ona je također dodala kako izaslanstvo tek prikuplja informacije i da je prerano za bilo kakve zaključke, ali da Srbija kao i sve zemlje koje pretendiraju na članstvo u EU mora poštovati ljudska prava.

Ovo je izaslanstvo protekloga vikenda boravilo u Subotici, Temerinu, Novom Sadu i Beogradu, kako bi utvrdilo činjenice o položaju nacionalnih manjina u Vojvodini. **URUČENI MEMORANDUMI O INCIDENTIMA:** Prva destinacija europskoga izaslanstva bila je Subotica, gdje se razgovaralo s predstavnicima manjinskih zajednica, s predstavnicima svih kršćanskih crkava, kao i islamske i židovske vjerske zajednice, te s predstavnicima pravosuđa, škola, nevladinih udruga i medija, kao i s onim osobama koje su bili žrtve međunacionalnih incidenata u proteklom periodu.

U subotičkim razgovorima su pokraj gradonačelnika *Géze Kucsera* i predsjednika Skupštine Općine *Saše Vučinića*, sudjelovali i predstavnici mađarskog, hrvatskog i bunjevačkog nacionalnog vijeća – *László Józsa*, *Josip Ivanović* i *Ivan Sedlak* – zatim predsjednik Saveza vojvođanskih Mađara

Zadovoljna radom pokrajinskih vlasti:
Doris Pack u Novom Sadu

József Kasza, Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petar Kuntić*, Demokratskog saveza vojvođanskih Mađara *Csaba Sepsei*, te predsjednik Općinskog odbora Demokratske stranke *Oliver Dulić*, a o vlastitom iskustvu govorio je i direktor NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimir Perušić*. Izaslanstvo je odvojeno razgovaralo i s načelnikom subotičke policije *Borivojem Muca-ljem*.

Predstavnici mađarske i hrvatske nacionalne zajednice upoznali su europsko izaslanstvo s činjenicama u svezi incidenata, koji su se tijekom 2004. godine događali u Vojvodini, a koji su bili usmjereni protiv pripadnika i simbola ove dvije manjine, te su predsjedavajućoj izaslanstva Doris Pack uručili memorandume o kronologiji i detaljima niza incidenata.

Službeni predstavnici hrvatske zajednice predstavili su život i rad zajednice, s posebnim naglaskom na probleme na koje zajednica nailazi. Posebice je aktualizirana problematika informiranja hrvatske zajednice putem televizije.

Članovi Europskog parlamenta su također posjetili dva katolička groblja u gradu, koja su prošle godine bila meta vandalškog rušenja spomenika.

Na konferenciji za tisak Doris Pack nije željela odgovoriti na pitanje je li od svojih sugovornika dobila podatke o smanjenju broja tih međuetničkih ispada, jer, kako je rekla, s jedne strane stižu informacije da se incidenti smanjuju, a s druge da ima onih koji se i ne prijavljuju. Doris Pack je najavila kako će dati izjavu tek kada se završe svi razgovori, ali je ipak napomenula da policija svakako mora mnogo efikasnije reagirati kako bi se žrtve mogle osjećati sigurno, a ne »da na kraju ispadne da su one krive«. Jedno od rješenja može biti i veća nazočnost predstavnika manjina u policiji, rekla je Doris Pack.

POKRAJINA ČINI PUNO: Drugog dana posjeta, u nedjelju, europski parlamentarci su boravili u Novom Sadu, gdje su se sastali s predstavnicima pokrajinskih i lokalnih vlasti, kao i s predstavnicima crkve, policije, medija i sveučilišta. Nakon razgovora u Novom Sadu Doris Pack je izjavila:

Monitoring

Europski je parlament je od 28. do 31. siječnja obavio monitoring stanja međunacionalnih odnosa i položaja nacionalnih manjina u AP Vojvodini i Beogradu. U izaslanstvo su bili:

Doris Pack, predvoditeljica izaslanstva, *Zsolt Becsey*, *Gyula Hegyi*, *Jelko Kacin*, *Johannes Swoboda*, *Pedro Neves*, upravitelj Tajništva izaslanstva EP, *Sarah Whittall*, suradnica Tajništva izaslanstva EP, te politički savjetnici *Armin Machrner* i *Rune Glasberg*.

Otvoreno o incidentima: sudionici razgovora u Subotici

»Za međuetničke incidente koji su se dešavali u Vojvodini ne možemo okriviti cijelu državu. Uvjerili smo se da su oni bili akti pojedinaca, ali ostaje da se vidi zašto su se ti incidenti tako masovno dešavali i stoje li iza njih doista etnički razlozi, ili se radilo samo o krivičnim djelima, u kojima su sudjelovali građani različitih nacionalnosti.«

Ona je rekla kako je komisija Europskog parlamenta imala duge i veoma korisne razgovore s predstavnicima pokrajinske administracije i drugim tijelima vlasti u Pokrajini, napomenuvši kako je stekla dojam da su ovdašnji političari svjesni svoje odgovornosti prema predstavnicima manjinskih naroda koji žive u Vojvodini. Stoga je izrazila zadovoljstvo zbog svega što je vlast u Vojvodini do sada učinila po tom pitanju, kao i zbog njihovih planova za idući period, kako bi rizici od novih manjinskih incidenata u budućnosti bili što manji. Pritom je posebno pohvalila namjeru da se problemi počnu rješavati kroz obrazovanje, odnosno educiranje mladih o neophodnosti tolerancije u višenacionalnoj sredini kakva je Vojvodina još u školskom uzrastu, pri čemu je izrazila nadu da će i vlast u Republici za to ubuduće imati više sluha nego do sada i da će pomoći nastojanjima vojvođanske administracije.

»Za poboljšanje međuetničkih odnosa u Vojvodini veoma je važna edukacija, a ona je bitna i zbog priljeva izbjeglica koje nisu

Od monitoringa ovisi izvješće: Doris Pack

navikle živjeti u multietničkim sredinama kakva je Vojvodina. I pokrajinski organi su svjesni potrebe edukacije, zbog čega će oni na polju obrazovanja u budućnosti učiniti više«, rekla je u Novom Sadu Doris Pack. Na istoj konferenciji za novinare predsjednik Izvršnog vijeća APV Bojan Pajtić rekao je kako su međuetnički odnosi u Vojvodini trenutačno zadovoljavajući, te je istaknuo da su pojedini incidenti koji se i sada periodično dešavaju potpuno individualne prirode.

»Ni iza jednog od tih incidenata ne stoje niti država, niti bilo koja politička stranka, tako da mogu reći kako smo, kada se sve uzme u obzir, zadovoljni onim što je postignuto po pitanju međuetničkih odnosa u Pokrajini. Tenzije su smanjene i PIV čini sve da tako i ostane, a u suradnji s policijom, tužiteljstvom i pravosuđem ćemo

učiniti sve da se svaki pojedinačni incident vrlo brzo i veoma strogo kazni«, rekao je Pajtić.

VLADA OZBILJNO SHVATILA INCIDENTE: Trećeg dana, u ponedjeljak, izaslanstvo je u Beogradu razgovaralo s predsjednikom i premijerom Srbije *Borisom Tadićem* i *Vojislavom Koštunicom*, kao i s ministrom vanjskih poslova SiCG *Vukom Draškovićem*.

Poslije tih razgovora Doris Pack je izjavila kako se na osnovi svega što je urađeno može reći da je Vlada Srbije ozbiljno shvatila incidente u Vojvodini: »Kada smo razmatrali incidente koji su se dogodili 2004., shvatili smo da je većina njih vezana za ono što se događalo na Kosovu ili su se incidenti dogodili u vrijeme predizborne kampanje. Neke političke stranke su zlorabile takvu situaciju pa su doveli do radikalizacije«, rekla je Pack.

U priopćenju Vlade Srbije, izdanom poslije razgovora premijera Koštunice s Doris Pack, podsjeća se kako je donesen Zakon o manjinama, formiran republički Savjet za nacionalne manjine i da su Srbija i Crna Gora i Mađarska ratificirale Sporazum o zaštiti nacionalnih manjina. Koštunica i Pack su se suglasili da je »veoma važno kroz obrazovne programe preventivno djelovati na sprečavanju međunacionalnih incidenata«.

Izaslanstvo će o stanju u Vojvodini izvijestiti Komitet za vanjske poslove i njegov Potkomitet za ljudska prava, koji trebaju odlučiti o poduzimanju eventualnih daljnjih akcija u svezi s međunacionalnim odnosima u Vojvodini.

Maja Gojković: Bez incidenata

Gradonačelnica Novog Sada *Maja Gojković* rekla je kako od početka njenog mandata nema etničkih incidenata. Iz kabineta gradonačelnice je priopćeno da od njenog stupanja na dužnost, u listopadu 2004., u glavnom gradu Vojvodine nije zabilježen niti jedan incident na nacionalnoj osnovi. Maja Gojković je u razgovoru s izaslanstvom Europskog parlamenta rekla da izvješća nadležnih institucija, ali i pisanje lokalnih medija potvrđuju kako nije bilo međunacionalnih incidenata u protekla četiri mjeseca, navodi se u priopćenju.

Dodaje se kako do sada nije stigla ni jedna pritužba da je u Novom Sadu bilo diskriminacije prilikom zapošljavanja članova nacionalnih manjina. »Osobno ću se osjećati odgovornom ako se i jedan Novosađanin osjeti ugroženim zbog svoje etničke, vjerske ili bilo koje druge pripadnosti«, kaže gradonačelnica Novog Sada.

Boris Tadić i Doris Pack

Dvije godine jedinog tjednika na hrvatskom jeziku u Srbiji i Crnoj Gori

Višestruki napredak »Hrvatske riječi«

*Drugi rođendan »Hrvatske riječi« okupio mnoštvo uzvanika i prijatelja lista**

»Hrvatska riječ« ustrojila javnost hrvatske zajednice, poboljšala komunikaciju unutar i izvan zajednice, te ostala vjerna načelima profesionalnosti, čulo se na svježanoj akademiji

Piše: Dušica Dulić

Druga godišnjica izlaska jedinog tjednika na hrvatskom jeziku okupila je u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici 1. veljače mnoštvo uzvanika, prijatelja i suradnika »Hrvatske riječi«, kako iz Hrvatske, Mađarske, tako i iz cijele Vojvodine, te Beograda.

Svečanu akademiju su svojim reprezentativnim nastupom obogatili i članovi Subotičkog tamburaškog orkestra pod ravnanjem *Stipana Jaramazovića*.

INSTITUCIJA IZNAD POJEDINCA:

Predsjednik Upravnog odbora »Hrvatske riječi« *mr. Mato Groznica* u prigodnom je govoru naglasio kako je hrvatska zajednica upravo u »Hrvatskoj riječi« dobila mogućnost vlastitog prepoznavanja, te da na taj način može samu sebe očitovati u javnosti i stvarati svoju vlastitu manjinsku javnost. Govoreći i o vrlo važnoj ulozi jedinog tjednika na hrvatskom u integracijskim procesima u ovoj manjinskoj zajednici Groznica je rekao: »Treba reći da se djelatnost ove kuće izravno osjeća u mnogim hrvatskim domovima, čime je briga za identitet hrvatskog naroda na ovim prostorima na institucionalan način podignuta na višu razinu. Naglašavam: Institucija iznad

pojedinka! Svatko tko želi biti nepristran, mora priznati da je djelovanje 'Hrvatske riječi' bilo objektivno, ne svrstavajući se na bilo koju stranu, osim na stranu istinitosti, odnosno na stranu korektnog i profesionalnog informiranja.«

OD SVOJIH PRAVA NE ODUSTAJE-MO: Vršitelj dužnosti direktora i glavnog i odgovornog urednika »Hrvatske riječi« *Zvonimir Perušić* je okupljene podsjetio na tijek razvoja tjednika, političke okol-

nosti u kojima se radilo, te tehničke probleme s kojima se nosila ova mlada medijska kuća.

»Koliko smo samo jedni o drugima saznavali, isključivo zahvaljujući 'Hrvatskoj riječi', to svi dobro znamo. Raspršena i ne povezana hrvatska zajednica u Vojvodini, poslije svega što je proživjela, konačno je dobila medij pomoću kojega komunicira među sobom i s okruženjem«, naglasio je Perušić te istaknuo dobre odnose s novim

Uzvanici svečane akademije

Među uzvanicima svečanosti priređene u čast druge godišnjice izlaska »Hrvatske riječi« bili su: državni tajnik Ministarstva vanjskih poslova Republike Hrvatske *Gordan Bakota*, izaslanik srbijanskog premijera *Vojislava Koštunice* i tajnik Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Srbije *Petar Lađević*, veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *mr. Tonči Staničić* sa suradnicima, generalni konzul RH u Subotici *mr. Davor Vidiš* sa suradnicima, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *mr. Josip Ivanković*, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Lazo Vojnić Hajduk*, predsjednik Općine Subotica *Géza Kucsera*, zamjenik predsjednika subotičke Općine i predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, izaslanik beogradskog nabiskupa *Stanislava Hočevara pater Mato Anić*, predsjednik pokrajinskog odbora za informiranje *Otto Bus*, pokrajinski tajnik za sport i omladinu *Modest Dulić*, vukovarsko-srijemski župan *Nikola Šafer*, načelnik Sjevernobackog okruga *Zoran Prčić*, predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća *Laszlo Jozsa*, te brojni predstavnici kulturno-umjetničkih društava, političkih partija, Katoličke crkve i medija.

osnivačem, Hrvatskim nacionalnim vijećem. Zahvaljujući se svima koji su pomogli rad »Hrvatske riječi« prvi čovjek ustanove je u zaključio: »Od samoga početka govorili smo da je pravo da sami odlučujemo o stvarima koje su za nas vrijedne, naše najveće pravo. Ali, ono što smo ostvarili s ustanovom 'Hrvatska riječ', tek nam predstoji u nekim drugim segmentima. Recimo, neriješeno nam je pitanje informiranja na hrvatskom jeziku na državnoj televiziji. Taj mali, tako lako i brzo rješiv detalj, zbog neodgovornosti i nedob-

rohotnosti drugih, izrastao je u politički problem. Ali, kao što se prošle godine nismo uplašili rušenja grobalja, spomenika, govora mržnje na zidovima i prijetnji članovima redakcije, ni sada se ne plašimo prijetnji druge vrste, uvijenih u oblaku pravosuđa. Radit ćemo i dalje, uz podršku zajednice, državnih tijela ove zemlje i matične domovine, koja ne izostaje, na ostvarivanju naših osnovnih manjinskih prava i potpuno sam uvjeren da ćemo u tome uspjeti. I to, ne zato što će nam to netko dati, niti zato što su to europski standardi, nego

upravo zato, što od naših prava nećemo odustati. Više nikada.«

UZNAPREDOVANOST: Član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužen za informiranje i službenu uporabu jezika *Tomislav Žigmanov* je govorio o napretku »Hrvatske riječi« te o projektima koje tek treba ostvariti: »Kao prvo, u ravni faktičkog, ističemo da se s tjednikom 'Hrvatska riječ' naše znanje o nama samima u odnosu na ranije neusporedivo uvećalo. Kao drugo što je značajno, a spada u ravan vanjskog činitelja, jest da je dobiven medij putem kojeg se može događati naša vlastita samoartikulacija. Kao treće uznapredovanje jest ustrojavanje vlastite javnosti u hrvatskoj zajednici. I tu su možda pomaci i najveći, budući da je jedna manjinska javnost do pojave 'Hrvatske riječi' skoro posve nedostajala.«

DOSANJAN SAN: »Nakon kalvarije koju je naša zajednica prošla u posljednjem desetljeću XX. stoljeća, prije dvije godine zasljala je nova nada u dva svjetla koja su se pojavila nekako u isto vrijeme. To je Hrvatsko nacionalno vijeće, te potom 'Hrvatska riječ'. Kao da je ovo zajedničko nastajanje htjelo ukazati na to da će ove dvije institucije i dalje biti sudbinski vezane. 'Hrvatska riječ' je san koji je dugo sanjan i tek je dvije godine dosanjan. HNV je danas osnivač ovog tjednika i svi vijećnici mogu biti ponosni što su osnivači jedne ovakve Novinsko izdavačke ustanove. Ponos uključuje i odgovornost«, rekao je na svečanoj akademiji predsjednik Hrvatskog

Subotički tamburaški orkestar pod ravnanjem Stipana Jaramazovića

nacionalnog vijeća *mr. Josip Ivanović*, koji je prisutne tom prigodom podsjetio na prijenos osnivačkih prava ovoga lista sa Skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine na HNV.

»'Hrvatska riječ' je poveznica među in-

stitucijama, poveznica među Hrvatima diljem naše zemlje, to je prostor koji izgrađuje javno mnijenje naše zajednice. Stoga smo ponosni na nju i moramo svi skupa skrbiti o NIU 'Hrvatska riječ', zaključio je Ivanović.

PONOVNO »TRAGOM HRVATSKIM«: Drugi rođendan »Hrvatskoj riječi« čestitao je i tajnik Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Srbije *Petar Lađević*, u svojstvu izaslanika srbijanskog premijera *Vojislava Koštunice*.

»'Hrvatska riječ' je u dvije godine svojega postojanja pokazala da je moguće informiranje na svom jeziku. To je dobro i za hrvatsku zajednicu, ali isto tako i za javnost Srbije. Voljeli bismo da se 'Hrvatska riječ' i dalje razvija, a da se oni nesporazumi koji su se dogodili u drugim sferama a tiču se informiranja na hrvatskom jeziku što prije isprave. Savjet za nacionalne manjine Vlade Republike Srbije učinit će sve da što prije krene televizijska emisija na hrvatskom jeziku u onom obliku kako se dogovori s Hrvatskim nacionalnim vijećem. Ja se nadam da će ta emisija uskoro krenuti«, rekao je Petar Lađević.

HRVATSKA UZ »HRVATSKU RIJEČ«: Pozdrave je u ime hrvatskog premijera *Ive Sanadera* okupljenima prenio državni tajnik Ministarstva vanjskih poslova Republike Hrvatske *Gordan Bakota*.

Brzjavu lijepih želja i podrške

Neki od pozvanih bili su spriječeni u dolasku te su mali jubilej čestitali brzjavama. Među njima su: predsjednica Odbora za useljeništvo Hrvatskog sabora *Zdenka Babić Petričević*, saborski zastupnik i predsjednik SDSS-a *Vojislav Stanimirović*, ravnatelj i zamjenik ravnatelja Hrvatske matice iseljenika *Nikola Jelinčić* i *Domagoj Ante Petrić*, te voditelj vukovarskog ureda HMI *Silvio Jergović*, pokrajinski tajnik za informacije *Milorad Đurić*, beogradski nadbiskup i metropolita mons. *Stanislav Hočevar*, potpredsjednik Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske *Siniša Tatalović*, predsjednik Hrvatskog građanskog društva Crne Gore *Tripo Schubert*, urednik emisije »Korijeni-hrvatske manjine u Europi« *Ivo Kujundžić*, urednik »Zvonika« *vlč. Andrija Anišić*, predsjednik Njemačkog narodnog saveza *Rudolf Weiss*, mons. *Antun Kolarević* iz Zemuna i *Naco Zelić* iz Zagreba.

»Sjećam da je 1998./1999. ovakav projekt bio nezamisliv. Sada, 2005. godine pomaci su očigledni. Trebalo je strpljivosti, truda i predanosti da se postigne ovakav cilj. Mi u Ministarstvu vanjskih poslova čitamo 'Hrvatsku riječ' da bismo znali što se sve događa u hrvatskoj zajednici, a komunikacije nikad nije dosta. Ovo je i primjer izgradnje demokratskih standarda u Srbiji i Crni Gori. Vlada Republike Hrvatske zasigurno će nastojati podržavati ovakve projekte, a po

prvi puta je prošle godine Vlada Republike Srbije pomogla hrvatsku manjinu, no, na tome ne treba stati«, rekao je Bakota te se osvrnuo na važnost međudržavnog Sporazuma o zaštiti manjina, hrvatske u Srbiji i Crnoj Gori, te srpske i crnogorske u Hrvatskoj, koji će se uskoro ratificirati.

»Na vama je najvažniji zadatak da se dobro organizirate, da razvijete ovakve projekte kao što je 'Hrvatska riječ' i za njih ćete uvijek imati podršku. Hrvati zaslužuju i svoju televizijsku emisiju i očekujem da će je uskoro imati. Očekujem i da će odnosi prema novinarima biti na tako visokoj

demokratkoj razini, da se odnosi neće rješavati kaznenim prijavama već drugim mehanizma. Hrvatska će podržati slobodu medija, osobito kad je riječ o nacionalnim manjinama. Očekujemo to isto i u Srbiji. Vjerujem da će ovaj problem biti riješen«, zaključio je državni tajnik Ministarstva vanjskih poslova Republike Hrvatske *Gordan Bakota*. ■

Rodendanska torta

Specijalan dar »Hrvatskoj riječi«, kao i prošle godine, uručili su *Gojko i Anika Zeljko*, vlasnici slastičarne »Selenča« u Somboru. Riječ je o rođendanskoj torti, koja je i na naslovnici ovoga broja »Hrvatske riječi«.

Slovačko nacionalno vijeće kritizira RTV Novi Sad

Zanemaruju potrebe slovačke manjine

Rukovodstvo RTV Novi Sad krši zakon, jer ne ispunjava obvezu da pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na potpuno i nepristrano obavješćavanje na svom jeziku, kaže se u priopćenju SNV-a

Slovačko nacionalno vijeće optužilo je rukovodstvo Radiotelevizije Novi Sad da ignorira programski interes redakcije na slovačkom jeziku i da vrši pritisak na uređivačku politiku te redakcije. U priopćenju za javnost, Slovačko nacionalno vijeće je optužilo rukovodstvo RTV Novi Sad da zanemaruje nacionalne i kulturne potrebe pripadnika slovačke nacionalne manjine.

Kao konkretan primjer, Nacionalne vijeće Slovaka navelo je činjenicu kako je RTV Novi Sad najstariji festival autentične slovačke glazbe, koji se tradicionalno održava u Pivnicama, svela na razinu informativnog događaja, iako je ranijih godina, pa čak i u vrijeme sankcija, RTV Novi Sad bila suorganizator te manifestacije.

Ove godine, dodaje se u priopćenju, RTV Novi Sad je iznenada obavijestila organizatore jubilarnog 40. po redu festivala da neće biti suorganizator, ali i da neće pružiti ni usluge ozvučenja i televizijskog prijenosa ovog festivala.

Navodi se da je ovakva odluka donesena na osnovi »usmenog naloga« generalnog direktora RTV Novi Sad Petra Jovanovića. Jovanović je Beti rekao da »nema komentar«. Nacionalno vijeće Slovaka je ocijenilo da ovakvim postupcima rukovodstvo RTV Novi Sad krši zakon, jer ne ispunjava obvezu da pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na potpuno i nepristrano obavješćavanje na svom jeziku.

»Ako se hitno ne poduzmu konkretni koraci na definiranju stanja i položaja budućeg pokrajinskog javnog servisa građana, programi na jezicima nacionalnih manjina će relativno brzo nestati a onda ćemo biti suočeni s problemom informiranja na materinjem jeziku«, ocjenjuje se u priopćenju.

Drugi program Televizije Novi Sad emitira programe na jezicima nacionalnih manjina, kao i Radio Novi Sad.

Te programe prave posebne redakcije programa na mađarskom, slovačkom, rusinskom, rumunjskom i romskom jeziku.

Na rad rukovodstva RTV Novi Sad rani-

Zgrada TV Novi Sad

je su se u više navrata žalili i predstavnici redakcije na mađarskom jeziku, kao i predstavnici nezavisnih produkcija koje su program pravile na hrvatskom jeziku.

Beta

Sukladno Odluci Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine broj OV-004-05 raspisuje se

NATJEČAJ

za izradu simbola Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori kao i simbola hrvatske zajednice u Srbiji i Crnoj Gori:

Simbol Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori treba biti kreiran tako da bude primjenljiv na pečatu, pismima, naslovnica izdanja, kuvertama i različitim arhivskim i dokumentacijskim mapama, natpisnim tablama i vizit-karticama. Simbol treba simbolizirati i odražavati Vijeće kao najviše predstavničko tijelo hrvatske zajednice u Srbiji i Crnoj Gori.

Simbole hrvatske zajednice – zastavu i grb – treba kreirati tako da jednoznačno upućuju na hrvatsko porijeklo i hrvatsku pripadnost, no sukladno članku 16. stavku 2. Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina (»Službeni list SRJ« br. 11/2002) ne smiju biti identični sa simbolima Republike Hrvatske.

Prispjele prijedloge pod točkama natječaja 1. i 2. vrednovat će Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine, te će izvršiti rangiranje prijedloga tako da će prijedlog na prvom mjestu biti nagrađen s 5.000 dinara, prijedlog na drugom mjestu 2.500 dinara i prijedlog na trećem mjestu 1.250 dinara.

Natjecatelji se prilikom predaje svojih prijedloga odriču autorskih prava u korist Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori.

Rok za podnošenje prijedloga je 31. ožujka 2005. godine.

Prispjeli prijedlozi će se rangirati do 30. travnja 2005. godine.

Prijedloge podnijeti na adresu:

Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine

Natječaj za simbole vijeća i hrvatske zajednice

24000 Subotica

Preradovićeve 4

Čelnici manjinskih medija na sastanku u Skupštini Vojvodine

Svakome je njegov problem najpreči

*Nezadovoljni prijenosom osnivačkih prava sada samo uposlenici u medijima na rusinskom i rumunjskom jeziku, dok su uposlenici u medijima na mađarskom, slovačkom i hrvatskom jeziku okupirani drugim problemima * Problemi će se rješavati pojedinačno, uz podršku svih ostalih*

Novinsko-izdavačke ustanove na manjinskim jezicima imaju probleme, ali su ti problemi specifični i razlikuju se od jedne do druge medijske kuće, zaključeno je na sastanku koji je 28. siječnja održan u Skupštini Vojvodine, a na kojemu je predsjednik Odbora za informiranje Skupštine APV *Ottó Bus* razgovarao s direktorima institucija koje su zadužene za informiranje na mađarskom, rusinskom, rumunjskom, slovačkom i hrvatskom jeziku.

Direktor NIU »Ruske slovo« *Nikola Šanta* upozorio je na činjenicu da je prošlogodišnji prijenos osnivačkih prava nad manjinskim medijima sa Skupštine Vojvodine na nacionalna vijeća, u pojedinim zajednicama izazvao sporove koji još traju, te je precizirao da postoje tri kategorije manjinskih ustanova, i da se u razrješavanju problema treba ući poštujući specifične položaje u kojima se pojedini mediji nalaze. U prvoj kategoriji su, kako je rekao Šanta, »Magyar szó« i »Hét nap«, jer informiraju mađarsku zajednicu koja je najveća i broji oko 300.000 pripadnika, u drugoj kategoriji su »Hrvatska riječ« i »Them« na romskom jeziku, koje su mlađe institucije osnovane prije nešto više od dvije godine, dok su u trećoj kategoriji »Ruske slovo«, »Libertatea« i »Hlas ludu«, čija je tradicija duga više od 60 godina.

NEZADOVOLJNI RUSINI I RUMUNJI: Zbog specifičnih odnosa u pojedinim zajednicama, Šanta je predložio da se u Skupštini Vojvodine inicira izmjena odluke o prijenosu osnivačkih prava, i da se upravni odbori u informativnim kućama biraju po principu 3 plus 3 plus 3. To bi značilo da se tri člana upravnog odbora predlažu iz redova zaposlenika, tri iz redova vijećnika nacionalnih vijeća, a tri da budu vanstranački ugledni intelektualci, koje će predložiti uposlenici.

Iza tog prijedloga stoji i direktor rumunjske »Libertatea« *Niku Čobanu*.

Ranije formirani tročlani blok koji se

protivio prijenosu osnivačkih prava – Ruske slovo, Libertatea, Hlas ludu – sada je, međutim, sveden samo na rusinske i rumunjske novine, budući da je direktor Hlasa ludu *Jaroslav Čiep* izjavio kako je Slovačko nacionalno vijeće bilo korektno i tolerantno prilikom prihvaćanja osnivačkih prava, a da se i Ustavni sud Srbije oglosio nenadležnim po ovom pitanju.

ku u pitanju. On je rekao kako Hrvatska riječ dobiva manju dotaciju od države nego ostale manjinske ustanove, ali je i istaknuo da je poslije dogovora s resornim pokrajinskim tajnikom *Miloradom Đurićem* započeo proces ispravljanja te neravnopravnosti. Pozvao je, također, da se Skupština Vojvodine i sve novinsko-izdavačke ustanove na manjinskim medijima solidarizira-

Pokrajina će i dalje podržavati medije na manjinskim jezicima: sa sastanka u Skupštini Vojvodine

NERAVNOPRAVNOST MEĐU SAMIM ZAJEDNICAMA: U »Hrvatskoj riječi« je od ranije branjen stav da je prijenos osnivačkih prava na nacionalna vijeća korektna odluka, jer nitko bolje od legalnih predstavnika manjina ne poznaje situaciju i kadrovsku ponudu u zajednicama. Međutim, na sastanku je v. d. direktora NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimir Perušić* upozorio na drugu vrstu problema koji postoje, a to je prije svega neravnopravnost između samih nacionalnih zajednica, kada je informiranje na materinskom jezi-

ju s hrvatskom zajednicom i skupa se za lože za ostvarivanje prava Hrvata na informiranje na materinskom jeziku na državnoj TV Novi Sad, što je na sastanku prihvaćeno i podržano.

Dogovoreno je, uz to, da se u svim manjinskim medijskim kućama uradi analiza potreba i predlože moguća rješenja, te da svaka ustanova zasebno nastupi prema Skupštini Vojvodine sa svojim specifičnim problemima, a da se medijske kuće međusobno podržavaju u tim nastupima.

N. V.

Petar Kuntić, zamjenik predsjednika Općine Subotica

Puno problema, malo ingerencija općine

*Čeka nas vrlo buran period u poljoprivredi u kojem moramo nadoknaditi period od petnaestak godina koji je prošao, a da smo bukvalno prespavali sve tranzicijske tokove * Radit ćemo na privlačenju stranih partnera koji bi ovdje investirali * U ovom periodu bi trebalo staviti veću težinu upravo na regiju Dunav-Drava-Sava, jer je to u interesu koliko Hrvata u Subotici toliko i cjelokupnog pučanstva ove regije*

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Nakon četiri mjeseca predsjednik Općine Subotica dobio je dva zamjenika. Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Petar Kuntić jedan je od zamjenika koji je prošlog tjedna stupio na ovu dužnost. Zamjenici predsjednika istovremeno su i članovi Općinskog vijeća u kojemu je diplomirani inženjer agronomije Kuntić zadužen za resor poljoprivrede.

Petar Kuntić je četvrti dopredsjednik Općine Subotice iz redova DSHV-a od uvođenja višestranačja. Prije njega dužnost dogradonačelnika Subotice iz ove stranke vršili su Stanka Kujundžić, Bela Tonković i Lazar Baraković.

HR: Izbor zamjenika predsjednika Općine trajao je četiri mjeseca te su se u javnosti već pojavile i određene špekulacije kako je Vaš izbor za zamjenika predsjednika Općine upitan i sumnjalo se u koalicijske partnere. Međutim, Vaš izbor je potvrđen u Skupštini Općine Subotica s 44 glasa.

Za DSHV se upravo ovih dana završavaju izbori. Došli smo do onoga što smo i planirali, ulazeći u predizbornu koaliciju sa Savezom vojvodanskih Mađara, a zatim i u poslijeizbornu koaliciju s Demokratskom strankom i G17 Plus, gdje je dogovoreno da će predstavnik DSHV-a obnašati dužnost zamjenika predsjednika Općine Subotica. Ovih dana smo bili svjedoci da je Skupština Općine Subotica dala suglasnost na izbor dva zamjenika predsjednika Općine koje je predložio predsjednik Općine Géza Kucsera.

Zadovoljni smo što je postignut konsenzus za zamjenika predsjednika Općine, a prijatno sam iznenađen što je i jedan dio oporbenih vijećnika glasovao za mene i mislim da to pokazuje određene intencije da ćemo moći postići širu suradnju na rješavanju pitanja koja su od interesa za ovaj grad.

HR: Jedan dio vijećnika je, međutim, negirao zakonitost izbora dva zamjenika predsjednika Općine, tvrdeći kako je to protivustavno i da predsjednik Općine može imati samo jednog zamjenika, dok su drugi smatrali da bi ih trebalo biti i više.

Dio vijećnika je na samoj sjednici iznio kako će se žaliti Ustavnom sudu Srbije jer smatraju kako je zakonom re-

gulirano da može biti samo jedan zamjenik. Međutim, Statutom Općine utvrđeno je da zbog toga što je Subotica multietnička sredina predsjednik Općine ima dva zamjenika kao što je to unazad petnaest godina bilo i nikome to nikada nije smetalo. To praktički znači, ako je izabrani gradonačelnik mađarske nacionalnosti, zamjenici su hrvatske i srpske nacionalnosti. S druge strane jedan dio vijećnika inzistira – zašto nema Bunjevaca za zamjenika i ovdje se opet ponavlja stara priča, opet se navlači magla na čitavu priču o Bunjevcima i Hrvatima.

Tako je *Mirko Bajić* postavio pitanje – zašto nema zamjenika iz bunjevačke zajednice.

Međutim, potpuno je jasno da se ovdje radi o predstavnicima naroda, odnosno nacionalnih zajednica, a Bunjevci su ipak samo jedna subetnička skupina.

HR: Prema novom Zakonu o lokalnoj samoupravi, za razliku od ranijeg perioda, kad je Izvršni odbor imao izvršnu funkciju, sada je ima predsjednik Općine. Kakve su Vaše dužnosti i ovlasti kao zamjenika predsjednika?

Prema Zakonu o lokalnoj samoupravi ovlasti zamjenika su da u situacijama kada je gradonačelnik odsutan, ili nije u mogućnosti obavljati neke funkcije, na njegov prijedlog zamjenjuje ga jedan od zamjenika. Inače, prema strukturi smo ujedno i članovi Općinskog vijeća, koje, međutim, ima savjetodavnu ulogu prema novom zakonu a ne izvršnu kao što je to bilo ranije. Oblast za koju sam zadužen u Općinskom vijeću je poljoprivreda, a drugi zamjenik *Dragan Trklja* zadužen je za oblast zdravstva, mladeži i ekologije. Svatko treba raditi ono što zna i za što je stručan, a budući da sam agronom mislim da ću moći odgovoriti zahtjevima koji se postavljaju pred mene.

HR: Oporba je, kao što imali prilike vidjeti na sjednici – ma Skupštine, veoma glasna u svojim

zahtjevima da se mijenja način upravljanja u lokalnoj samoupravi, iznoseći niz optužbi na račun nositelja lokalne vlasti u prethodnim mandatima. Budući da je i DSHV sudjelovao u lokalnoj vlasti smatrate li da postoji potreba za mijenjanjem načina upravljanja?

Svakako da se mora nešto mijenjati u samom upravljanju u svim strukturama u gradu ne samo zbog toga što je oporba veoma glasna u najrazličitijim prigovorima na rad lokalne samouprave, već stoga što je to potrebno i što i mi to želimo. Ohrabrujuće je da je većina vijećnika iz vladajuće koalicije mlađa, obrazovana, puna energije i volje da radi na tome da bude bolje u

je se donose u Skupštini u pogledu rada određenog poduzeća, odnosno provoditi dogovorenu politiku u komunalnoj ili drugoj oblasti. Tko se tome ne prilagodi, neće više moći biti član odbora. Isto tako prema sadašnjem dogovoru nadzorni odbori će se morati sastajati svaka tri mjeseca, a ne kao do sada tek poslije završnog računa. Sljedeće što dolazi na red je da se ispita rad svih načelnika i uposlenika prvenstveno u odnosu na obveze koje imaju prema građanima i da li adekvatno izvršavaju svoje zadatke.

Posebno će se posvetiti više pažnje radu mjesnih zajednica, gdje je bilo određenih problema u prošlosti. Dogovoreno je da će

našem gradu. Kao što to i slijedi iz potpisano poslijeizbornog sporazuma, na razini vladajuće koalicije dogovoreno je formiranje savjeta za praćenje koalicijskog sporazuma kojeg će činiti svi predsjednici subotičkih podružnica stranaka koje su u koaliciji, a zatim i formiranje radne grupe koja će pratiti i ispitivati rad javnih poduzeća prvenstveno sa stajališta jesu li građani zadovoljni radom javnih poduzeća. Ključna zadaća ove radne grupe i savjeta je da se na bilo kakvu primjedu ili sumnju da u određenim segmentima postoji korupcija reagira i da svatko onaj koji se na bilo kakav način uplete u makinacije bude otpušten.

Upravo je završeno i formiranje upravnih i nadzornih odbora javnih poduzeća koji ne mogu biti produžena ruka direktora poduzeća, već trebaju provoditi odluke ko-

se morati prilikom svakog izvođenja radova ići na više ponuda, da se uvijek mora praviti precizna specifikacija poslova i točna procjena vrijednosti radova i tek će se onda moći sklapati ugovori s izvođačem radova.

Stav DSHV-a je u vezi ovog pitanja nepromijenjen. Poznato je da smo u izvršnoj vlasti SO Subotica punih četrnaest godina i niti jedan od naših zastupnika nije sudjelovao u, nazovimo ih, aferama. Smatramo da smo se pošteno odnosili prema građanima i da građani mogu s pravom imati povjerenja u nas.

HR: U Općinskom vijeću ste zaduženi za resor poljoprivrede. Kako ocjenjujete trenutno stanje u agraru u subotičkoj općini?

Znamo da je Subotica izrazito poljoprivredno područje i da je poljoprivreda jedna

Primanje građana – dva puta tjedno

S gospodinom Trkljom bit ćemo zaduženi za primanje građana koji mogu doći i izložiti svoje probleme. Bila je praksa da se prima četvrtkom, a od sada će to biti dva puta tjedno – utorkom i četvrtkom.

od glavnih gospodarskih grana, kao i da je to trenutačno grana u kojoj postoje izraženi problemi, kako u privatnom sektoru tako i u društvenom, to jest državnom sektoru. Kada se govori o privatnom sektoru iz pozicije jednog sustava gdje je država, godinama unazad, brinula o tome što, ka-

i pomoći tamo gdje možemo, zato su nas ljudi i birali kako bismo odgovorili nekim njihovim zahtjevima, jer najlakše je reći da to nije u ingerenciji.

Nalazimo se pred novom Strategijom razvoja poljoprivrede kad veliki broj ljudi neće shvatiti što se događa, jer se strategi-

ko, gdje i s kime će poljoprivrednik raditi – dakle bukvalno o čitavom procesu proizvodnje, sada iz takvog sustava prelazimo u tržišno gospodarstvo gdje svatko mora sam odlučiti što i kako će proizvoditi, osobito gdje će prodati i po kojoj cijeni. Izlazimo iz perioda od deset godina mraka i sada Europa neće čekati da se mi prilagodimo tranzicijskim tokovima, već moramo ubrzano raditi, a kada se to tako radi, onda je to bolan proces. U takvim okolnostima se javljaju i određeni problemi. Ove godine je to bio otkup pšenice kad je prvi put država rekla da se neće miješati u kupovinu te strateške kulture, već je to ostavljeno tržištu. »Žitko« je to na najgori način iskoristio tako da do danas dio proizvođača nije dobio novac. Nadamo se da je takva negativna pojava iza nas i da u budućnosti toga neće biti i mi svi moramo raditi na tome da toga ne bude.

HR: Kakve su ingerencije i mogućnosti općinske vlasti u oblasti poljoprivrede i što se tu može uraditi?

Male su ingerencije općine što se tiče tih problema, ali mi smo dužni upoznati proizvođače sa svim njihovim pravima i mogućnostima koje imaju, trebamo ih obučiti

ja radi za velike robne proizvođače, a svi oni, koji su nekada imali maksimum zemlje i bili veliki proizvođači – »gazde«, u budućnosti neće opstati s toliko zemlje i toliko malo produktivnog rada kao što je dosada bilo. Svi oni će morati raditi mnogo intenzivnije kulture, oblast povrtlarstva, voćarstva itd. Najveći problem su oni koji imaju do 10 hektara zemlje i pri tome su staračka domaćinstva, koja dakle nemaju ni snage ni ekonomske moći ulaziti u neke reforme, a imaju premalu površinu da bi mogli živjeti od pšenice, kukuruza ili suncokreta. Njima će biti teško. Osnovni je problem da se ide u tržišnu utakmicu bez državnih poticaja. Jer ako se želi ići u konkurenciju i prodavati proizvode prema cijenama na europskom tržištu, onda moramo imati i iste uvjete. Ne može se desiti da neke susjedne države po hektaru dobivaju 100 ili 200 eura, a mi ništa. Onda smo u situaciji da mi stalno trčimo, a netko već automobilom ide ispred nas i uvijek smo hendikepirani i krajnji rezultat će biti da će doći do osiromašenja. Čeka nas vrlo buran period u poljoprivredi u kojem moramo nadoknaditi period od petnaestak godina koji je prošao, a da smo bukvalno prespavali sve tranzicijske tokove.

HR: Spomenuli ste poljoprivredne kombinat. Kakva je situacija u subotičkoj općini kad je u pitanju proces privatizacije?

Još su veći problemi u poljoprivrednim kombinatima, od kojih su neki transformirani, odnosno prodani, a druge uskoro očekuje ista sudbina. Međutim, ima i onih koji su otišli u stečaj, pa se događa kao u »Agrokombinatu« da 800 ljudi, koji su godinama tamo radili, ostane bez posla, a to su uglavnom ljudi iz seoskih sredina gdje ništa drugo ne postoji osim toga, i gdje ljudi nemaju čak ni mogućnosti da dolaze u grad na posao jer ne postoji autobusna linija na primjer, ili im je preskupo. Određena socijalna kriza će sigurno nastupiti i u vezi tih poljoprivrednih kombinata.

HR: Što tu može uraditi Općina?

Može im pomoći da se privatiziraju i da se zna vlasnik, a da se tamo, gdje je izvršena privatizacija i ne poštuje se potpisani kolektivni ugovor, reagira. Ne bi se smjelo dogoditi, a što se događa, da se u PIK-ovima koji su privatizirani plaća ne isplaćuje po dva-tri mjeseca, a u isto vrijeme se poljoprivredni proizvodi prodaju. Ako dođe do raskida ugovora s Agencijom za privatizaciju, radnici će ostati i bez prihoda koje su stvarali i bez šansi da se to nadoknadi.

HR: U općinskom proračunu predviđeno je 10 milijuna dinara za takozvani agrarni proračun. Kako će se koristiti ova sredstva?

Mi smo jedna od rijetkih općina, koja je od skromnih sredstava uspjela odvojiti i sredstva za poljoprivredu jer se u drugim općinama poljoprivrednici uglavnom usmjeravaju k Agenciji za razvoj u Ministarstvu poljoprivrede i pokrajinsku agenciju za privatizaciju. Prvi naš korak će stoga biti da, u suradnji s resornim Savjetom za gospodarstvo i načelnikom za poljoprivredu, razgovaramo s Ministarstvom poljoprivrede i vidimo što sve trebamo uraditi kako bi na 10 milijuna dinara, planiranih u proračunu za poljoprivredu, mogli od Vlade Republike Srbije dobiti još toliko sredstava. Prošle je godine također bilo agrarnog proračuna iz kojeg su poljoprivrednici dobivali kredite, odnosno određena inicijalna sredstva, po vrlo povoljnim uvjetima. Na žalost, kreditna sposobnost poljoprivrednih proizvođača je na izuzetno niskoj razini pa se događa da se, i pod tako povoljnim uvjetima, poljoprivrednici ne usuđuju uzimati kredit, ali, pošto je riječ o

novcu svih poreskih obveznika na teritoriju grada, fond nije u mogućnosti dijeliti bespovratna sredstva, ili ih davati s takvom kamatnom stopom koja će ih obezvrijediti.

HR: Gdje vidite izlaz za poljoprivredu i poljoprivrednike u ovako teškoj situaciji?

Smatram da je izlaz iz ovako teške situacije, u kojoj se ništa ne može prodati ili se prodaje po dampinškim cijenama, a repro-materijal se kupuje po tržišnim cijenama, da se dovedu strani ulagači koji bi kroz neke zajedničke programe uspjeli pokrenuti proizvodnju i uposliti ljude. Radit ćemo na privlačenju stranih partnera koji bi ovdje investirali, i već sada se naziru određeni partneri koji bi bili spremni investirati u proizvodnju, a mislimo da je potrebno organizirati i prezentaciju mini-programa koje svako poljoprivredno gazdinstvo može pratiti i bez mnogo sredstava. Trudit ćemo se maksimalno, mislimo da imamo dobru ekipu i da su i ljudi u skupštinskom Savjetu suglasni s našim namjerama, te da će pomoći u razvoju ovoga dijela gospodarstva u našoj Općini.

HR: Vaši prethodnici na mjestu zamjenika predsjednika Općine radili su na razvijanju suradnje s pojedinim gradovima i županijama u Hrvatskoj, te uključivanju u regionalne procese suradnje. Hoćete li nastaviti njihov posao i možemo li očekivati uskoro institucionalizaciju postojećih oblika suradnje s regijama u Hrvatskoj?

To samo ovisi o našoj aktivnosti, no ključ za bilo kakvo inicijalno povezivanje je željeznički most na Dunavu kod Bogojeva, koji će, prema informacijama koje smo dobili iz Vukovarsko-srijemske županije, vrlo skoro biti prohodan, zahvaljujući belgijskoj donaciji koja će omogućiti otvaranje toga mosta i promet vlakova. Onda bi se puno toga promijenilo i u samom razmišljanju ovdašnjih gospodarstvenika. Konkretno bi mogli krenuti vlakovi, a onda i intenziviranje suradnje. Općina Subotica ima dobru suradnju s gradom Osijekom, a već odranije i suradnju s Vukovarsko-srijemskom županijom, znači određeni uvjeti već postoje, a u čitavom ovom procesu su vrlo značajne i nevladine udruge koje dosta često održavaju skupove baš u vezi regionalne suradnje. Mislimo da bi u ovom periodu trebalo staviti veću težinu upravo na regiju Dunav-Drava-Sava, jer je to u interesu koliko Hrvata u Subotici toliko i cjelokupnog pučanstva ove regije.

HR: Od izbora je proteklo više od četiri mjeseca, kako ocjenjujete funkcioniranje koalicije, čiji je član i DSHV?

Vladajuća koalicija se konsolidirala i radije nas reformski kurs koalicije gdje su se

druge strane, međutim, treba znati i to da se proračun ne radi oko Nove godine već se pravi u lipnju, tako da nije bilo niti mogućnosti da se i naši prioriteti uključe u proračun, tako da smatramo, da nešto više u odnosu na prošlu godinu nećemo moći

sve stranke, a posebno dvije vodeće stranke Savez vojvođanskih Mađara i Demokratska stranka, jasno opredijelile k novom kursu i zaokretu u vođenju lokalne samouprave.

HR: Koji su prioriteti DSHV-a u lokalnoj politici Subotice i u kojoj mjeri DSHV uspijeva uključiti svoje programske ciljeve u zajedničku politiku koalicije na vlasti pa tako i u proračun, kao što to uspijevaju njezini koalicijski partneri?

Nismo ovoga puta mogli mnogo toga iz našega programa uključiti u proračun, jer nije sve tako urađeno kako smo se dogovorili i kako piše u koalicijskom ugovoru. S

ostvariti, ali već sredinom lipnja će se pravi proračun za sljedeću godinu i vrlo skoro namjeravamo započeti određene razgovore kako bi se i interesi građana, koji su dali svoj glas DSHV-u kako bi ih zastupali u Općini, pojavili u proračunu.

Glede pak prioriteta, ključne oblasti su u kulturi. Prije svega vezano uz uvođenje hrvatske drame u Narodno kazalište, duže emitiranje programa na hrvatskom jeziku na Radio Subotici, zatim u školstvu i u određenim komunalnim sferama u sredinama koje su zapostavljene, a naročito vezano uz rješavanje pitanja infrastrukturnih preuvjeta za funkcioniranje institucija hrvatske nacionalne zajednice u Subotici. ■

Izaslanstvo Republike Hrvatske u posjetu Somboru

Manjine moraju biti mostovi suradnje

*Susret s predstavnicima hrvatskih institucija * Visok stupanj suglasnosti * Regionalna suradnja * Bogatstvo u različitostima * »Lura« osvaja tržište * Uspješan »brak« »Montmontaže« i »Somborgasa«*

Piše: Ivan Andrašić

regiji, gdje živi veliki postotak hrvatskog naroda, ističući velike potencijale ali i nedostatak inicijalnog kapitala u selima podunavlja.

Državni tajnik MVP RH Gordan Bakota izrazio je zadovoljstvo aktivnošću hrvatske nacionalne manjine u Somboru, te napomenuo da su najbitnije komponente gospodarstvo, informiranje, kultura i obrazovanje. Svi ovi problemi prezentirani su i prigodom posjeta predsjedniku Općine Sombor dr. Jovanu Slavkoviću, a Bakota je iskazao zadovoljstvo željom lokalne vlasti za regionalnom suradnjom. Po njegovim riječima, suradnja regija trebala bi biti kamen temeljac politike i Hrvatske i SiCG, a ulazak u EU obostrani interes.

Domaćin, dr. Slavković, iznio je gostima osnovne podatke o Općini Sombor, u kojoj obitava veliki broj nacionalnih manjina.

»Zadovoljstvo mi je«, rekao je, »što su upravo pripadnici vaše nacionalne manjine, stranka DSHV, koalicijski partneri DS-a, čiji sam član. Radimo na tome da nacionalne manjine, kako u Srbiji, tako i u Hrvatskoj, budu most suradnje naše dvije

Državni tajnik Ministarstva vanjskih poslova Republike Hrvatske *Gordan Bakota*, veleposlanik RH u SiCG *Tonči Staničić*, generalni konzul RH u Subotici *Davor Vidiš* i predsjednik HNV-a *Josip Ivanović* boravili su 1. veljače u službenom posjetu Somboru.

Tijekom boravka u ovom vojvođanskom gradu, izaslanstvo se sastalo s predsjednikom Općine *dr. Jovanom Slavkovićem*, predsjednikom SO *Miodragom Sekulićem*, predstavnicima DSHV-a, HKUD »*Vladimir Nazor*« i župnikom *vč. Josipom Peka-novićem*.

SUSRET S PREDSTAVNICIMA HRVATSKIH INSTITUCIJA: Prve razgovore izaslanstvo je imalo u prostorijama HKUD »*Vladimir Nazor*« s predstavnicima hrvatskih institucija. Domaćini su detaljno izvijestili članove hrvatskog izaslanstva o radu i problemima s kojima se susreću. Istaknuto je da postoji izuzetno dobra suradnja s institucijama lokalne vlasti, kao

i sa subjektima iz matične države. Predsjednik podružnice DSHV-a u Somboru *Joza Kolar*, napomenuo je kako bi bilo poželjno veće angažiranje kapitala i na-
zočnost tvrtki iz Hrvatske u zapadnobačkoj

Sa zajedničke konferencije za novinare

države». Slavković se suglasio i s prijedlogom predstavnika lokalne hrvatske zajednice o uvođenju hrvatskog jezika u obrazovanje.

REGIONALNA SURADNJA: U nastavku razgovora hrvatskog izaslanstva s dr. Jovanom Slavkovićem a kasnije i s predsjednikom SO Sombor Miodragom Sekulićem, dotaknuti su problemi rješavanja pitanja izbjeglica, povezivanje regije Dunav-Drava-Sava a više vremena je posvećeno problemu dovođenja mosta Bogojevo-Erdut u funkciju, što bi puno značilo za gospodarstvo ove regije. Po pitanju ovoga mosta postignut je visok stupanj suglasja lokalnih samouprava s obiju strana Dunava, no, problem predstavlja pretjerano administriranje.

Na konferenciji za tisak, koja je uslijedila poslije ovih razgovora, predstavnici obiju strana izrazili su zadovoljstvo sadržajem razgovora i namjerama obiju država da intenziviraju gospodarsvenu, prosvjetnu i kulturnu suradnju, kao i da će lokalne samouprave s obiju strana Dunava dati svoj puni doprinos tim namjerama.

Gordan Bakota je izrazio veliko zadovoljstvo posjetom Somboru i visokim stupnjem suglasja sa svim sugovornicima. Složio se s domaćinom da su nacionalne manjine bogatstvo svake države, te da trebaju biti nezaobilazan čimbenik u suradnji

između matične i domicilne države, a Hrvatska će, sa svoje strane, nastojati stvoriti i gospodarske preduvjete za to. U nastavku posjeta Somboru, izaslanstvo je obišlo »Somboled«, čiji je većinski partner zagrebačka »Lura«, s vlasničkim paketom od 88 posto dionica, te »Somborgas« čiji je suosnivač, s 51 posto udjela, zagrebačka »Montmontaža«. Čelnici ovih firmi upoznali su goste s njihovim radom i perspek-

tivama, kao i investicijama na području Sombora. Nakon ovih posjeta, gosti su kratko vrijeme boravili u domu-galeriji poznatog somborskog slikara *Dragana Stojkova*, kojega u najskorije vrijeme očekuje izložba u Zagrebu. Na koncu, domaćin, dr. Jovan Slavković, upriličio je svečani ručak za goste.

DOJMOVI INSTITUCIONALNIH PREDSTAVNIKA: »Bilo mi je osobito

U posjetu »Somboledu«

zadovoljstvo vidjeti da su Hrvati u Sombo - ru jako dobro organizirani, da su pripremni za provođenje Sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina, kojega su u studenom potpisali hrvatska ministrica pravosuđa *Vesna Škare Ožbolt* i ministar za ljudska i manjinska prava SiCG *Rasim Ljajić*. Jako važno je da primjenu toga Sporazuma podupru lokalne vlasti, da se omogući nastava na hrvatskom jeziku u školama, da se omoguće posebni nastavni programi. To je upravo ono što danas Hrvatska daje svojim nacionalnim manjinama. Želimo to dovesti na institucionalnu razinu koja će se poštovati, bez obzira koja je opcija na vlasti. Drugi aspekt mog posjeta je iniciranje razmišljanja o gospodarskoj suradnji, koja je već pokazala da je nezaobilazan čimbenik u našim odnosima. Najbitnije je da smo iskristalizirali konkretne projekte i da smo napravili korak naprijed po pitanjima odnosa lokalne vlasti spram institucija hrvatske manjine», istaknuo je Bakota.

»Neobično mi je drago da je došlo do posjeta na ovako visokoj razini, što znači da država Hrvatska jako drži do naših odnosa. U našoj sredini imamo značajan broj žitelja hrvatske nacionalne manjine, kojoj

pridajemo puni značaj. Ona je naše bogatstvo i najčvršća spona između naše dvije zemlje. Nadam se da idemo u pravom smjeru. Tu su i naši interesi za uključivanje u euroregije, a kako je Hrvatska korak is -

pred nas, velike nade polažemo u njenu potporu i suradnju. Nadam se da su stari problemi ostali daleko za nama i da ćemo zajednički krenuti putem integracija«, zaključio je dr. Slavković. ■

U Novom Sadu tijekom akcije »Izručite ih«

Napadnute Žene u crnom

Za vrijeme akcije »Izručite ih«, koju je u utorak na Trgu slobode u Novom Sadu predvodila nevladina udruga Žene u crnom, aktivistkinje organizacije psujući je napao mladić, za sada nepoznatog identiteta, i pokušao im iz ruku istrgnuti plakate, kojima su apelirale na suradnju države s Haškim sudom. Na trgu i u okolini, međutim, nije bilo policajaca, niti odvažnijih prolaznika, koji bi spriječili nasilnika, koji je se ubrzo poslije svoje bezuspešne akcije udaljio.

Aktivistkinje nekoliko nevladinih organizacija, piše »Dnevnik« od srijede, stajale su pokraj Miletićevog spomenika i u rukama držale pano dugačak sedam metara na kojem je pisalo »Izručite ih«. Osim ovog, bilo je nekoliko manjih plakata na kojima su pisale poruke »Istinu o masovnim grobnicama u Srbiji«, »Za sve žrtve rata«, »Ratni zločin mora biti kažnjen, zločinci u Haag«, »Nema mira bez suđenja svim ratnim zločincima«... Također, Novosađani - ma koji su prolazili dijeljeni su flajeri na kojima je obrazloženo zašto je neophodna

suradnja s Međunarodnim sudom u Haagu. Novosađani koji su prolazili Trgom za vrijeme akcije uglavnom su reagirali s neodobravanjem, uz bujicu psovki, koje su dobivali aktivistkinjama. Najpristojnija riječ koju su tom prilikom koristili jest riječ »izdajnici«.

Usprkos tome što je ova akcija sama po sebi izuzetno rizična zbog, najblaže rečeno, kontroverznih mišljenja o suradnji s Haagom, čudi to što na Trgu slobode nije bio niti jedan policajac!

»Činjenica da tijekom naše akcije nije bio nazočan niti jedan policajac govori o

tome kako se legalizam u ovoj zemlji proizvoljno koristi. Policija može štititi haške optuženike, međutim ne može štititi građane koji misle da treba surađivati s Haagom«, rekla je za novosadski »Dnevnik« aktivistkinja Žena u crnom *Staša Jović* i istaknula kako je nečuveno da se tijekom prošle godine izdvoji 192.000 eura za zaštitu i izdržavanje ratnih zločinaca i njihovih obitelji, dok se ne ulaže u ostale građane ove zemlje.

Na Trgu je bilo malo onih koji su izašli da podrže akciju. Većina sugrađana koje smo zatekli bila je samo u prolazu, a oni koji su namjerno došli nisu bili raspoloženi za priču. Ipak sugrađani *Krsto Mršić* i *Nadežda Mihić* su istaknuli da su na Trg došli s namjerom da podrže akciju. Po riječima Mršića, svi koji su rasturali bivšu SFRJ trebaju odgovarati, ne samo Srbi, već i Hrvati i bosanski muslimani.

Akcija »Izručite ih« počela je 7. prosinca u Beogradu, a potom je održana u Zagrebu. Nakon Novog Sada nastavit će se u gradovima širom zemlje. N. V.

Izvršno vijeće AP Vojvodine pokrovitelj manifestacije u Kovačici

Svjetski dan materinjeg jezika

Izvršno vijeće AP Vojvodine bit će pokrovitelj manifestacije »Svjetski dan materinjeg jezika«, koja će 21. veljače biti održana u Kovačici, dogovoreno je u razgovoru predsjednika Izvršnog vijeća APV *Bojana Pajtića* s *Pavlom Babkom*, osnivačem i ravnateljem Galerije »Babka« iz Kovačice, održanim 28. siječnja. Na sastanku su bili nazočni i pokrajinski tajnik za financije *Jovica Đukić* i pokrajinski tajnik za obrazovanje i kulturu *Zoltán Bunyik*.

Bojan Pajtić je istaknuo kako je očuvanje multikulturalnosti i njegovanje uporabe različitih jezika u Vojvodini poznato kao uspješna tradicija, a to je i najvažniji zajednički zadatak za ljude s svih prostora. Izvršno vijeće podržat će ovaj izuzetan događaj uz svesrdno uvažavanje Kovačice,

koja broji ne više od 28.000 stanovnika, a ima čak četiri službena jezika – srpski, mađarski, slovački i rumunjski.

Kovačica je odavno postala poznata van granica zemlje, zahvaljujući naivnom sli-

karstvu, koje danas reprezentira druga generacija slikara, rekao je *Pavel Babka*. Stoga, ova manifestacija, koja se po peti put održava pod pokroviteljstvom UNESCO-a u Kovačici, po mnogima predstavlja najreprezentativniji primjer očuvanja lokalne tradicije i njegovanja vrijednosti višenacionalnog razvoja.

U okviru ove manifestacije bit će održan okrugli stol pod nazivom »Živo ljudsko blago« na kojem će biti riječi o tome što još treba poduzeti do 21. listopada 2006. godine da Kovačica bude proglašena UNESCO-vim centrom za živo ljudsko blago. Pokraj toga, bit će organizirana i izložba »Panonska minijatura« koja će kasnije biti prenijeta pod pokroviteljstvom UNESCO-a u Pariz i Beč. ■

Većinski vlasnik PPK »Sonta« o sporu s kooperantima

Neka se radi po zakonu

*Sončanski kooperanti i dalje čekaju isplatu * Oživljavanje ZZ »Celer« *
I uposlenici dižu glas * Poslije kupovine većinskog paketa akcija, Narandžića iznenadili novi dugovi *
Optimist glede daljnje suradnje s kooperantima*

Piše: Ivan Andrašić

SONTA – Ni dvadeset dana poslije ugovorenog roka *Radomir Narandžić*, većinski vlasnik PPK »Sonta«, nije u cijelosti podmirio svoja dugovanja sončanskim poljoprivrednicima za predane proizvode iz roda 2004. godine. Od oko 6,5 milijuna dinara duga kooperantima je do danas isplaćeno 4,8 milijuna. Svakodnevna obećanja čelnništva kombinata da će isplate biti realizirane tijekom dana, samo su razgnjevile ionako ogorčene poljoprivrednike. Sve odlučniji da više ne surađuju s ovako

nesigurnim partnerom, pokrenuli su pitanje reaktiviranja Zomljoradničke zadruge »Celer«, formirane u Sonti prije šest godina. Iako u posljednjih nekoliko godina neaktivna, nije ugašena, tako da bi se, tehnički, mogla reaktivirati kao proizvodno-ekonomska organizacija zadrugara.

Pokraj zadrugnog u tijeku je i proces sindikalnog organiziranja poljoprivrednika. Ovih dana oglašavaju se i uposlenici Kombinata, kako stalni, tako i sezonski. I oni na isplatu svojih zarada čekaju već gotovo 4

mjeseca. Imaju, kažu, puno toga iznijeti o poslovanju PPK, osobito o radu na crno, te o postojanju hipoteke na dio zemlje i sušaru. No, zbog straha od odmazde, nitko od njih nije spreman tvrdnje iznijeti pod punim imenom i prezimenom.

Četrdesetogodišnji biznismen *Radomir Narandžić*, većinski vlasnik PPK »Sonta«, odgovorio je na pitanja, koja će biti zanimljiva za čitatelje »Hrvatske riječi«, koji su već informirani o nastalom problemu.

► Što je dovelo do ovako teške pozicije u suradnji Vašega kombinata sa sončanskim kooperantima?

Moja muke su počele već kupovinom većinskog paketa akcija, koje sam na aukciji platio 56 milijuna dinara, a preuzeo sam i obveze prema uposlenicima, dobavljačima i državi, koje su tada bile »teške« oko 60 milijuna dinara. Naknadno se ispostavilo da postoji još oko 30 milijuna dinara duga, koji mi nije prikazan i za koji nisam znao prigodom kupovine Kombinata. Veliko opterećenje mi je bilo i to, što je cijeli Kombinat bio pod hipotekom, tako da danas mogu biti zadovoljan, što je veliki dio hipoteke skinut.

► Radnici Vas optužuju da ste na ne baš zakonit način doveli do toga da u Vaš posjed, umjesto 70 posto dode 74 posto akcija, te za otuđenje dijela mehanizacije i neisplaćivanje zarada, kako njima, tako i sezonskim uposlenicima. Isto tako tvrde da Vi niste jedini vlasnik većinskog paketa akcija. Što je od toga točno? Ovisi kako tko tumači. Za Agenciju za privatizaciju ja sam jedini većinski vlasnik,

Stevan Bačić: Isplata duga od milijun i pol na žličicu

no, po internom sporazumu, raspolazem i kapitalom braće *Letica* iz Chicaga, koji su moji bliski srodnici. U početku je odnos kapitala između mene i malih akcionara bio 70:30, u međuvremenu smo završili dokapitalizaciju i povećanjem vrijednosti akcija doveli do omjera 74:26 (na upit kako je to matematički moguće, Narandžić je odgovorio da te podatke ima njegovo računovodstvo). Iako u Sonti baš i nismo prihvaćeni s oduševljenjem, stalo nam je da Kombinat postavimo na zdrave noge, da uposlenici i kooperanti budu zadovoljni, a mi da ostvarujemo očekivani profit. Insinuacije o otuđenju dijela mehanizacije ne stoje. Strojevi koje sam prodao bili su zastarjeli, nefunkcionalni. Bio bih najsretniji da svu postojeću mehanizaciju mogu prodati i zamijeniti je novom. Svjestan sam i kašnjenja u isplati zarada, no uposlenici moraju biti strpljivi, i imati razumijevanja za postojeće probleme financijske naravi.

► **Proširenjem proizvodnje imat ćete potrebe za povećanjem broja uposlenika. Istodobno, jedan broj Vaših radnika je na tržištu rada, kao tehnološki višak. Kako objašnjavate te poteze?**

Radomir Narandžić

Moramo shvatiti do se ne može živjeti samo od ratarstva, a ni sva zemlja nije iste kvalitete. Upravo zbog toga nastojim oživjeti i povrtlarstvo, voćarstvo i stočarstvo, koji su i ranijih godina bili značajni oblici proizvodnje ovoga kombinata. Iz tih razloga već smo investirali određena sredstva u izgradnju sustava za navodnjavanje. Izdvojili smo i jedan dio zemlje koji nije pogodan niti za ratarstvo, niti za povrtlarstvo,

namijenili smo ga za zasade višnje. To se uklapa u naše dugoročno planiranje otvaranja kapaciteta za prerađu voća i povrća. To će, opet, dovesti do povećanja broja uposlenika. Formirali smo i matično stado krava muzara, a u pregovorima smo s nekoliko mljekara o budućoj suradnji. Sve u svemu, sutra će biti posla za sve one, koji su danas na tržištu rada kao tehnološki višak, a uposliti ćemo i veći broj novih radnika. Morat ćemo poboljšati i kadrovsku strukturu, tako da će biti potrebe i za mladim stručnjacima. Nisam opterećen nacionalnim pitanjem, mada mi Sončani spočitavaju forsiranje izbjeglica u upošljavanju i obratno. Interesira me samo tko je kakav radnik, a ne tko je i od kuda je.

► **Umjetno gnojivo, koje je, vjerojatno, kupljeno za uporabu na Vašim njivama u sljedećoj sezoni, podijelili ste kooperantima, koji su ga htjeli uzeti umjesto novca, koji ste im dužni za predanu robu. Kako će se to odraziti na Vašu proizvodnju u ovoj godini?**

Ne smijem o tome razmišljati, dok ne podmirim potraživanja ovih ljudi, do posljednjega dinara. Jako mi je žao i neugodno što je do ovoga došlo, no, sad ne mogu pobjeći. Istina je da sam se poslužio sredstvima kooperanata za podmirivanje drugih obveza, kako bih izbjegao blokadu žiro-računa. Planiranoga priljeva sredstava nije bilo, tako do su se stvari otele kontroli i došlo je do ovoga enormnog kašnjenja u isplati. Ljudi su s pravom ogorčeni, prijete mi, no, sam sam se doveo u tu poziciju.

► **Vašemu razgovoru s kooperantima, 10. siječnja ove godine, bili su nazočni i čelnici Općine Apatin. Tom prigodom čuli smo dosta teških optužbi na Vaš račun od strane kooperanata. Stekli smo dojam da su se dužnosnici Općine stavili na stranu kooperanata, obećavši da će, u slučaju da ne podmirite svoje obveze do dogovorenoga roka, a to je bio 14. siječnja, angažirati ovlaštene strukture policije i sudstva. Plašite li se?**

Politika neka radi svoje, gospodarstvo svoje. Znam da sam opet prekoračio dogovoreni rok, no, jednostavno, sve ovo nadilazi

Traktor čeka naftu: Stipan Andrašić

moje mogućnosti. Neka se radi po zakonu, od toga ne bježim, mada angažiranje spomenutih institucija ne koristi niti meni, niti kooperantima. Ovih dana dugovanja će biti podmirena, na putu smo da osiguramo potrebna sredstva za neisplaćeni dio duga. Policija je već obavila sa mnom informativni razgovor, pregledala dokumentaciju, pa, ukoliko nešto pronađu, snosit ću konzekvence.

► **I, na koncu, u svjetlu ovih zbivanja, što očekujete u budućnosti glede suradnje s kooperantima?**

Jasno mi je da su ovi ljudi izgubili svako povjerenje u mene i ovaj Kombinat. Oni ne razmišljaju o razlozima koji su me natjerali na ove poteze, s pravom traže svoje. Radili su naporno i sad u meni vide onoga, ko je taj rad obezvrijedio. Ukoliko okrenu leđa Kombinatoru, neću imati nikakvog moralnog prava da im to zamjerim. No, kako sam po naravi optimist, nadam se da ću uspjeti ne samo zadržati ove kooperante, nego i unaprijediti suradnju s njima, na obostranu dobrobit, kao i na dobrobit sela. Po mojim vizijama, Kombinat će u budućnosti biti okosnica razvoja Sonte, firma koja će upošljavati znatno više radnika nego da nas, firma koja će hraniti veliki broj sončanskih obitelji. ■

Podsjećanje s povodom: Staljingrad, prekretnica Drugoga svjetskog rata

Hladnoća-zima i neprijatelji po oružju

*Nevolja je Hrvata što u ratovima, najčešće, stoje na obje strane * I u bitci kod Staljingrada, Hrvati su ginuli za tuđe ciljeve * Na obje strane, naravno * Nekoliko tisuća glava hrvatsko-muslimanskog topovskoga mesa Pavelić je poklonio Hitleru, a ovaj ih je poslao na Istočno bojište, dok se u borbama oko Staljingrada našlo i nekoliko stotina Hrvata koji su, milom ili silom, živjeli u Sovjetskom Savezu * O njihovim sudbinama se najradije šuti * Do kada će ideja biti iznad čovjeka?*

Piše: Zdenko Samaržija

S labljenje njemačke moći osjetilo se na istočnom bojištu već u kasnu jesen 1941. godine a osobito kasnijih godina, no Hitler se nije osvrtao na prijedloge iskusnih i vrlo obrazovanih njemačkih časnika da se suzi bojišnica, koja se protegnula od Baltičkoga do Crnoga mora.

Prepuštanje osvojenih područja Hitler je držao sramotnim te se opsesivno držao ishitrene naredbe o zauzimanju Lenjingrada, Moskve i Staljingrada, ignorirajući vojničku logiku da se zaobiđu gradovi te da se osvoji Ural te tako slomi veza između bojišnice i tvornica, koje su sovjeti prenijeli u Sibir, s resursima.

Svakoga dana osam tisuća mrtvih, na svakih sedam sekunda po jedan

Friedrich von Paulus

Vojnici su ionako samo ljudi, svejedno moraju umrijeti

Njemačku je vojsku u bitci za Staljingrad vodio *Friedrich von Paulus*. Nakon što je javio Hitleru da se zbog gubitaka (svakog je dana imao oko 8.000 mrtvih, dakle, svakih 7 sekundi jedan mrtav vojnik) namjerava predati, Hitler mu je poslao najveće njemačko odlikovanje i titulu feldmaršala. No, nakon što je von Paulus ponovno javio Hitleru o strahovitim gubicima, Hitler mu se obratio pismom u kojemu je napisao da su njemački vojnici ionako samo ljudi i da svejedno moraju umrijeti.

MODERNIZIRANO ORUŽJE: Stasala je nova generacija sovjetskih vojskovođa na čelu sa *Žukovom*, vojnici su antikno oružje zamijenili poluautomatskim puškama, opskrba je nakon američke pomoći bila redovitija, a sovjetski se tenk T 34 pokazao superioran nad njemačkim tenkovima. Premda su trupe Šeste armije koncem kolovoza 1943. godine ušle u predgrađa Staljingrada, grčeviti se otpor pretvorio u moru.

OGORČENE BORBE: Bitke su se vodile za svaku kuću i ulicu, grad je postao poprištem najogorčenijih borbi Drugoga svjetskog rata. Kada su dugotrajne i teške borbe iscrpile njemačke jedinice, Crvena ih je armija protunapadom uspjela okružiti. Nakon teških borbi, 31. siječnja 1943. godine, promrzli i gladni njemački vojnici

konačno su se predali Crvenoj armiji.

Bitka za Staljingrad najvažnija je prekretnica Drugoga svjetskog rata. Njemačka se vojska nije nikad oporavila od gubitaka u toj bitci.

Bitka kakva do tada nije viđena: ruševine Staljingrada

Pismo njemačkog časnika supruzi sa staljingradske bojišnice

Najmračnija borba u beznadnom položaju

Iz razrušenog Staljingrada njemački je časnik poslao pismo svojoj supruzi. »Ti si žena njemačkog časnika. Zato češ podnijeti ono što ti moram reći, uspravno i bez drhtanja, onako uspravno kao što si stajala na željezničkom peronu onoga dana kad sam otputovao na Istok. Ne znam pisati pisma i moja nisu nikad bila dulja od jedne stranice. Danas bih ti morao mnogo toga reći (...). Jako te ljubim i ti ljubiš mene pa zato moraš znati istinu. Istina je u ovom pismu. Istina je u spoznaji da je to najmračnija borba u beznadnom položaju. Bijeda, glad, studen, dvojba, očaj i strašna smrt. Neću više govoriti o tome. (...) Uvjeravam sam sebe da ću platiti svoj dug ako dam život. Čovjek se ne može cjenkati za čast.«

Stotine tisuća vojnika s obje strane ostalo je u blatu i snijegu Staljingrada

Konferencija za novinare koalicije »Da Subotici svane«

Drugi su nas podijelili

Koalicija »Da Subotici svane« održala je u utorak konferenciju za novinare na temu dosadašnjeg rada Skupštine Općine, na kojoj su iznijeli da kreću u kampanju i lobiranje da se na dnevnom redu sljedeće sjednice Skupštine Općine Subotica uvrsti tema »Zadaci i mjere SO Subotica za pospješivanje gospodarstva i upošljavanja« kao i da se obilježavanje 10. listopada »dana kad je grad oslobođen od fašističkih okupatora 1944. godine« uvrsti u Statut Općine.

Između ostalog, na konferenciji su govorili i o problematici ostvarivanja prava nacionalnih manjina u Subotici. »Ja kao Bunjevac i ekolog sam tražio da Bunjevačka matica dobije svoj kulturni centar jer sam to obećao biračima« kazao je šef ove vijećničke grupe *Blaško Gabrić*, »taj prijedlog je podržala oporba, Demokratska stranka i G17 Plus dok su bunjevački Hrvati demonstrativ-

no napustili sjednicu a SVM je bio uzdržan« što prema Gabriću nije bilo u redu. Poslije toga je iznio i svoju teoriju bunjevačkog pitanja te je kazao kako su »neki treći zavadili bunjevačke Hrvate, podijelili ih na Bunjevce, Hrvate i Jugoslavena. Uspjeli su nas podijeliti kako ne bi imali utjecaja u gradu budući da, ako bi bili ujedinjeni, bili bi najbrojnija nacionalna zajednica u Subotici«. No usprkos tomu Gabrić i dalje smatra kako je neophodno da i oni koji se izjašnjavaju kao Bunjevci imaju jednake uvjete za rad te se stoga založio za Bunjevačku maticu.

Mikloš Olajoš Nađ je pak na ovu temu dodao kako s amandmanom na proračun nisu završili njihovu borbu za nacionalnu ravnopravnost već da će se u »sljedećem periodu zalagati da se prekine financiranje određenih nacionalnih kulturnih centara samo zato jer su neke stranke na vlasti«.

J. D.

Za registrirane poljoprivredne proizvođače

Povrat akcize na dizelsko gorivo

Registrirani poljoprivredni proizvođači će od 1. do 10. ožujka moći započeti s predajom zahtjeva za povrat akcize plaćene na kupljeno dizelsko gorivo tijekom veljače, rekao je direktor Uprave za javna plaćanja *Antun Vuković* na tribini za poljoprivrednike koju je organiziralo Udruženje seljaka općine Subotica.

Popust, odnosno, refakcija će se ostvarivati preko Uprave za javna plaćanja i odnosi se na 60 litara goriva po hektaru obradive poljoprivredne površine prijavljene u registar poljoprivrednih gospodarstava. Za ostvarivanje prava na popust, koji umanjeno za manipulativne troškove iznosi 16 dinara po litri goriva, registrirani poljoprivrednici će, uz fiskalne račune ovjerene od strane ovlaštenog distributera goriva, morati donijeti i dokaze o pravu na korištenje obradive površine. Kao dokaz prava korištenja zemljišta treba donijeti dokument o vlasništvu (izvadak iz katastra ili vlasnički list), a ako pravo korištenja zemljišta proistječe iz zakupa, potrebno je donijeti uredno potpisani ugovor o zakupu.

Glede registracije poljoprivrednih gospodarstava, Vuković je izvijestio da je u Subotici do sada registrirano njih 1427, a registracija će se vršiti i dalje. Tijekom posljednja dva mjeseca sve je više poljoprivrednika koji su registrirali svoja gospodarstva, a jedan od razloga su i mjere poticaja, odnosno, mogućnost za povrat akcize i povoljni kratkoročni i dugoročni krediti koji će se odobravati i u ovoj godini, pod istim uvjetima kao i do sada. ■

Rekonstrukcija i izgradnja Narodnog kazališta u Subotici

Izdvojena sredstva sa glavni projekt

Sredstva u iznosu od 21,8 milijuna dinara biće usmjerena na plaćanje avansa za izradu projektne dokumentacije za rekonstrukciju i izgradnju Narodnog kazališta u Subotici, zaključeno je na sjednici Izvršnog vijeća AP Vojvodine, održanoj 27. siječnja kojom je predsjedavao potpredsjednik *dr. Tamás Korhec*. Ova sredstva, izdvojena su u prethodne dvije godine, prema Protokolu o zajedničkom financiranju izrade projektne dokumentacije, rekonstrukcije i izgradnje subotičkog kazališta, koji su u veljači 2003. godine potpisali predstavnici Vlade Republike Srbije, Izvršnog vijeća APV i Skupštine općina Subotica. S obzirom da je realizacija ovog projekta zaustavljena uslijed zastoja u izradi neophodne projektne dokumentacije, na ovaj način bit će osigurani uvjeti za izradu glavnog projekta i posle toga, za početak građevinskih radova na subotičkom kazalištu. Članovi Izvršnog vijeća ovom odlukom dali su podršku izradi građevinske dokumentacije koja je glavni preduvjet za početak građevinskih radova na objektu ove značajne kulturne institucije.

Prema planu izrade investicione i tehničke dokumentacije, predviđeni rok završetka izrade glavnog građevinskog projekta je 15. svibanj, a predviđeni datum početka pripremih radova prve faze je 15. veljače. Kako je još predviđeno, radovi na zgradi subotičkog kazališta po osnovu glavnog projekta, otpočeli bi do 15. lipnja 2005. godine. ■

S prve ovogodišnje sjednice Skupštine Općine Subotica

Upravljanje javnim poduzećima na dnevnom redu

Prošloga tjedna Skupština Općine Subotica održala je svoju osmu sjednicu. Ovoga puta najžučnije rasprave vodile su se oko kadrovskih rješenja upravnih i nadzornih odbora javnih poduzeća i ustanova, čiji je osnivač Skupština Općine Subotica.

Činjenicu da u svakoj lokalnoj samoupravi imenovanje članova vrši ona stranka odnosno koalicija koja je na vlasti, a što skupštinska većina najčešće i usvaja, čini se da još uvijek ne mogu prihvatiti pojedini vijećnici, te je na momente dolazilo do istinski žučnih rasprava, a *Mirko Bajić* je ustvrdio da se radi o »klasičnoj trgovini vladajuće većine, raspoređivanju snaga i apanaža«.

U SJENCI »KADRIRANJA«: Skoro nezapaženo, u sjenci kadrovskih pitanja koje su provocirale najveći broj izlazaka za govornicu oporbenih vijećnika, na protekloj sjednici Skupštine Općine Subotica donesena je odluka kojom se nakon dugog niza godina rješava bitan segment prometne infrastrukture u gradu.

Naime, skoro jednoglasno donesena je odluka kojom se pristupa izradi plana detaljne regulacije za prostor duž poveza ulica Partizanskih baza, Kireške i Hrastove ulice u Subotici čime će se rasteretiti lokalna prometna mreža u mjesnim zajednicama Željezničko naselje, Kertvaroš, Graničar i Mali Radenovac i omogućiti lakša komunikacija između ovih naselja i povezati Palički s Majšanskom putom.

Prije toga u Skupštini je bila sasvim drugačija situacija kad su birani zamjenici predsjednika Općine i predsjednika Skupštine, jer je dio oporbe (SRS, PSS, DSVM) i »Mogućnost-Lehetőség« na čelu s *Mirkom Bajićem* i dalje tvrdio kako je odluka da se imenuju po dva zamjenika protuzakonita. Većinom glasova, Skupština je izabrala *Petra Kuntića* (DSHV) i *Dragana Trklju* (DS) za zamjenike predsjednika Općine i *Nemanju Simovića* (G17 Plus) za drugog zamjenika predsjednika Skupštine.

Nakon toga donesena je odluka o načinu i postupku sazivanja sjednica skupština mjesnih zajednica kako bi se spriječilo blokiranje rada Skupštine, kakvih je primjera bilo u radu pojedinih MZ.

Niti ova točka dnevnog reda nije izazvala burniju raspravu, kao ni donošenje odluke o naknadama za rad vijećnika, te je tako, uz manje izmjene, usvojen prijedlog prema kojem će naknada vijećnicima iznositi oko četiri tisuće dinara, vijećnici koji sudjeluju u radnim tijelima Skupštine dobit

će maksimalno osam tisuća dinara, dok će predsjednici frakcija imati oko devet tisuća i četiri stotine dinara.

VAŽNA JAVNA PODUZEĆA: Uslijedila je rasprava o kadrovskim rješenjima upravnih i nadzornih odbora, koja se vodila osobito oko imenovanja upravnih odbora pojedinih poduzeća, prije svega JP »Zavod za urbanizam«, Fonda za izgradnju Općine, JP »Palić-Ludoš«, JKP »Vodovod i kanalizacija« a kulminacija je bila kasnih poslijepodnevni sati kad se povela rasprava o kandidatu Saveza voždovanskih

Laszla Bónija, koji je, međutim, sasvim evidentno i osobno zainteresiran budući je jedan od osnivača to jest vlasnika Slobodne zone, te *Csabe Sepseyja* i *Lászla Gyule*. U ime koalicijskog partnera DS-a, koji je podržao Kaszinu kandidaturu, *Oliver Dulić* je iznio kako »baš i nisu u potpunosti sretni ovim kadrovskim rješenjem«, te da bi oni »pokraj procesa pomlađivanja SVM-ovih predstavnika ponekad voljeli vidjeti i poneki proces penzioniranja«, ali i da ukoliko stranka, koja je dominantna u ovoj koaliciji, smatra da je *József Kasza*

Mađara za Upravni odbor Slobodne zone *Józsefu Kaszi*.

Epilog žučnih rasprava je da je donošenje rješenja o imenovanju Upravnog odbora »Zavoda za urbanizam« skinuto s dnevnog reda budući su se vijećnici složili kako ne može biti član upravnog odbora *Josip Šušnjar* jer vrši dužnost zamjenika direktora, što je prema Statutu Općine sukob interesa, a svi ostali prijedlozi su usvojeni.

Prijedlog SVM-a da *József Kasza* postane predsjednikom Upravnog odbora Slobodne zone »Subotica« izazvala je negodovanje jednog broja vijećnika osobito

čovjek koji može unaprijediti Slobodnu zonu ovoga grada, za DS je to u redu i to će biti prije svega odgovornost SVM-a.

Uz to je dodao kako ne sumnja u sposobnosti predloženog kandidata. »Da sam ja neki broker ili investitor pažljivo bih pratio životni put nekih ljudi i smio bih se kladiti na bescarinsku, slobodnu zonu i ovoga puta i ako se tamo pojavi tako veliko ime, to će sigurno biti veliki plus u sljedećem periodu«, rekao je *Dulić*. Na kraju je naglasio kako će DS pažljivo pratiti rad ove zone te da će pravovremeno odgovoriti na svaku sumnju da postoji bilo kakva korupcija ili zlouporaba narodnog dobra. J. D.

Fond za izgradnju grada

Iako se oporba protivila izboru Upravnog odbora za »Fond za izgradnju Općine Subotica« argumentirajući da Fond nije formiran i da u njemu osim direktora nema niti jednog uposlenika, skupštinska većina je potvrdila imenovanje članova, s time da u njemu nema predstavnika Fonda.

Pripreme za formiranje ovog Fonda započele su prije dvije godine rekao je *Imre Kern*. »Fond već sada radi vrlo značajne poslove i investicijske programe preko Zavoda za urbanizam, a u tijeku je izrada razdjela i sistematizacije poslova između Fonda i zavoda«, obrazložio je *Kern* potrebu da se imenuje Upravni odbor što su vijećnici potvrdili s četrdeset glasova »za«.

Obavještenje predsjednika HNV-a Josipa Ivanovića

Poticaaj za prijavljivanje na natječaje

Budući da su raspisana dva natječaja koji se tiču manjinske kulture i informiranja, predsjednik HNV-a mr. Josip Ivanović uputio je javnosti sljedeće obavještenje:

»Obavještavamo sve hrvatske udruge, institucije i organizacije da je Ministarstvo kulture Republike Srbije raspisalo dva natječaja. Prvi natječaj je za sufinanciranje projekata koji svojom kvalitetom doprinose razvoju i prezentaciji umjetnosti i kulture za 2005. godinu, a drugi natječaj je za sufinanciranje projekata/programa u oblasti javnog informiranja.

Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine raspisalo je također dva natječaja. Prvi natječaj je za dodjelu sredstava crkvama i vjerskim zajednicama koje djeluju na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine za prvo polugodište 2005. godine, a drugi natječaj je za dodjelu sredstava organizacijama nacionalnih manjina u AP Vojvodini za prvo polugodište 2005. godine.

Sve potrebne informacije mogu se pronaći na sajtu Ministarstva kulture Republike Srbije:

www.kultura.sr.gov.yu

i na sajtu Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine:

www.vojvodina.sr.gov.yu

Potičem sve zauzete djelatnike u hrvatskim udrugama, institucijama i organizacijama da projektiraju svoje djelatnosti te da obvezatno apliciraju na raspisane natječaje i na pokrajinskoj i na republičkoj razini.«

Bajsko »Veliko prelo«

Prigoda za diplomatske pregovore

BAJA – Proteklog vikenda u susjednome mađarskom gradu Baja, održano tradicionalno Veliko prelo ovoga je puta bilo svečanije, a i kulturni program je bio daleko bogatiji nego proteklih nekoliko godina. Više je razloga za to. Jedan je svakako, da je tjedan dana ranije, u Bikiću (Bácsbokod) kao žarulja iz pepela, ponovno raspljen plamen i zasnijetilo starim sjajem Prelo bez granica. Bikičko prelo prizvalo je preko 700 posjetitelja iz gornjobačkih naselja nastanjenih bunjevačkim Hrvatima. Gosti, svirci i plesači su pristigli iz Subotice, Bajmoka i Pačira, Tuzle, Fojnice i Zagreba. Ovim je trebalo parirati razdoru koji potječe iz Bikića. Naime, već više godina postoje nesuglasice i lome se koplja oko stoljetne bunjevačke Bajske čitaonice, koja se od čimbenika u Bikiću svojata mimo volje i od odluka Zemaljske samouprave Hrvata u Mađarskoj, a da se pri tom u prostorijama ove obnovljene udruge nikakvi programi ne odvijaju. Plesni ansambl Čitaonice sada je prigrllila hrvatska manjinska samouprava u Baji, što je prvi korak u rješavanju nagomilanih pravnih i organizacijskih problema.

Drugi je razlog što je ovogodišnje bajsko Veliko prelo bilo zaista reprezentativno, jest činjenica da se u ovome gradu na obali Dunava i rukavca Šugovica, želi izgraditi značajni Hrvatski kulturni centar. Planovi su gotovi, treba naći potporu za sudjelovanje na domaćim i inozemnim natjecajima. Upravo stoga, bajsko prelo poslužilo je i kao podloga za diplomatske pregovore. Našli su se za jednim stolom predsjednik Sabora *Vladimir Šeks*, dopredsjednik *Luka Bebić*, zamjenik ministra vanjskih poslova *prof. dr. Slavko Lešan*, veleposlanik u Budimpešti *dr. Stanko Ninck*, generalni konzul u Pečuhu *dr. Ivan Bandić*, gradonačelnik Osijeka *dr. Zlatko Kramarić*, dogradonačelnik Zagreba *Milan Bandić*, a s druge strane gradonačelnik Baje *Peter Széll*, predsjed-

nik Zemaljske Hrvatske samouprave u Mađarskoj *dr. Mijo Karagić*, i predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj *Josip Ostrogonac*.

Razgovaralo se o zaštiti nacionalnih manjina, o dovršetku investicije i uređenju Hrvatskog Doma u Vlašiću na otoku Pagu, nove ustanove Hrvata u Mađarskoj. Sabor će s Hrvatskom maticom iseljenika pružiti pomoć u radu i razvoju udruga Hrvata u Mađarskoj školskim knjigama, knjižnim fondovima i drugom opremom radi očuvanja korijena, njegovanja jezika, kulture i hrvatskog identiteta. Visoki gosti iz Hrvatske istaknuli su da za nekoliko tjedana započinju pregovori o pristupanju Europskoj uniji, pri čemu je Mađarska, sada već članica Unije, dala nesebičnu pomoć i punu podršku, što je svakako više od gesta i u duhu je odličnih dobrosusjedskih odnosa dviju zemalja.

Laszlo Király

Incijativa Izvršnog vijeća AP Vojvodine

Osigurati dodatne pogodnosti za slobodne zone

Jovan Vujičić: »Ako stvorimo dobre uvjete za očekivati je da dobar dio investitora koji su bili u slobodnim zonama u Mađarskoj pređu u naše slobodne zone«

Sredinom siječnja pokrajinski tajnik za gospodarstvo Jovan Vujičić je u Izvršnom vijeću AP Vojvodine održao radni sastanak s direktorima slobodnih zona u Pokrajini, vezan za aktivnosti i unapređenje rada ovog dijela gospodarstva, na kojemu je zaključeno kako je potrebno osigurati pogodnosti za izgradnju objekata unutar slobodnih zona, koje posluju na teritoriju vojvođanskih općina.

To se odnosi prije svega na oslobođanje od taksi ili snižavanje cijena za uređenje i korištenje gradskog građevinskog zemljišta, taksi i troškova općinske uprave, kao što su komunalne takse, građevinske dozvole, odobrenje za izgradnju, plaćanje priključaka na lokalnu infrastrukturu i druge olakšice.

NOVA ERA POSLOVANJA: Na konferenciji za novinare održanoj nakon sastanka direktorica slobodne zone Novog Sada Zlatica Beljin rekla je kako su oslobođanjem od poreza na dodanu vrijednost slobodne zone ušle u novu eru poslovanja i da sada, na proljeće, predstoji usvajanje Zakona o slobodnim zonama. U njemu će se naći brojne olakšice za korisnike slobodnih zona, jer je neophodan uvjet njihovog rada da 30 posto godišnje proizvedene robe bude izvezeno.

Oslobođanjem od PDV-a u visini od 18

posto učinjen je prvi korak da se strani kapital privuče u zone. Osim ovog pozitivnog efekta stvorit će se uvjeti za otvaranje novih radnih mjesta, povećanje izvoza,

Jovan Vujičić

transfer novih tehnologija, bolje iskorištavanje domaćih gospodarskih resursa, tako da se mogu očekivati značajni financijski efekti za državu, gospodarstvo i stanovništvo.

Direktor, pak, Fonda za privlačenje stranih investicija Žarko Maletin je naglasio kako aktivnijim odnosom države i lokalne samouprave prema zonama, korekcijom

zakonskih rješenja, one mogu postati jedan od pokretača gospodarskog razvoja, naročito privlačenjem stranih investicija.

U Vojvodini je osnovano šest zona od koji četiri rade – slobodne zone u Novom Sadu, Kovinu, Srijemskoj Mitrovici i Subotici, a dvije koje trenutno nisu funkciji su slobodne zone u Somboru i Senti, gdje problemi od financijskih i imovinskih do pravnih sprečavaju funkcioniranje ovih zona.

PROŠIRENJE AKTIVNOSTI: »Procjena i Izvršnog vijeća i Pokrajinskog tajništva za gospodarstvo jest kako treba učiniti određeni napor u sljedećem periodu na afirmiranju naših slobodnih zona, jer one stvaraju dobre uvjete i mogućnosti za investicije prije svega strane«, kazao je pokrajinski tajnik za gospodarstvo Jovan Vujičić za »Hrvatsku riječ«. »Slobodne zone trebaju ići na uspostavljanje proizvodnih kapaciteta, kako ne bi bile samo skladišne zone kao što je u većini slučajeva trenutačno. Ovdje postoje i bitne promjene pogotovo kod slobodne zone u Subotici i Novom Sadu, koje upravo idu na proširenje svojih aktivnosti u pravcu osnivanja proizvodnih kapaciteta i tu se sada već i javljaju zainteresirani strani investitori koji misle da to njima može biti mjesto za dobru investiciju«, kaže Vujičić.

Vujičić dodaje kako treba imati u vidu i činjenicu da se u Republici Mađarskoj u idućih četiri do šest godina očekuje rješavanje pitanja njihovih slobodnih zona koje će najvjerojatnije u najvećem broju biti zatvorene zbog pristupanja Europskoj uniji. »U tome vidimo našu dodatnu šansu pošto smo mi najbliži i ako stvorimo dobre uvjete za očekivati je da dobar dio investitora koji su bili u slobodnim zonama u Mađarskoj pređu u naše slobodne zone. Te će dodatne investicije nesumnjivo omogućiti otvaranje novih radnih mjesta, poboljšanje standarda što je i glavni zadatak u svemu ovome«, kaže Vujičić. J.D.

Uspješne i manje uspješne slobodne zone

»Slobodne zone u Novom Sadu i Subotici veoma dobro rade i drugi se trude da dostignu tu razinu. Inicirali smo zajednički sastanak s predstavnicima lokalnih samouprava i grada Novog Sada na čijem se teritoriju nalaze slobodne zone kako bi se utvrdile određene pogodnosti koje će i lokalne samouprave dati u pravcu razvoja slobodnih zona. Time su obuhvaćene komunalne takse i ostale dažbine i procedure davanja suglasnosti i dozvola, te cijene komunalnog opremanja. Lokalne skupštine su preuzele javnu obavezu da naprave Protokol o suradnji između lokalnih samouprava i slobodnih zona i da u tome vide što je čiji interes, te da utvrde koliko je potrebno da cijene budu niže, a sve u cilju da se privuče jedan određeni broj investitora kako domaćih tako i stranih i da ulažu u te zone, i da se time ostvaruje interes lokalnih samouprava da otvori što veći broj novih radnih mjesta«, kaže Vujičić.

Bogata povijest Bačkog Monoštora

U svijetlu arheoloških istraživanja

BAČKI MONOŠTOR – Povodom prošlogodišnjih arheoloških iskopavanja na lokalitetu Bortanj u Bačkom Monoštoru u petak 28. siječnja u Centru građanskih aktivnosti gosti iz Gradskog muzeja u Somboru predstavili su Monoštorcima Gradski muzej, stalnu postavku muzeja, ali i povijesne činjenice i predmete u vezi Bačkog Monoštora.

Branimir Mašulović, direktor Gradskog muzeja u Somboru je prisutnima predstavio povijest, djelatnosti i postavke muzeja, a *Viktorija Lakatoš*, vodič, je nazočne, uz pomoć fotografija, provela muzejom i pozvala sve zainteresirane da posjete Muzej, kako bi se direktno susreli sa sačuvanim povijesnim blagom.

Govoreći o povijesti ovog područja istaknuto je da je prva iskopavanja u Bačkom Monoštoru još davne 1904. godine vršio *Kalman Gubica* ispred Istorijškog društva Bač-bodroške županije, i da su od tada do danas mnoge aktivnosti bile sprovedene na ovoj teritoriji, tako da se u Gradskom muzeju danas nalazi mnogo predmeta vezanih za Bački Monoštor.

Rezultate nedavnih istraživanja sakralnog objekta u listopadu i studenom 2004. iznio je voditelj istraživanja na lokalitetu Bortanj (ili Bortanj kako u Monoštoru nazivaju ovaj lokalitet) *Dragan Radojević* – kustos arheolog, ali je podsjetio i na druge lokalitete

u Monoštoru koji imaju povijesnu vrijednost, kao što su Paljenik, Staro selo, Siga i drugi, koji se vezuju za periode od 5000 godina pre nove ere do 15 stoljeća nove ere. Prošle jeseni je na području Bortanja konstatovano postojanje sakralnog objekta sa nekropolom, kao i naselja koje se prostire uz ivicu šume Šušnjar. Otkrivena je jednobrodna kapela sa polukružnom apsidom, koja se za sada nalazi u stanju konstantiranosti, dok utvrđivanje detalja tek predstoji. Ipak se na osnovu sličnosti sa nekim drugim objektima na teritoriji Vojvodine po svojoj osnovi crkva uklapa u period 11. i 12 stoljeća. Utvrđenje, naselje, crkva i nekropola će po svoj prilici zahtijevati višegodišnje istraživanje.

Miša Stepanović je na kraju govorio o toponimima nekadašnjeg naselja Bortanj i iznio pretpostavku da se iz sličnosti s pominjanim nazivima može pretpostaviti da se podrijetlo naziva Bortanj nalazi u ličnom imenu Borkan, veoma čestom za taj period.

Skupu su između ostalih prisustvovali i predsjednik općine Sombor *dr. Jovan Slavković*, velečasni *Robert Kozma* i predstavnici Mjesne zajednice u Bačkom Monoštoru. Inicijator ove kulturne i historijske prezentacije bio je monoštorski kulturni djelatnik *Vladimir Kamčević*.

Aleksandar Forgić

Istraživanje tržišta

Med iz studentske perspektive

OSIJEK – Na Ekonomskom je fakultetu u Osijeku ponovno održano ispitivanje stavova studenata o potrošnji i kakvoći meda, svojevrsno istraživanje tržišta koje pčelari u suradnji s znanošću provode još od 2000. godine.

Postupak je to istraživanja tržišta, kaže *prof. dr. Ljubomir Baban* s Ekonomskog fakulteta u Osijeku, a ideja je potekla od dugogodišnjeg pčelara i dugogodišnjeg predsjednika osječke pčelarske udruge, *Milana Kramera*. Petu godinu već za redom mi okupimo stotinjak studenata da kušaju med i proizvode od meda te čaj zaslađen medom, i za tjedan ili dva mi ćemo medijima podastrijeti rezultate istraživanja. Osobno vjerujem da će i ovo istraživanje pridonijeti većem zanimanju za ovaj, s zdravstvenog i gastronomskog stanovišta, vrlo važan proizvod.

U mojoj dujoj praksi, kaže *dr. Baban*, još prije dvadesetak i više godina radio sam istraživanja vezano za pčelarstvo, ali tada nas je više zanimalo oprašivanje ratarskih i voćarskih kultura, a med kao pčelinji proizvod, tada je bio tek od sekundarne važnosti. Danas, zahvaljujući ljekovitim i gastronomskim svojstvima meda, on je kao proizvod veoma cijenjen svugdje u svijetu i posebice na probirljivom europskom tržištu. Pozornost u istraživanju okrenuli smo tržištu meda. Mislim da je ovo veoma važno i za našu zemlju, jer imamo netaknutu prirodu, imamo divne pčelinje paše i educirane pčelare, pa upravo sprega znanosti i struke može dovesti do povećanja proizvodnje meda u nas i do zapošljavanja ljudi u ovom unosnom zanimanju.

Studenti su kušali med od zlatošipke, specijalitet slavonske i baranjske medonosne paše, kojega inače nećete naći na policama u maloprodaji, zatim medoladu, kremastu mješavinu meda i

Studenti degustiraju med i proizvode od meda

margarina, te čaj zaslađen medom, a popunjavali su i upitnik s dvadesetak pitanja od toga koliko često koriste med u ishrani, do bavite li se vi ili netko u obitelji pčelarstvom.

»Za nas proizvođače meda, Vi ste vrlo zanimljivi kao mlada generacija koja će već sutra preći u kategoriju obiteljskih ljudi i znati ćete cijeniti med u ishrani, a osobno se nadam, da će upravo ovakav vid edukacije mladih pridonijeti porastu potrošnje meda po stanovniku u nas, jer trenutačni su rezultati poražavajući i vrlo malo koristimo med u svakodnevnoj ishrani«, rekao je *Milan Kramer*.

Slavko Žebić

Tradicionalna manifestacija u Čepinu

Prvo pokladno jahanje

ČEPIN – U nedjeljno jutro, 23. siječnja, čepinskim su ulicama projahali Slavonci u okviru tradicionalne manifestacije »Pokladno jahanje«, na kojoj sudjeluju slavonsko-baranjske konjogojske udruge. Ispred Hrvatskog doma konjanike i brojne posjetitelje pozdravio je gradonačelnik Čepina *dr. Dražen Arnold*, zaželio im sreću u svakodnevnom radu i ovom zahtjevnom i skupom sportu, te istaknuo da je pokladno jahanje jedna među inim manifestacijama kojom žitelji Čepina njeguju i čuvaju stare običaje. Tu su i »Čepinsko čijalo«, običaji vezani za zimska sijela i čiljanje perja, »Čepinski suncokreti«, manifestacija njegovanja izvornoga folklora, »Čepinsko biserje«, također vezano za konjogojske udruge i za natjecanje u vožnji dvoprega, tekličkom jahanju i preponskom jahanju, i još neke, kojim je Općina Čepin zaslužila pozornost šire kulturne javnosti.

Ovo je prvo pokladno jahanje u ovoj godini, a mi smo startali prvi jer je kalendar zgusnut, kaže *Anita Lukavec*, tajnica konjogojske udruge u Čepinu. Sudjelovalo je četrdesetak jahača iz pet udruga i to: iz Udruge ratara i stočara Sikirevci, Konjogojske udruge Đakovština, Konjogojske udruge »Baranja« iz Draža,

Sudionici pokladnog jahanja

Slavonci su projahali ulicama Čepina

udruge »Slavonija« iz Slavonskog Broda, zatim iz Semeljaca i Dalja, koji još nemaju konjogojske udruge ali su na dobrom putu. Kalendar jahanja je vrlo zgusnut i već za vikend idemo u Vinkovce (subota), u nedjelju smo u Semeljcima i Županji, prvog dana veljače smo u Komletincima, drugoga u Štitaru, trećega u Donjem Novom Selu, petoga u Gundincima i Dražu, šestoga u Lovasu i Kruševici, jahanje i Županja, konjske zaprege, sedmoga smo u Babinoj Gredi a pokladno jahanje uvijek završavamo u Otoku, na vrtićevu sridu. Moj muž *Miroslav* i ja sudjelujemo uglavnom na svim pobrojanim manifestacijama. Samo da još napomenem na ovome smo jahanju imali najmlađu sudionicu, *Tenu Mak* s 12 godina i jahača, *Samira Avdića* s 14 godina, dok je najstariji sudionik bio *Franjo Žovin* iz Bektinaca s 72 godine i *Mirko Radić* iz Vladislavaca s 67 godina.

DOMAČINI

DRŽAVNOG

NATJECANJA: Od novina u čepinskoj Udrugi je i to da su nedavno imali izvanrednu skupštinu i novi je predsjednik *Fred Marguš* a dopredsjednik je *Miroslav Lukavec*, zatim da ima dosta novih članova, uglavnom mladih ljudi te da ima i

novih konja, uglavnom lipicanaca.

Naša je druga imala 65 grla, ali zadnjih godina imamo trend prodaje toplokrvnjaka i nabavke lipicanaca. Sada imamo manje konja nego prošle godine, ali imamo više lipicanaca. Imamo i dva licencirana pastuha lipicanske pasmine, to je naš Vihor ili Konversano Toplica i Konversano Santa, od 6,5 i od 7 godina, kaže *Anita*. Novina je i to da smo od Općine dobili u zakup 5,6 hektara zemljišta gdje smo već posijali travnu smjesu i tu namjeravao napraviti hipodrom i sajmište. Bit će tu i škola jahanja, Centar za terapijsko jahanje, teren za vježbanje i vožnju dvoprega. Želja i planova je puno a sredstava malo, no uradit ćemo koliko budemo mogli.

Pred čepinskom konjogojskom udrugom novi su izazovi. Kad snijeg ode i kad proljeće dozvoli, radit će se na novim terenima za jahanje i vježbanje, jer imaju ambicija stići i do europskog pa i svjetskoga kupa a ono najvažnije čeka ih već na jesen, polovicom listopada kada je sljedeća njihova manifestacija »Čepinsko biserje« i kada treba pripremiti i konje i jahače, ali i zaprege, jer domaćini su državnog natjecanja u vožnji zaprega.

Slavko Žebić

Jedan pogled na položaj Hrvata u Vojvodini (8.)

Ostvarivanje prava na njegovanje kulture

Cjelokupni kulturni život unutar hrvatske manjinske zajednice odvija se u dvadesetak kulturnih društava, koja se među sobom razlikuju institucionalnom razvijenošću i bogatstvom sadržaja koje priređuju, ali im je ipak zajedničko rad na očuvanju mahom folklornih sadržaja iz kulturnog naslijeđa

Piše: Tomislav Žigmanov

Osnovna značajka koja vrijedi kada je u pitanju ostvarivanje prava na njegovanje i razvoj vlastite kulture jest sljedeća: hrvatska nacionalna manjina u Vojvodini nema ni jednu profesionalnu instituciju u kulturi niti sustavno riješeno pitanje financiranja aktivnosti u sferi kulture. Ova činjenica onda uvjetuje i sve druge: ne postoji ozbiljnija kulturna politika koja se realizirala, nije ustrojen vlastiti kulturni prostor, ne postoje značajnije manifestacije u određenim sferama kulture, dominacija diletantizma i siromaštvo kulturne produkcije je na djelu. Riječju, identitetski prostor za kulturne sadržaje unutar zajednice više je nego siromašan, a ujedno je bitno obilježen momentima tradicijske kulture.

Osim što nedostaju snažnije i jasnije definirane inicijative iz zajednice da se stanje u ovoj oblasti unaprijedi, problem je i to što ne postoji jasna platforma ili program državnih organa po ovom pitanju. Recimo, u drugoj je polovici 2003. godine osnovan na temelju odluke Skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine Zavod za kulturu Vojvodine, gdje ni na koji način, dakle ni u programski niti pak radni, nije uključen segment kulture Hrvata u Vojvodini. Isto vrijedi i za pitanje osnutka i rada Vojvođanske akademije znanosti i umjetnosti.

KUD-OVI: Cjelokupni kulturni život unutar hrvatske manjinske zajednice odvija se u dvadesetak kulturnih društava, koja se među sobom razlikuju institucionalnom razvijenošću i bogatstvom sadržaja koje priređuju, ali im je ipak zajedničko rad na očuvanju mahom folklornih sadržaja iz kulturnog naslijeđa. To naročito vrijedi za seoska kulturno-umjetnička društva, koja postoje u skoro svakom naselju gdje živi značajniji broj Hrvata (Tavankut, Đurđin, Mala Bosna, Stari Žednik, Bajmok, Svetozar Miletić, Sonta, Bački Monoštor, Bački

Kulturni život uglavnom kroz KUD-ove: Pjevački zbor HKC 'Bunjevačko kolo'

Breg, Plavna, Vajska, Slankamen, Golubinci, Petrovaradin), dok je u gradskim središtima to malo pluralnije – ima sadržaja koji nisu vezani uz folklor ili tradicijsku kulturu, što osobito vrijedi za kulturne udruge u Subotici, koje u djelokrugu rada imaju i nakladu knjiga, časopisa, priređivanje književnih večeri, pa čak i znanstvenih skupova. Istina, većina njih organizira vrlo mali broj, mahom mjesnih, kulturnih događaja, koji za posljedicu nemaju trajnije benefite. Isto vrijedi i to da ova društva vrlo rijetko sudjeluju na manifestacijama većinskog naroda ili od općeg značaja, osobito u sredinama gdje su Hrvati značajnija manjina. To onda znači da ova kultura boravi ne samo na margini nego je primorana biti i u nekoj vrsti geta.

Osim toga, u svakom od društava se radi u diletantskim uvjetima i uz neriješeno pitanje financiranja. Sredstva za rad se dobivaju jedino od pokrajinskih i pojedinih lokalnih organa vlasti, no ona su više nego simbolična, a nisu ni redovita. Pri tomu, ona su namijenjena tek kulturnim društvima, a ne i za moguću profesionalnu kulturnu instituciju ili za sadržaje koji nisu folk-

lornog prosede. Na primjer, pokrajinski organi vlasti nisu financijski poduprli ni jedan ozbiljniji nakladnički pothvat putem redovitog financiranja iz proračuna niti su prilikom javnog otkupa knjiga otkupili neku knjigu na hrvatskom jeziku. Isto vrijedi i za republičku razinu vlasti.

LOKALNE SAMOUPRAVE: Što se pak tiče lokalnih samouprava, jedino je subotička lokalna samouprava izuzetak kada se govori o kontinuiranom i po obimu značajnijem financiranju kulture hrvatske manjine u Vojvodini – iz njezina se proračuna izdvajaju veća sredstva za kulturni život Hrvata u Subotici, premda su ta sredstva daleko manja od onih koja se izdvajaju za mađarsku kulturu. Drugdje zatičemo da su putem financiranja privilegiirana kulturna društva koja rade na očuvanju i promoviranju kulture vojvođanskih Hrvata pod regionalnim imenima – Bunjevci i Šokci. Napominjemo da hrvatske kulturne udruge jedan dio sredstava počevši od 2003. godine za ove aktivnosti osiguravaju i od Vlade Republike Hrvatske, koja se dodjeljuje putem javno raspisanog natječaja.

Priča o Hrvatima – novi vijek (33.)

Istra

*U Istri postoje brojne ruševine kula, kaštela i gradina, ali samo jedan je Dvigrad - on nije srušen vojnom silom ni ognjem, već je napušten da sam proživljava svoje umiranje * Prolaznicima na opomenu, a posjetiteljima koji mu dolaze kao gosti na spoznaju kako su jednom izgledali istarski srednjovjekovni gradovi*

Piše: Zdenko Samaržija

U Istri se tijekom novog vijeka zadržala srednjovjekovna teritorijalna podjela na mletački (obalni dio i gradovi) i habsburški dio (unutrašnjost Istre sa sjedištem u Pazinu). Istarski su gradovi bili organizirani kao i u Dalmaciji, te je svu vlast u njima imalo plemstvo. Habsburgovci su imali vlast u unutrašnjosti Istre, gdje je uglavnom živjelo seosko hrvatsko stanovništvo. Istarsko je stanovništvo bilo malobrojno i bavilo se većinom poljoprivredom i stočarstvom. Najvažnija poljoprivredna grana u Istri bila je proizvodnja ulja, koju je osobito poticala mletačka vlast.

Epidemije kuge zadavale su istarskom stanovništvu velike zdravstvene teškoće sve do 17. stoljeća. Južni i zapadni dijelovi Istre često su bili izloženi epidemiji malarije. Takve su bolesti uvelike utjecale na malobrojnost istarskog stanovništva.

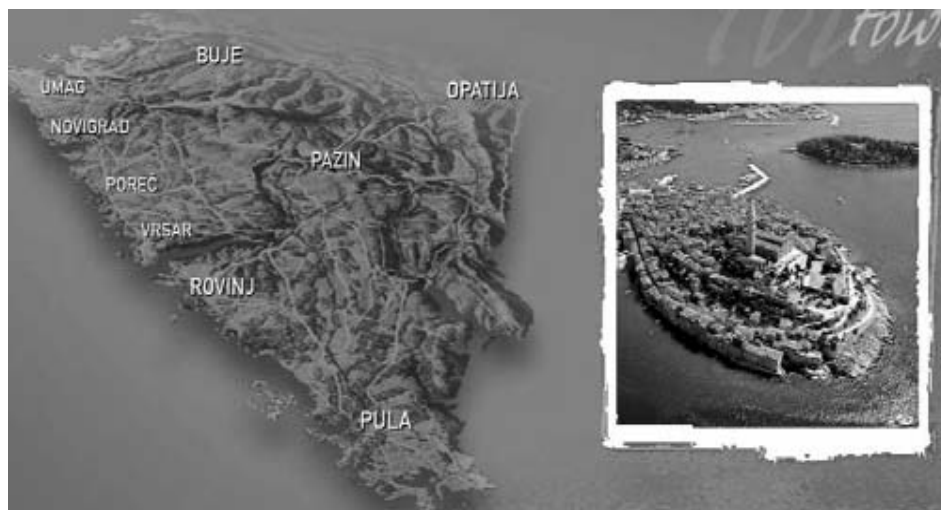
USKOČKI RAT: Teško stanje dodatno je pogoršao Uskočki rat početkom 17. stoljeća. Rat između uskoka i Mletačke Republike počeo je presretanjem mletačkih lađa koje su trgovale s Osmanlijskim Carstvom, a pretvorio se u palež habsburških posjeda u Istri. Diplomatskom borbom posljednjih godina rata Mlečani su uspjeli raseliti uskoke.

REFORMACIJA: Reformatorske ideje nisu se učvrstile u hrvatskim zemljama. Glagoljaška je tradicija bila živa pa su svećenici služili misu i propovijedali na hrvatskome jeziku, a zbog siromaštva i stalne opasnosti od Osmanlija ni svećenstvo nije živjelo rastrošno. Tek su krupni plemići, poput grofova Zrinskih, privremeno pristali uz protestantizam.

Više je protestanata bilo jedino u rubnim područjima Hrvatske (npr. u Istri i Međimurju) i u krajevima podosmanlijskom vlašću. Najviše je protestanata bilo u Istri, iako su najpoznatiji od njih djelovali u

inozemstvu. Matija Vlačić Ilirik (1520. - 1575.) predavao je hebrejski i grčki jezik u Wittenbergu, središtu protestantizma, i bio je blizak Lutherov suradnik. Antun

Dalmatin i Stjepan Konzul Istranin objavljivali su protestantske knjige na narodnom jeziku.

Istra

Dvigrad

Dvigrad je smješten u Drazi – dubokoj udolini koja se od Pazina proteže do mora, gdje završava u morskom kanalu – Limu. Lim je bio limes, granica između pulskog i porečkog agera. Dvigrad – i sama riječ govori – to su dva grada. Nadzor nad Dvigradom značio je nadzor nad većim dijelom Istre pa su se na njegovom području sukobljavali interesi moćnika; pulskih plemića, grofova Goričkih te akvilejskoga patrijarha.

Dvigrad je postao mletačkim posjedom 1413. godine i prvo stoljeće mletačke uprave vrijeme je uspona Dvigrada: nakon toga dolazi do čestih kuga i malarija, što je i uzrokovalo tragičan pomor stanovništva, a s tim u vezi i smjene cjelokupnog stanovništva Dvigrada. Od sredine 1544. do kraja stoljeća stalni su sukobi između Mlečana i Habsburgovaca. Stanovništvo Istre nesigurno je i u selima i u gradovima. Nakon Uskočkog rata, Dvigrad je doživio teške dane. Opsjedaju ga razjareni uskoci koji, ne mogavši ga osvojiti, osvetu okreću prema okolnim selima koje pale, robe i uništavaju. Oko 1630. grad je posve napušten, u njemu borave samo najsiromašnije porodice, čekajući smrt grada koji ih okružuje. Uskoro je grad je prepušten umiranju bez priziva. Zidovi kuća su se srušili, zidine popadale, bunar u gradu bio je zagađen. U grad su se uselile zmije, korov i makija. Tako je do danas.

Pokladno ilo

Krumpirača

Piše: Alojzije Stantić

Početkom druge polovice XIX. vika naše stare zemljodilce država je potakla da se late radit zemlju na većim njivama, jel su našu varoš 1869. počeli mrižom gvozdeni putova (željeznicom) povezivat s Evropom. Zemljodilci su od onda mogli višak roda friško, jeptino i cigurno odnet i u daleke krajeve di su više rane poili neg šta su je tamo stvorili. Salašari su počeli sadit i sve više kuruza, s njima odranjivat i više svinja, počeli su se baviti unosnim poslom, s gojenjem (tovljenjem) ranjenika (tovljenika). Ugojene ranjenike su odaleg ajzlibanom (vlakom) časkom odneli do Pešte, Beča, Požuna (Bratislave) i drugi veliki gradova željni krmaskog mesa, slanine, šunke..., di su ji bolje plaćali neg ode. Zemljodilci su s ranjenicima napravili najveći gospodarski zaokret u poljodilstvu, počeli su naglo gospodarski jačat.

U to vrime su se salašari latili odranjivanja masni svinja rase mangolica i ode poznatu bikovačku rasu. Ovi svinji naspram drugi imadu veći postotak masti, slanina njim je debela ko rabadžijska podlanica, a zrla je zdravo ukusna, baš ko i šunka prošarana slaninom čije je meso rad tog ukusnije. Za njima ni malo ne zaostaju nadiivi: divenica, gužnjak el kulen. Ko je iskusio zna da se liti teško na vrime okaniti parasničkog ila: zrile slanine el šunke s kruvom iz somun (iz parasničke peći), sa zrilom paradičkom (rajčicom), paprikom i razlađenom kiselnom. Pa još kome je doteklo da to zalije razlađenom danas već skoro zaboravljenom kevidinkom.

Salašari su ovo ilo spremili u pokladama, u velikom disnotoru (svinjokolju) kad su odjedared, kadgod potukli, posli poklali za tu godinu pridviđene ranjenike, da imadu dosta bilog mrsa do adventa. Disnotor je velik poso, zahtivan je za dosta muški i ženski ruka, da ga urade za jedan dan. A kad su taj poso po ladnoći svršili, nisu šporovali ni na rani, pa se tako kadgod di sitila paorska reduša da za svu čeljad spremi dobro, a samo naizgled porosto ilo – krumpiraču.

SAMO NAIZGLED PROSTO ILO: Zgađali su da disnotor obave na što većoj zimi, a beleri i druga čeljad su odanili kad su posli »u čisto« urađenog posla sili za astal u vrućoj sobi. Da toliku čeljad narani s ilom koje će dobro past svima, kadgod se

Krumpirača u tepciji na banku peći

vridna reduša dositila da njim spremi u parasničkoj peći ispečenu krumpiraču. Otkaleg ime krumpirača?

Krumpir ko rana nit je ni dobar, a nije ni rđav. Zato parasnici u poređenju kažu za ono šta je ni dobro, a ni rđavo, da je ko krumpir. Rad take odlike krumpir se ritko ide sam, samo u postu el u krajnjoj nuždi, a najčešće se ide s drugom ranom kojoj pomaže da bude ukusnija, al i on da bude bolji, kad od druge rane primi šmek. Rad takog svačanja krumpirača je jedino ilo kojem su ime nadili po krumpiru.

PABIRCI O KRUMPIRAČI: Krumpirača je dika paorske kujne i valjda nema čeljadeta, ako je makar jedared košto, da se neće oblizat na spominjanje njezinog imena, pa još kad je vidi onako izglednu i kad mu saga iz tepsije ošine nos.

Krumpirača se peče u ovećoj tepsiji da u njoj bude mista priloge koji krumpiru daju osobit šmek: friška divenica i krvavica, a nuz nji i meso: kadgod od rknjače, a u novije vrime mesna rebra.

Krumpirača se ide u disnotoru, u pokladama, iako je mož peč priko cile godine, ako za nju ima starog krumpira, friške divenice, krvavice i mesa. Zato nikom ne pada na pamet da je pravi liti.

Krumpirača je davno napuštala salaše i odomaćila se i u kujni varoščana.

Krumpirača je prava kad je ispečena u parasničkoj peći, u kojoj se peče, a ne kuva-peče ko u lerni. U ovako ispećenoj krumpirači krumpir je odozgor malko suv, skoren, a odozdol mekan od upijene masti.

Krumpirača se peče u tepsiji za više če-

ljadi, a da je peku za jedno-dvoje čeljadi oni je ne bi mogli poist, a mlaka el ladna krumpirača je ista ko i nerazlađeno vino.

Krumpirača se ide friška, čim se izvadi iz peći, onda je najbolja.

Krumpirači od kiseliša najbolje pasira kiso kupus. Nuz njeg je dopuštena i kisela bisna paprika, ko je voli.

Krumpirača se ide iz tepsije, nju nije slobodno pruručit u drugi sud, da se krumpir ne izlomi, on mora bit odozdol da ga krasí ispečen nadiiv.

ZA PRID KUMA: Krumpirača se ide za užnu, a ako je kogod večera onda je najbolje da posli večere bar četiri-pet sati ne leže u krevet, kako su kazali da ga ne bi »vijo krampus«.

Krumpirača su uvijek ide sama, brez pridila il čorbe, a posli nje se ne ide slatko tisto el pogača, osim fanaka u disnotoru i obiteljskom prelu.

Krumpirača je kadgod kod salašara bila »oproštajno« ilo od poklada, pekli su je i na »debo četvrtak«, a ko je dotleg promašio onda se s njom osladio poslidnji dana poklada.

Krumpirača je ilo kojim se biluži kraj disnotora, a kad prid belere dospije na astal oni obično kažu: »Ajd da vidimo šta smo napravili.«

Krumpirača je povod da domaćin ukaže čast il kaku zařalu pozvanom gostu. Na nju se svako rado odaziva.

Krumpirača na astalu lipo izgleda i još lipče mriši, pa taka iz glave uzdržanog čeljadeta časkom izvija osićaj i potribu za dijeto.

Krumpirača drugog dana daje dobar šmek razlađenoj divenici kad se spari s ladnim fankom. To je ilo »za prid kuma«, kako su kadgod nudilo ovo ilo.

Krumpirača se zaliva razlađenim vinom, sad već ritkom kevidinkom, a u novije vrime s bilim vinom. Na nju mož popit tušta špricera. Iako istinske vinopije kažu da se vino kvari kad se pije ko špricer, al kad se ide krumpirača onda čeljade ima podlogu da popije ko zna koliko špricera i zato upućeni kažu: »Špricer je onda dobar kad se čaša drži masnim prstima i naslanja na masne usne.«

Krumpirača je prava bomba u stomaku, kažu doktori, al ritko koji od nji odbije da je ide.

Krumpirači još nije isteklo vrime, još su poklade i ko je do sad promašio nek je ide, al ako mož ispečnu u parasničkoj peći, onda je ona prava, starovinska, kaka je došla na velik glas, kaku nam je u tal ostavila majka sa salaša. ■

Piše: vlč. dr. Andrija Kopilović

Bolno razočaranje

Vjerujem u uskrsnuće mrtvih, ali teško u obnovu ovog društva

Unajnovije vrijeme u našoj zajednici se događaju stvari pred kojima se čovjek može čuditi, šutjeti i patiti. Imam dojam da na mnogim razinama, osobito u društvu i poslanju institucija u službi zajednice, kako se pučki kaže »pucaju svi konci«. Ponovno se, tko zna po koji puta, događa ona poslovična, a sada već tragična naša podijeljenost u kojoj se ne biraju sredstva da se opravda vlastita »bezgrešnost« a dokaže »apsolutna krivnja« onoga drugoga.

A ja sam se poput većine svojih sunarodnjaka prije par godina ponadao da će biti drugačije i da su neka vremena iza nas. Međutim, pokazuje se da je to bila teška utopija i teška varka. Podsjetimo se, utopija označuje svaku ideju ili plan koji je zamišljen na uzvišenim idealima, ali neostvariv u stvarnosti. Pojam je izmislio *Toma More* nazvavši tako zamišljeni otok u svojoj istoimenom knjizi.

UTOPIJA: Tako smo mnogi već godinaima gradili na utopijama. Tko nam je kriv, kad smo naivni i vjerujemo kao kršćani da je čovjek ponajprije biće od Boga, biće za Boga i biće koje u svom radu, pa i političkom i društvenom, ima pred sobom Boga.

Međutim, malo je takvih. Europa se ponosi samo sa nekoliko velikana koje je ubrojila i među svece i blaženike kao što su poznati sveti *Toma More*, koji je za vjernost moralnim načelima svoga kršćanstva i vjernosti Bogu dao život, a da nije napao ili rušio zakonitu vlast onoga komu je vjerno služio do onoga časa kada je morao birati između svoje savjesti ili zakona. Jasno, ostao je svjedok savjesti. Tako je pokazao vrhovnu normu da je temelj pravde istina, da je istina vrhovna norma, ali da je ljubav norma s kojom se ni jedna druga ne može mjeriti, pa ni istina, jer je sam Bog ljubav. A mučeništvo je najveći domat ljubavi.

Crkva nam stavlja političare pred oči kao što je *John Fisher*, također mučenik, ali koji pobjeđuje ljubavlju a ne »rasprava-ma«. Ujedinjena Europa zahvaljuje svoje jedinstvo trima velikim muževima od kojih je jedan već blaženik, a to su: blaženi *Robert Schuman*, *Charles de Gaulle* i *Konrad*

Adenauer. Što je zajedničko kod njih? Poznavali su sržno i bitno pojam pomirenja, praštanja, istine i ljubavi. Nikada Europa ne bi mogla postati jedna da ta tri velika muža nisu bili kršćani i to uvjereni, koji su slijedili svoju savjest, ali koji su znali za redosljed kršćanskih normi koji je nepobitan i nezaobilazan: ljubav, istina, praštanje, pomirenje, mir.

UGRADNJA SEBE: Zar bi Europa nakon Drugoga svjetskog rata mogla postati jedna da nije bilo pomirenja, praštanja i ljubavi? Nikada! Tek kad se to u ljubavi stekne, stvara se suradnja, jedinstvo, život i napredak. Dakle, bez »žrtvovanja« samoga sebe i »ugradnje« samoga sebe u vrednote koje su pred nama, A TO SU OPĆE DOBRO SVIH NAS, nema napretka društva i nema zajednice.

Bojim se da je kod nas zajednica na umoru jer nema ljudi kojima bi stvarno OPĆE DOBRO SVIH NAS bilo stvarno na prvom mjestu i u srcu i u savjesti. Zato je sav naš san bila samo utopija.

Kao potkrepu ovog svog razočaranja donosim načela i Doktrinarnu note, dokumenta Kongregacije za nauk vjere koja je izdana u Vatikanu 2003. Citiram: »Zauzimanje kršćana u svijetu tijekom dvijetisućljetne povijesti pronašlo je mnoštvo različitih izražaja. Jedan je od tih sudjelovanje kršćana u političkom životu: kršćani, kao što je govorio jedan od crkvenih pisaca iz prvih stoljeća, 'sudjeluju u javnom životu kao građani'.

Crkva među svojim svecima časti brojne muškarce i žene koji su služili Bogu velikodušnom zauzetošću u političkom djelovanju i vršenju vlasti. Među njima je i spomenuti sveti *Toma More*, proglašen zaštitnikom ljudi iz vlasti i političara. On je posvjedočio svojim mučeništvom 'neotuđivo dostojanstvo čovjekove savjesti'. Premda izvrnut različitih oblicima psihološkog pritiska... ne odričući se 'postojane vjernosti legitimnoj vlasti i institucijama' kojim se odlikovao, poručio je svojim životom i smrću da se 'čovjek ne smije odijeliti od Boga, niti politika od morala'.

DEMOKRACIJA: Današnja demokratska društva u kojima svi – što treba pohvaliti – u istinskoj slobodi izravno sudjeluju u vođenju javnih poslova, zahtijevaju od građana, kršćana i nekršćana, nove i šire

oblike sudjelovanja u javnom životu. Svojim glasom na izborima za predstavnike zakonodavne i izvršne vlasti, kao i na ostale načine, svi mogu pridonijeti oblikovanju političkih rješenja i zakonskih odluka koje, prema njihovu mišljenju, u većoj mjeri koriste općem dobru.

Život u demokratskome političkom sustavu ne bi se mogao plodonosno razviti bez djelatnoga, odgovornog i velikodušnog uključivanja svih, 'dakako u različitosti i komplementarnosti oblika, razina, dužnosti i odgovornosti'.

Izvršavanjem svojih građanskih dužnosti, 'vođeni svojom kršćanskom savješću', u skladu s pripadajućim joj vrijednostima, vjernici laici vrše također svoju zadaću prožimanja vremenitog reda kršćanskim duhom, poštujući njegovu narav i opravdanu autonomiju, te surađujući s ostalim građanima prema specifičnoj stručnosti i na vlastitu odgovornost. Posljedica toga temeljnog učenja Drugoga vatikanskog koncila je da se 'vjernici laici ne mogu nipošto odreći sudjelovanja u 'politici', to jest u mnogostrukom i raznovrsnom gospodarskom, društvenom, zakonodavnom, upravnom i kulturnom djelovanju koje teži suvislom i institucionalnom promicanju općeg dobra', što uključuje promicanje i obranu dobara, kao što su javni red i mir, sloboda i jednakost, poštivanje ljudskog života i okoliša, pravednost, solidarnost, itd.

Ova *nota* nema namjeru izložiti cjelokupan nauk Crkve nego namjerava samo dozvati u svijest neka načela koja su svojstvena kršćanskoj savjesti i koja nadahnjuju društveno i političko zauzimanje katolika u demokratskim društvima. I to poradi toga što su se u ovo posljednje doba, često pod pritiskom svjetskih događanja, javila dvosmislena usmjerenja i diskutabilna stajališta zbog kojih je nužno pojasniti neke važne sastavnice učenja Crkve na tome području.

A nama za zaključak ostaje pitanje, koje je vrlo mučno, kakvu ulogu u našim susretima, razgovorima i dogovorima ima savjest, i da li je ta savjest vođena normama kršćanskih vrednota i to napose moralnim normama. Bojim se da je to iza nas, a ne više u nama i da ne vidim na horizontu nikakav boljitak jer je ljubav nestala, sloga rastočena, a ostao je samo interes i to više-manje osobni. Bolno razočaranje!

»Ždribac zlatne grive« ponovno na sceni

Obnovljena predstava za djecu

*Zahvaljujući izlasku u susret OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta predstava »Ždribac zlatne grive« i dalje će živjeti na sceni * Velika je radost vidjeti grupu djece koja su talentirana i koja su radosna u igri na sceni, kaže Rajko Ljubič * Lijepo bi bilo kada bi rad na ovoj predstavi potaknuo djecu da ostanu jezgro jedne buduće glumačke skupine, ističe Ljubica Vuković*

Rajko Ljubič je svojim raznorodnim aktivnostima ostvario brojne kvalitativne rezultate u oblasti kulture, od kojih je jedna bila sudjelovanje u realizaciji prve predstave na novoštokavskoj ikavi ci u povijesti subotičkog Dječjeg kazališta »Ždribac zlatne grive«. Ova predstava je urađena prema istoimenoj narodnoj bajci koju je zabilježio Balint Vujkov, a igrana je na sceni Dječjeg kazališta 2003. godine.

Kako bi se predstava obnovila, Rajko Ljubič se prihvatio rada s grupom djece u Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Tavankutu. Probe su u tijeku, a premijera je predviđena za 8. veljače u gimnastičkoj dvorani tavankutske škole.

jeli odigrati predstavu. Njihovi poznanici, sestre i braća koji sada još pohađaju osnovnu školu, pratili su te prve probe u Tavankutu, kada su se i zainteresirali za predstavu, a evo, sada su okupljeni kao skupina i uvježbavaju »Ždripca«. Zahvaljujući izlasku u susret Osnovne škole »Matija Gubec«, direktora škole Kalmana Kuntića i uz pomoć nastavnice Ljubice Vuković, okupili smo desetero djece i ovih dana privodimo kraju postavljanje predstave. Djeca su bila oduševljena i s velikim entuzijazmom su prišla ovom projektu, tako da moj posao nije bio težak, jer su djeca s radošću probala i mislim kako će rezultat biti vrlo dobar«, kaže Rajko Ljubič ističući kako je

u Tavankutu na Dan škole »Matija Gubec« 8. veljače. Moja je pretpostavka kako bi ova grupa djece mogla i u budućnosti igrati slične predstave, naravno uz odgovarajuće uvjete, a to znači topao prostor i makar malo financijske podrške, koja sada nedostaje, jer za sve ovo što sada radimo na postavljanju »Ždripca« nema nikakve materijalne naknade. To ipak ne pada teško, jer je velika radost vidjeti djecu koja su talentirana i koja su radosna u igri na sceni«, kaže Rajko Ljubič i naglašava kako je spreman radom pomoći i u drugim školama i hrvatskim udrugama na postavljanju predstava.

JEZGRO BUDUĆE GLUMAČKE SKUPINE: Nastavnica Ljubica Vuković koja je s djecom radila na učenju teksta i izgovora, napominje kako je lijepo biti svjedokom inicijative kojom se okupila skupina djece, učenika osmih razreda osnovne škole, zbog vraćanja na scenu dječje predstave »Ždribac zlatne grive«.

»Zanimljivo je bilo promatrati kako su se prilikom formiranja ove male glumačke skupine, djeca međusobno poticala. Razumljiva je bila početna nesigurnost pojedinaca, jer im je ova predstava prvi glumački pokušaj. No, sama činjenica da je većina od njih u članstvu Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Matija Gubec« iz Tavankuta, u kojemu su već osjetili čari vanškolskoga angažiranja i rada u skupini, zasigurno je pridonijela da se uz veliku potporu Rajka Ljubiča, te uz moju pomoć, ideja o obnavljanju predstave realizira. Nekoliko tjedana intenzivnog rada urodilo je plodom. Lijepo bi bilo kada bi rad na ovoj predstavi potaknuo Maju Stantić, Emiliju Muranji, Dijanu Stipić, Sunčicu Kopunović, Dragana Gurinovića, Dejanu Gagić, Pericu Zarića, Kseniju Donoslavić i Marka Mihaljevića da ostanu jezgro jedne buduće glumačke skupine koja će nastaviti tradiciju postojanja amaterskih kazališnih skupina u Tavankutu«, kaže Ljubica Vuković.

Z. Sarić

Mladi akteri predstave »Ždribac zlatne grive«

PROBE U TAVANKUTU: »Već duže vremena tražim priliku za obnavljanje predstave kako bi »Ždribac zlatne grive« i dalje živio na sceni. Predstava se prestala igrati u Dječjem kazalištu, jer su se djeca razišla zbog školskih i studentskih obveza, a prošle godine se na moju inicijativu ponovno okupila skupina srednjoškolaca u Tavankutu sa željom da obnove predstavu, ali zbog njihovih školskih obveza nisu usp-

negov rad s djecom zapravo prenošenje predstave koju je postavio redatelj iz Zagreba Želimir Orešković na način kako je to redatelj uradio, uz neka skraćivanja.

»Tu se i može vidjeti veličina iskusnog redatelja Oreškovića, čija se koncepcija lako prenosi i na ovako malu skupinu djece koja su neiskusna za kazališne nastupe. Pred nama još predstoje četiri velike probe i svi s nestrpljenjem očekujemo premijeru

»Šokačko prelo« u Bačkom Bregu

Tradicionalno »Šokačko prelo« u organizaciji HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« održat će se 12. veljače u Velikoj dvorani Doma kulture u Bačkom Bregu. Goste će zabavljati *Marta Nikolin*, popularna pjevačica tamburaške glazbe iz Osijeka, a na tamburama će je pratiti »Bereški tamburaši«. Dječja folklorna grupa ovog društva će se predstaviti splotom Šokačkih igara, a bit će recitirano i nekoliko pjesama. Kao i svake godine, bit će priređene humoristične nagradne igre.

Maskenbal u Golubincima

HKPD »Tomislav« iz Golubinaca organizira tradicionalni prikaz običaja Maškara, takmičarski maskenbal koji će se odigrati u Osnovnoj školi u Golubincima 6. veljače s početkom u 17 i 30 sati. Cilj Društva je da se ovoj manifestaciji vrati značaj koji je imala u Golubincima i šire.

»Veliko bunjevačko-šokačko prelo« u Somboru

»Veliko bunjevačko-šokačko prelo« održat će se u Somboru u organizaciji HKUD »Vladimir Nazor« u subotu 5. veljače s početkom u 19 i 30 sati. Gosti večeri iz Hrvatske bit će

Orkestar »Tomislav« iz Golubinaca

Boris Čiro Gašparac i tamburaški orkestar »ESTAM«, folklorna grupa HKUD-a »Željezničar« iz Osijeka, kao i domaćini – Folklorna i Dramska grupa HKUD-a »Vladimir Nazor«, a tijekom »Prela« goste će zabavljati i orkestar »Tomislav« iz Golubinaca.

»Veliko prelo mladih« u Subotici

U Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici 5. veljače s početkom u 19 i 30 sati biće održano »Veliko prelo mladih« u organizaciji mladeži Centra. Goste će zabavljati tamburaški orkestar »Ravnica«.

Šest hrvatskih umjetnika za ovogodišnje Venecijansko biennale

Hrvatski izbornik na 51. venecijanskom biennalu *Slaven Tolj* predstavio je u Ministarstvu kulture umjetnike koji će ove godine predstavljati Hrvatsku na toj najpoznatijoj manifestaciji suvremene likovne umjetnosti koja se otvara 12. lipnja

Izbornik se odlučio za djela *Gorana Trbuljaka*, *Tome Savića Gecana*, *Paska Burdeleza*, *Alena Florinčića*, *Zlatana Dumanića* i *Borisa Šinceka*. Tema ovogodišnjeg Biennala je »Iskustvo umjetnosti«, a izabrani će se umjetnici predstaviti kroz video-instalacije, performanse i konceptualne projekte. Organizacija hrvatskog nastupa u Veneciji povjerena je Umjetničkoj galeriji iz Dubrovnika. Hrvatska izložba bit će postavljena u muzeju Fortuni San Marco-San-Benedeto u prostoru gdje su hrvatski umjetnici nastupali prije dvije godine.

Dorđe Balašević piše glazbu za hrvatsku predstavu

Vojvođanski kantautor *Dorđe Balašević* sklada glazbu za novu predstavu glumca i redatelja *Muštafa Nadarevića*, a koja se priprema na tekst *Duška Radovića* »Kapetan Džon Pipfoks«. U predstavi će glumiti *Pero Kvrgić*, *Vanja Drach*, *Nenad Cvetko*, *Darija Knez* i plejada mladih glumaca.

Bo Diddley nastupa u Zagrebu

Američki glazbenik *Bo Diddley* gostuje u Maloj dvorani zagrebačkog Doma sportova 26. travnja 2005. a u organizaciji koncertne agencije »Nota«.

Nema mnogo svjetskih izvođača koji uživaju status »legende«, ali taj status zasigurno pripada *Bo Diddleyu*. U veljači 2005. *Bo Diddley* proslavit će 50-u godišnjicu svog bavljenja glazbom. Njegova krucijalna uloga u rođenju rock & rolla i utjecaj na pravce pop muzike dokazali su da je u potpunosti zaslužio naziv »The Originator«. Osim muzičkog svijeta, i onaj filmski mu odati priznanja, doduše ne zbog činjenice što se pojavio u nekoliko uloga, već stoga što je sudjelovao u stvaranju sountracka za »La Bambu« i »Dirty Dancing«, filmove koji su upravo zbog glazbe koja ih je nosila doživjeli svjetski uspjeh.

Mladi voditelji

Održano Veliko prelo u HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici

Vjerni tradiciji, sigurni u budućnost

Bogatim repertoarima tamburaši su rasplesali goste, a one najizdržljivije zadržali do ranih jutarnjih sati. Prelo je bila zgoda i da nekoliko mladih izvođača, nagrađenih na Festivalu bunjevački pisama, podsjeti okupljene na stihove i zvuke njihovih autorskih djela

Piše: Dušica Dulić

»Tamburaši za dušu« iz Županje

U znaku 35 godina postojanja Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« u Subotici je u punoj dvorani Centra održano Veliko prelo, manifestacija s tradicijom od 126 godina. I ovoga puta svečanost je počela pjesmom »Kolo igra, tamburica svira« koju je davne 1789. napisao *Nikola Kujundžić*, a za ovogodišnje goste Velikog prela izvela *Antonija Piuko* - *vić*.

Goste je pozdravio predsjednik »Bunjevačkog kola« *Mirko Ostrogonac*, a Prelo je otvorio predsjednik Općine Subotica *Géza Kucsera*.

Proglašene su i tri najbolje »preljske pisme« koje su i ove godine zainteresirani napisali namjenski za natječaj Velikog prela. Pobjedila je pjesma *Lazara Franciško* - *vića* »Marin 2005«, drugu nagradu je osvojila *Nedeljka Šarčević* pjesmom »Preljsko veče«, a treće mjesto je zauzela pjesma »Ponosni na naše prelo« koju je napisao *Stipan Bašić*.

Antonija Piuković

Autori najboljih »preljskih pisama«

Domaćini prela

Nije izostao ni izbor najljepše prelje. Natjecalo se 12 mladih djevojaka, a čast da ponese titulu »najlipče prelje« pripala je ove godine mladoj *Jeleni Letić*. Za prvu pratilju izabrana joj je *Anica Čipak*, a za drugu pratilju *Marijana Prčić*. Predsjednik Organizacijskog odbora *Josip Horvat* uručio je najljepšim djevojkama prigodne darove brojnih sponzora, te rađene papuče kao dar Organizacijskog odbora. Najuspješnije te večeri svoj su uspjeh zasladile s najdražima i dobivenim tortama, a za sve djevojke koje su se natjecale bili su osigurani ručnici. Folklorni odjel HKC »Bunjevačko kolo« predstavio se spletom bunjevačkih plesova, zatim plesova iz Baranje, a nastupio je i Pjevački zbor Centra.

Nekima je večer bila uljepšana i osvojenim nagradama na bogatoj tomboli, no, ipak, najzaslužniji za dobro preljsko ozračje bili su orkestri »Ravnica« iz Subotice i »Tamburaši za dušu« iz Županje. Bogatim repertoarima rasplesali su goste, a one najizdržljivije zadržali do ranih jutarnjih sati. Prelo je bila zgoda i da nekoliko mladih izvođača, nagrađenih na Festivalu bunjevačkih pisama, podsjeti okupljene na

Plesalo se do jutra

stihove i zvuke njihovih autorskih djela.

Osim već spomenutih, među uzvanicima Velikog prela 2005. bili su: zamjenik predsjednika Općine *Petar Kuntić*, načelnik Sjeverno-bačkog okruga *Zoran Prčić*, zamjenik veleposlanika Republike Hrvatske u Beogradu *Branimir Lončar*, konzuli prvog i trećeg razreda u Generalnom konzulatu RH u Subotici *Miroslav Kovačić* i *Mirela Lucić*, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *mr. Josip Ivanović*, predsjednik IO HNV-a *Lazo Vojnić Hajduk*, pokrajinski tajnik za sport i omladinu *Modest Dulić*, konzulica u Generalnom konzulatu Republike Mađarske *Ilona Sípos*, župan Vukovarsko-srijemske županije *Nikola Šafer*, župan Virovitičko-podravске županije *Ivan Begović*, stručna suradnica u Odjelu za manjine Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu *Marija Hećimović*, pred-

Vjeran prikaz prošlosti

sjednik Njemačkog narodnog saveza *Rudolf Weiss*, te predstavnici nekoliko hrvatskih kulturno-umjetničkih društava i svećenstva, na čelu s katedralnim župnikom *mons. Stjepanom Beretićem*.

Po prvi puta je bio organiziran i izravn radio prijenos Velikog prela putem valova Radio Subotice. Oni koji nisu uspjeli osigurati mjesto na ovoj manifestaciji, mogu pogledati polusatnu emisiju posvećenu prelu na YU ECO televiziji, 4. veljače u 20 sati u novom TV tjedniku. ■

Najljepša prelja i pratilje

Marija Jaramazović

Otvorili prelo: Članovi HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora

U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave Baje

Veliko prelo na tromedi

Grad u Mađarskoj Baja, blizu tromede, bio je u subotu 29. siječnja mjesto okupljanja velikog broja Hrvata iz Mađarske, Hrvatske i Srbije i Crne Gore. Manifestacija Veliko prelo, koju je organizirala Hrvatska manjinska samouprava Baje, okupila je oko 400 gostiju i sudionika, među kojima su bili i visoki uzvanici iz Zagreba na čelu s predsjednikom Hrvatskoga sabora *Vladimirom Šeksom*.

U bogatom programu sudjelovala su i tri hrvatska kulturno-umjetnička društva – »Vladimir Nazor« iz Sombora, »Bodrog« iz Bačkog Monoštora i »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega. Osim društava iz SiCG nastupili su Učenici iz Baje, te tamburaški sastavi »Čabar« iz Baje, »Orašje« iz Vršende i »Bereški tamburaši« iz Bačkog Brega.

Za odlično raspoloženje svih nazočnih, kao zvijezda večeri, bio je zadužen *Miroslav Škoro*, koji je, u svom stilu, odlično obavio dužnost. Škoro je, inače, devedesetih godina odlukom tadašnjeg predsjednika Hrvatske *Franje Tuđmana* obnašao dužnost generalnog konzula RH u Pečuhu

i ovo je, na izvjestan način, bio njegov povratak na »domaći teren«, ali ovoga puta u, kako je rekao, njemu dražoj ulozi.

Veliko prelo održano je u velikoj dvorani Njemačkog prosvjetnog centra u Baji. U

dobrom raspoloženju, uz glazbu, ples i folklor, druženje Hrvata s obje granice rijeke Drave i Dunava trajalo je do duboko u noć.

N. V.

Šokačka se pjesma sa veseljem slušala i članice HKPD »Bodrog« iz Bačkog Monoštora

Marin i Marina Skenderović Nikola Jelinčić i Stanko Nick

Luka Bebić, Vladimir Šeks, Ivana Sućec-Trakoštanec, Slavko Leban i Ivo Kujundžić

Gosti na Prelu

Goste, visoke dužnosnike iz Hrvatske, predvodio je predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks. Uz njega u Baji su na Velikom prelu bili: potpredsjednik Sabora *Luka Bebić*, pomoćnik ministra vanjskih poslova *Slavko Leban*, predsjednica saborskog Pododbora za hrvatske manjine u europskim državama *Ivana Sućec-Trakoštanec*, član toga Pododbora *Ivo Kujundžić*, veleposlanik Hrvatske u Budimpešti *Stanko Nick*, dogradonačelnik Grada Zagreba *Milan Bandić*, gradonačelnik Osijeka *Zlatko Kramarić*, potpredsjednik Gradske skupštine Zagreba *Vladimir Velnić*, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika *Nikola Jelinčić*, kao i izaslanstvo grada Labina.

U ulozi domaćina bili su generalni konzul RH u Pečuhu *Ivan Bandić*, predsjednik Hrvatske državne samouprave Mađarske *Mijo Karagić* i predsjednik Saveza Hrvata Mađarske *Joso Ostrogonac*.

Kao gosti, na Prelu su nazočni bili i gradonačelnik Baje *Péter Szél* i generalni konzul Mađarske u Osijeku *Josip Magyar*. ■

Ivan Bandić i Mijo Karagić

Miroslav Škoro s razigranim gostima: detalj s Prela u Baji

Grijesi naši veliki

Znanost nije dosadna

Anacionalnost hrvatskih pozicioniranih patriota posijala je sjeme nacionalnih crvuljaka pa nije čudno što raste antagonizam prema Zagrebu, zapravo, središnjoj vlasti, regionalizam, pokrajinski partikularizam te jača bunjevačka i ina nacionalna svijest. Što su posijali, sada žanjemo.

Piše: Zdenko Samaržija

Nitko se više ne uznemirava kada don Ante Baković ili Hrvoje Šošić kliknu da Hrvatima prijeti izumiranja. Razvlačenje prokušanih fraza o nestanku naroda zbog crva (apatridskih intelektualaca, masona, Židova, Cigana, Slavena, emancipiranih žena, homoseksualaca i inih pojedinaca i skupina s margina društva) koji iznutra razaraju nacionalni habitus svojstveno je i ultranacionalistima i blagim desničarima. Zanimljivo je, barem nama, da od te retorike nacisti nisu odustali ni u svibnju 1945. godine – u sto puta ponovljenu blasfemiju odista su povjerovali.

Razlozi razmetanja domoljubnim frazinama odavna su rastumačeni – hrvatsko je farizejstvo, do nedavna jedina ulaznica u društvenu elitu (ma što god da to značilo), posljednjih godina prezreno kako u akademskim krugovima tako i među nama, prostodušnima. Mora da normalan svijet s čuđenjem promatra nas Hrvate.

PET DO DVANAEST: Međutim, kada oni kojima nisu strane metode istraživanja ni relevantna demografska literatura, upozore na moguće izumiranje Hrvata, onda je to zvono na uzbunu. Uzroci su, na žalost, sazreli odavna, naznačuju *Alica*

Iseljavanja

Iseljavanja nakon svršetka Domovinskoga rata još se uvijek kolektivno stidimo. Prvi pokazatelji pokazuju, sramežljivo, da je iz Hrvatske od 1995. godine do konca 2003. godine iselilo približno 100.000 Hrvata, većinom visokoobrazovanih, i to zbog surove privatizacije, partijnosti prilikom napredovanja te opće nesigurnosti uzrokovane monopolizacijom odlučivanja političke kaste koja se protegnula u sve sfere gospodarskog, kulturnog i društvenog života. Na uzroke iseljavanja Hrvata u doba socijalizma tada nismo mogli djelovati, dok je za današnje iseljavanje odgovorna politička kasta. Zadaća je da umanjimo posljedice te pokušamo pravom natalitetnom politikom smanjiti negativne demografske tendencije.

Wertheimer – Baletić i Jakov Gelo, hrvatske uzdanice u demografiji, u časopisu Društvena istraživanja 72-73, koji izdaje Institut društvenih znanosti Ivo Pilar iz Zagreba (2004.). Na njih tada nismo mogli

Josip Broz Tito: podjela putovnica

djelovati, a zadaća je, navode oni, a i ostali autori u časopisu, da umanjimo posljedice te pokušamo pravom natalitetnom politikom smanjiti negativne demografske tendencije. Još je uvijek pet do dvanaest, ako nam nije stao sat.

Uzroci depopulacije Hrvata u 20. stoljeću, osim uobičajenih razloga svojstvenih i ostalim europskim narodima koji su živjeli pod totalitarnim režimima (ratovi i stvaranje psihoze neprijateljstva prema susjedima, negativna pronatalitetna politika te eksploatacija stanovništva do granica biološke izdrživosti) jesu i silni valovi iseljavanja iz (upravo spomenutih) gospodarskih i političkih razloga. Dodajmo, početkom 21. stoljeća pravo je pitanje kako su oni, koji su preživjeli ratove i totalitarne režime, sačuvali zdrav razum. I emotivnu stabilnost. I nije pitanje zašto nestaje Hrvata – pitanje je kako su Hrvati uopće preživjeli.

SOCIJALISTIČKO TRŽIŠTE: Nakon loma gospodarske politike u šezdesetim godinama 20. stoljeća, vodstvo se socijalističke Jugoslavije našlo pred zidom od ne-

koliko milijuna nezaposlenih. Staljin, a prije njega Hitler, dakle i ljevičari i desničari, koristili su prokušanu metodu likvidacije »rezervne armije rada« u koncentracijskim logorima ili njihovog zapošljavanja na poslovima za koje treba robovska radna snaga.

Broz, prvi komunist koji je tolerirao tržište, svoje nezaposlene nije likvidirao već im je podijelio putovnice. Iz Hrvatske je »na privremeni rad« u Zapadne zemlje odselilo 6,2 posto stanovnika Hrvatske. Mnogi se nikada nisu vratili niti se njihova djeca imaju namjeru vratiti u Hrvatsku.

Priča nije završena. Ima još dva nastavka – iseljavanje za vrijeme Domovinskoga rata i iseljavanje u poraću i dobu tranzicije. Premda istraživačima nije bila dostupna cjelovita građa pa se gubitci stanovništva za vrijeme Domovinskoga rata uzimaju aproksimativno, zaključci koji su jamačno ispravni, djeluju sablasno.

NACIONALNE ŽETVENE SVEČANOSTI: I na kraju, radovi hrvatskih demografa dotiču se samo domovinskih Hrvata dok o zagranničnim Hrvatima, onima koji žive u Bosni i Hercegovini te Srbiji i Crnoj Gori nije posvećen adekvatan prostor. To je postao princip umalo u svim društvenim znanostima, a ni prirodne ne zaostaju s tim sadržajnim nedostatkom. Još uvijek vjerujemo da je to nedostatak, a ne jalov odnos oficijelne politike i znanosti prema Hrvatima koji žive izvan Hrvatske.

Naznačimo, imperativ je hrvatskih znanstvenika da istražuju Hrvate gdje god oni živjeli – hrvatska znanost mora biti kroto-centrična. Budimo sigurni, Hrvatima se, pa i našim nestankom, neće baviti finski demografi ni australski povjesničari, a čini se, ni uhljebljena gospoda na raznim institutima i hrvatskim veleposlanstvima. Anacionalnost hrvatskih pozicioniranih patriota posijala je sjeme nacionalnih crvuljaka pa nije čudno što raste antagonizam prema Zagrebu, zapravo, središnjoj vlasti, regionalizam, pokrajinski partikularizam te jača bunjevačka i ina nacionalna svijest. Što su posijali, sada žanjemo. ■

Promocija knjige Zvonka Sarića »Neonski zavrtanj« u Subotici

Priznavanje suvremene poezije

*U »Neonskom zavrtanju« zabilježeni su signali već 21. stoljeća kao doba elektronike i elektroničke medijske kulture, kazala je Jasna Melvinger * Pjesnik s njegovim usporedbama pogađa u centar problematike naše kulture, čiji psihološki sadržaj mi u našem narcizmu i potiskivanom strahu, bez duhovne i moralne snage za istinsku samospoznaju, nismo još raščistili, objasnio je Vajda*

Prošloga petka, 28. siječnja u čitaonici Gradske knjižnice subotičkoj je publici predstavljena nova knjiga pjesama subotičkog književnika Zvonka Sarića »Neonski zavrtanj«. Organizaciju književne večeri pripremio je nakladnik ovog djela – Hrvatska čitaonica iz Subotice.

O knjizi su govorili dr. Jasna Melvinger, dr. Gábor Vajda i Milovan Miković, a program je vodila Katarina Čeliković, ravnateljica Hrvatske čitaonice.

REFERENCE AUTOROVE POETIKE: Iscrpno izlaganje dr. Jasne Melvinger, zasnovano na analitičkoj praksi teorije književnosti, a u rangu sveučilišnog predavanja, uspješno je demistificiralo značenja i opravdalo potrebu pisanja i izdavanja suvremene poezije, kojoj ovaj Sarićev uradak nedvojbeno pripada. Objasnjavajući Sarićevo djelo Melvinger je ukazala na bitne povijesne reference iz kojih je autorova poetika proizašla, kao što su dadaizam, novoavangardni signalistički pokret Miroljuba Todorovića (kome Sarić i pripada), djelo avangardista Ljubiše Jocića te nadrealizam Andrea Bretona i Philippea Soupaulta.

»U Sarićevim je stihovima prevladao osjećaj ovozemaljske zebnje pred svemirskim nepoznanicama, briga za ljudski život pred kozmičkim principima tamnih maglina i pred, za sada još samo metaforičnim, UFO prizorima«, kazala je Melvinger dodajući kako se autor odlučio da iznimno bogat registar osobnih imena iz najrazličitijih područja umjetnosti, medijske kulture i svakidašnjeg života te iz svijeta znanosti unese u svoje pjesme.

»U »Neonskom zavrtanju« zabilježeni su signali već 21. stoljeća kao doba elektronike i elektroničke medijske kulture, doba u kojem se kapital može lako steći u svijetu suvremenog marketinga«, kazala je Melvinger. Govoreći o Sarićevoj strategiji teksta istaknula je kako su u knjizi uočljivi persiflaži novinskih intervjuja, koji su u svojoj proznoj fakturi označeni kao bilješke o autoru, ali i drugdje u tekstu. Također je pobrojala i na koje se sve izvanknjiževne kodove širi estetičnost u Sarićevu pjesništvu, da to nisu samo literarni tekstovni obrasci već oni s obilježjem novinarskih žanrova, javni nastupi, administrativne opomene i zabrane, slavni slogani, tekstovi popularne glazbe, obrasci tekstova filmskih titlova, stripa, matrica televizijskih serija kao i tekstovi s internetskih stranica.

U SKLADU SA SVJETSKIM TOKOVIMA: Melvinger je istaknula i prisutnost interlingvalnih obrazaca engleskog, španjolskog, ruskog, njemačkog i socijalno obilježenog šatrovačkog jezika, kao i interliterarne citate kojima Sarićeva knjiga obiluje, a u znak autopoetičnog svjedočenja osobnom pjesničkom intuicionizmu i ludizmu, kao što su stihovi Miroljuba Krleža, Miroljuba Todorovića, Ljubiše Jocića i Vojislava Sekelja.

Analizirajući knjigu, Melvinger je ukazala na još neke odlike ovog djela – satirički odnos na način crnohumorne groteske spram aktualnih zbivanja, variranje teme bunta i novog početka, kao i manipulaciju mladima kao predmet Sarićeve društvene kritike.

Napominjući kako Sarićeva neoavangardistička pripadnost ne dijeli i radikalne zablude povijesne avangarde, Melvinger je zaključila kako Sarićeva pjesnička knjiga, baš kao njegova metafora Garbo Subotica, avangardna u svjetskim tokovima promoviranja filmske umjetnosti, nije izvan suvremenih događanja u svijetu postmoderne poezije.

POTOMAK PJESNIKA POSTMODERNE: Sljedeći izlagač dr. Gábor Vajda je kazao kako se osnovni doživljaj svijeta pjesnika Zvonka Sarića nimalo ne razlikuje od velike većine pjesnika u ovom jugoistočnom regiju Europe.

»Čitatelju se na prvi pogled čini kako pjesnik u početnoj pjesmi samokritičkim značenjem izjavljuje o sebi da je 'pisac komercijalne poezije', kao 'uho, grlo, nos na cijele', i da govori glasom 'shizoidna čovjeka 21. stoljeća'. Međutim, ako ga čitamo dalje, sve smo sigurniji da imamo posla s

potomkom pjesnika postmoderne, što znači barem jedan dio iskaza pjesnika samo u sklopu cijele pjesme, ili – još opravdanije – u kontekstu zbirke kao cjeline, valja osmisliti. Naime, pjesnik Sarić u društvu isprepletene izvještačenosti ne bi mogao biti iskren sa sugestijom riješenosti, jednosmislenosti i samopouzdanosti. To bi bila za njega jeftina redukcija kiča«, kazao je Vajda. Iako u nekim naznakama Sarićeve poezije iščitava nihilizam i cinizam,

Vajda je istaknuo kako je samo postoji jedna točka u njegovoj poeziji koja negira nihilizam, a to je samo njegovo pjesništvo.

»Pjesnik s njegovim poredbama pogađa u centar problematike naše kulture, čiji psihološki sadržaj mi u našem narcizmu i potiskivanom strahu, bez duhovne i moralne snage za istinsku samospoznaju, nismo još raščistili«, objasnio je Vajda.

Na promociji je govorio i recenzent knjige Milovan Miković, koji je istaknuo kako nas »riječ u ovoj knjizi stihova, od izgovorena glasa do ozvučene slike, s imenima likova iz stripova, crtanih filmova, glazbene, umjetničke i književne scene, uz podsjećanje na skladbe po kojima se mogu prepoznati i razvrstati razdoblja, vodi u supostojanje osebuje jezične igre i pjesničkog sklada, a začudni frazemi, digresije i obrati što su u nju utkani postaju pred čitateljem podlogom individualno prepoznatljivog pjesničkog izraza Sarića«.

Međutim, uz riječi o Sarićevoj knjizi, Miković je ovu prigodu neprimjereno iskristio i za pokušaj napada na pojedince iz hrvatske zajednice, što je na promociji javno konstatirala i osudila i voditeljica programa Katarina Čeliković.

D. B. Palković

O Zborniku radova sa znanstvenog skupa »Duševno zdravlje«

Izazovna tema

*Svaki aktivan, ali i reaktivan odnos prema umjetnosti svake vrste unapređuje nikad dovoljno učvršćeno zdravlje u čovjeka * 'Nacional-socijalistički ideološki obrazac' nalazi se u funkciji sociopatske agresivnosti * Što su temeljni uvjeti za duševno zdravlje?*

Unakladi Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« 2000. godine objavljen je Zbornik radova sa znanstvenog skupa »Duševno zdravlje« koji je održan 17. i 18. prosinca 1999. godine u Velikoj dvorani Centra. Znanstveni skup su organizirali HKC »Bunjevačko kolo« i Hrvatsko akademsko društvo.

Na znanstvenom skupu radove su izložili znanstvenici koji su u svojim dotadašnjim javnim nastupima dosljedno provlačili jednu nit, sugerirajući i ukazujući na nužnost međusobne uzajamnosti, razumijevanja, prihvaćanja različitosti i komunikacijske otvorenosti.

ODNOS DUŠEVNOG ZDRAVLJA I STVARALAŠTVA: Zbornik započinje radom »Stvaralaštvo i duševno zdravlje« *Vladete Jerotića* u kojemu autor piše o odnosu duševnog zdravlja i stvaralaštva koji je često paradoksalan, nekad antinomičan, jer stvaralaštvo i stvaralački čin svakako bogate duševni i duhovni život čovjekov, ali to ne znači uvijek i jačanje duševnog zdravlja ili ozdravljenje od neke njegove duševne nastranosti. Autor ističe kako svaki aktivan, ali i reaktivan odnos prema umjetnosti svake vrste unapređuje nikad dovoljno učvršćeno duševno zdravlje u čovjeka, čineći ga plemenitijim i bližim njegovom Tvorcu.

»Situacija u kojoj se nalazi suvremeni čovjek nagnala ga je da se okrene samom sebi i da ispituje svoje vlastito biće kao temelj svijeta u kome može i treba da postoji«, piše među ostalim Jerotić, zaključujući kako je odgoj bitan za stvaralaštvo, a odgoj treba da započne u djetinjstvu i da se nikad ne završi, jer čovjek i nije završeno biće. Zbornik se nastavlja radom »Duševno zdravlje i psihološki potporni sistem« *Josipa Bergera*, a autor napominje kako se ovoj izazovnoj temi može prići i sa stano- višta dva koncepta, koje je Berger uveo na kon višegodišnjeg istraživanja, a to je koncept »bazičnih oslonaca ličnosti« i koncept »psihološkog potpornog sistema«. Oba ova koncepta koja mogu doprinijeti boljem razumijevanju pojave i pojma duševnog zdravlja autor obrazlaže u svome radu.

IDEOLOŠKE ORIJENTACIJE: Slijedi rad »Ideološke orijentacije i neke crte ličnosti« *Bore Kuzmanovića* i *Zlatka Šrama*. Cilj njihovog istraživanja je bio ustanoviti da li se pojedine dimenzije nacional-

ne svijesti, političkih orijentacija i vrijednosnih orijentacija nalaze u takvim međusobnim odnosima da na latentnom nivou formiraju određene interpretabilne ideološke obrasce i da li se oni nalaze u funkciji određenih psihopatoloških, autornih i socijalno alijeniranih crta ličnosti.

Uzorkom su obuhvaćena 562 punoljetna ispitanika na području subotičke općine. »Rezultati su ukazali na postojanje tri ideološka obrasca koji se nalaze u funkciji različitih ego obrambenih mehanizama. 'Nacional-socijalistički ideološki obrazac'

nalazi se u funkciji sociopatske agresivnosti, analne agresivnosti i depresivnog sindroma. 'Socijalistički ideološki obrazac' je u korelaciji s percipiranjem političke neizvjesnosti, ekonomske nestabilnosti i odsutnosti građanskih sloboda u društvu. 'Nacionalno-manjinski autonomaški ideološki obrazac' nalazi se u korelaciji s dimenzijama socijalne alijenacije i određene vrste generalnog neuroticizma«, pišu autori o rezultatima analize.

RELIGIOZNOST I ISPOVJEDNA PRAKSA: Zbornik se nastavlja radom »Psihosocijalna pomoć izbjeglicama« u kojemu *Milan Popović* piše o radi specijaliste s izbjeglicama, a slijedi rad »Traumastres-psihčki poremećaj: zakoniti slijed ili patološki splet« *Mikloša Biroa*. U radu se analizira odnos traume, stresne reakcije na

traumu i psihičkih poremećaja koji prate stres.

»Način održavanja mentalnog zdravlja u ekstremnim socijalnim uvjetima« empirijska je studija *Žarka Trebješanina* i *Irene Stojković* čiji je cilj bio istražiti na koji način odrasli ljudi uspijevaju u situaciji društvene kataklizme (ratna dejstva) očuvati svoju psihičku ravnotežu, dok je rad *Josipa Ivanovića* i *Zlatka Šrama* »Religioznost i konativne osobine ličnosti kod katoličkih praktičnih vjernik« rezultat istraživanja kojim su se nastojale utvrditi relacije između pojedinih sub-dimenzija religioznosti i patoloških konativnih osobina ličnosti kod katoličkih praktičnih vjernika. Autori su među ostalim utvrdili kako je odsutnost sociopatske agresivnosti karakteristična za vjernike koji imaju intenzivna molitveni život, koji iskazuju ljubav prema bližnjemu i kod kojih je prisutna potreba za izgradnjom vjerskog znanja, odnosno duhovnim rastom. Slijedi rad *Duje Runje*, *Lujze Dokić Sudarević* i *Jaše Šimića* »Agresivnost i anksiozno-depresivni sindrom kod djece na predškolskom uzrastu: pokušaj mjerenja«, a cilj njihovog istraživanja je bio pokušaj konstrukcije skale agresivnosti i anksiozno-depresivnog sindroma.

Zbornik se nastavlja radom *Andrije Kopilovića* »Ispovjedna praksa i duševno zdravlje kod praktičnih vjernika«, autor napominje kako i ovaj rad pokazuje neminovnost suradnje teologije i psihologije »u korist onoga što je po kršćanskom vjerovanju stvarnost: da čovjek oslobađajući se vlastitih grijeha, našavši mir svoje savjesti nužno postiže i temeljne uvjete za duševno zdravlje«. *Dijana Kopunović*, *Zlatko Šram* i *Jasminka Dulić* pišu o »Strukturiranosti obiteljskih odnosa i Eysenckovoj dimenziji ličnosti«, a cilj njihova rada je bio utvrditi da li i koja vrsta strukturiranih obiteljskih odnosa ima etiološki značaj za razvoj bazičnih dimenzija ličnosti kao što su ekstraverzija, neuroticizam i psihoticizam u Eysenckovom modelu strukture ličnosti. Zbornik još sadrži rad »Kršćanski život i duševno zdravlje« *Tadeja Vojnovića* koji temu promatra s kršćanskog stajališta.

Zbornik radova sa znanstvenog skupa »Duševno zdravlje« može se nabaviti u Uredu HNV-a.

Z. Sarić

Odlazak lisca u kokošinju

Kishon u brojkama i slovima

Od subote 30. siječnja razmišljam kojim bi riječima Ephraim Kishon počeo vlastiti nekrolog. Sigurno bi obitelji Ferenca Hoffmanna, diplomiranoga kipara u metalu, izrazio sućut te napomenuo da pokojnik do kraja života, a možda i kasnije, nije naučio dijeliti ni na jednom jeziku, osim na mađarskom

Piše: Zdenko Samaržija

Rođen je 23. kolovoza 1924. godine. Oko 1932. godine naučio je tablicu množenja i dijeljenja. Na mađarskome jeziku, dakako. Godine 1945. piše prve kazališne komade i satire. Prvijenac »Moj češalj« postaje 1947. godine najbolji roman u Mađarskoj. Godine 1949. seli se u Izrael. Počinju izlaziti njegovi romani i obiteljske priče.

Kishon objavljuje »Kod kuće je najgo - re« i mnoge druge knjige, a u međuvremenu se ženi najboljom suprugom na svijetu te mu se rađaju djeca, omiljene teme njegovih humoreski – djevojčica koja voli cuclati samo dudu Cuci, jedan čovjekoliki sin i drugi sin. Riđokosi. Pravo je čudo što ga djeca (vlastita) nisu dokrajčila, a najbolja supruga na svijetu ostavila.

Istaknuo bih, među mnogim sjajnim i manje sjajnim romanima i humoreskama, »Jednodnevne muhe žive dulje«, »Kita boli more«, »Srećkovića« i »Lisca u kokošinju« te osobito »Srećkovića« i »Nije fer, Davide«. Pravo je čudo što ga Židovi nisu dokrajčili, država Izrael nije naručila

ubojstvo, poljski turistički radnici ga tužili zbog antisemitizma, nacisti zbog širenja šovinizma, a talijanske željeznice zabranile vožnju njemu i njegovoj obitelji. Mislim da se nikome nije zamjerio, ni rabini - ma, ni kršćanima (do suza me uvijek nasmije njegova – topla i silno duhovita – prezentacija nauka i događaja oko Isusa Krista, koji je, prema Kishonu, imao silnu tragediju jer je život proveo među Židovima), pa ni vlasnicima tvornica bombonjera – neka mi bude oprošteno napisati nešto vrlo osobno: Pismen sam 33 godine i pročitao sam mnogo tekstova, no ništa tako šašavo kao Kishonovu humoresku o bombonjeri. Preveden je na 37 jezika. Tiskano je 43 milijuna njegovih knjiga,

ako je vjerovati Guinnessovoj knjizi rekorda, u 426 izdanja. Radio je scenarije za filmove, a 1960. godine nominiran za Oscara. Prijateljevao je sa Zlatkom Crnkovićem. Uči mnoge jezike. I na njima tablicu množenja. Nakon sedamdesetak godina samoprijegornih istraživanja zaključuje da se dijeliti može samo na mađarskome jeziku.

Izložba »Hrvatska moderna 1892.-1953.« u Pečuhu

Najvredniji dio slika iz fundusa Galerije likovnih umjetnosti, koji uobičajeno čini stalni postav osječke galerije, od 28. siječnja do 6. ožujka predstavlja se u Modernoj galeriji grada Pečuha. Izložba naslovljena »Hrvatska moderna 1892. – 1953.« ostvarena je u sklopu programa međunarodne kulturne suradnje Ministarstva kulture RH s Republikom Mađarskom, te regionalne suradnje Osječko-baranjske županije i grada Pečuha.

Autorica izložbe je Jelica Ambruš, voditeljica Zbirke slika 20. stoljeća Galerije likovnih umjetnosti u Osijeku. Za potrebe izložbe izabrano je 58 slika (ulja, pastela i akvarela), ukupno 47 najznačajnijih hrvatskih umjetnika prve polovice 20. stoljeća.

Osječka Galerija likovnih umjetnosti

Ivo Dulčić: Portret Marije Budanji

jedno je od najboljih mjesta za uvid u hrvatsku modernu, a to predstavlja s djelima Babića, Becića, Bukovca, Berakovića, Bužana, Crnčića, Csikosa, Domca, Dulčića, Filakovca, Gecana, Hermana, Ivekovića, Kovačevića, Kraljevića, Krizmana, Kršnjavoga, Krušlina, Kopača, Quiquireza, Markovića, Medovića, Melkusa, Mezdjića, Miše, Motike, Mujadžića, Račkoga, Reina, Rojcove, Ružičke, Šenoe, Šestića, Šulentića, Tartaglije, Tiljka, Tišova, Trepše, Uzelca, Vanke, Varlaja sve do Vidovića.

Odabirom umjetnika predstavlja se širok raspon umjetničkih izraza od akademizma, secesije, impresionizma, realizma dvadesetih godina, do ekspresionizma i kubo - konstruktivizma.

D. B .P.

Humanitarni koncert hrvatskih glazbenika za pomoć žrtvama tsunamija

Glazbenici u akciji

Organizator ovog koncerta je zagrebačka radio postaja 101, kojoj ovo nije prvi slučaj ovakve organizacije. U ovom zajedničkom poslu volontiraju svi – od radijskih ljudi do glazbenika i svih onih koji su nužni da pomoć stigne do odredišta.

Let 3

Po uzoru na svjetske zvijezde i u Zagrebu se organizira veliki humanitarni koncert koji će se održati 7. veljače u Domu sportova, a nastupit će najpoznatiji domaći glazbenici. Organizator ovog koncerta je zagrebačka radio postaja 101, kojoj ovo nije prvi slučaj ovakve organizacije. U ovom zajedničkom poslu volontiraju svi – od radijskih ljudi do glazbenika i svih onih koji su nužni da pomoć stigne do odredišta.

Ulaznica za koncert stajat će 50 kuna, objašnjavaju u radijskom marketingu, a niti kune od tog novca neće utržiti nitko od organizatora ili glazbenika.

U Domu sportova osmišljena su dva stagea: na prvom, u foajeju, nastupiti će DJ-evi: *Shorty, Sergio, Sasha, Mamot, Kingston, Sound sistem, Tijuana* i drugi. Na velikoj bini posjetitelji će moći vidjeti i slušati *Edu Maajku, Lexaurine, Let 3, Gustafe, Zadrugu, Elemental, Ramirez, Radikal kolektiv* i *Davorina Bogovića*, koji su za sada potvrdili svoje nastupe.

»Unatoč tome što imamo mnogo donatora, troškovi transporta su iznimno visoki jer, na žalost, još nemamo propise koji bi bilo koju vrstu humanitarne pomoći oslobađali PDV-a kaže *Neda Čekolj*, voditeljica marketinga radija 101.

Akciji su se odazvali mnogi pojedinci, institucije i mediji (Grad Zagreb, Dom Sportova, Zagreb Štit, HTV, RTL, Nova TV, Nacional) kao i mnoga poduzeća (Plavo Productions, Bruketa & Žinić O. M., Scann Studio, Stega tisak, Outdoor Akzent).

Važno je napomenuti kako je više ovakvih humanitarnih akcija za pomoć žrtvama tsunamija u koje sudjeluju glazbenici već organizirano u cijelom svijetu. Spektakularni dobrotvorni show »Koncert nade« na NBC-ju okupio je veliki broj slavni imena kao što su *Madonna, Nelly, Annie Lennox, Eric Clapton, Norah Jones, Sheryl Crow, Stevie Wonder* te *Elton John*, koji je tom prilikom ganuo gledatelje svojom izvedbom pjesme »Dont let the sun go down on me«. »Koncert nade« je začinila legendarna *Diana Ross* zatvorivši show svojim hitom »Reach out and touch«.

U Britaniji će glazbenici *Sir Cliff Richard, Boy George, Jamie Cullum, Chris Rea, Olivia Newton-John*, operna zvijezda *Russell Watson*, a vjerojatno i bivša Boyzone zvijezda *Ronan Keating* zajednički sudjelovati u pjesmi naslovljenoj »Grief Never Grows Old«. Oni se nadaju da bi u dobrotvorne svrhe mogli skupiti oko 2 milijuna funti.

Edo Maajka

Iz knjige »Lira naiva 2004«

Mila Markov Španović

Pogled blag

Nisam ja rođena u vatri boja
i nisam znala što je topova huk
Al vidjela sam zbijeg i vatru
i zgarišta pustih sablastan muk!

Ja imam srce što kuca
za neki osmijeh, za pogled blag,
imam želje tople, skrivene
da mogu čudom nekim ublažiti bol!

Pustite moje srce kucati!
Hoću glasno vikati, plakati, moliti.
Živjeti volim
Zar je dovoljno samo jesti, spavati!
Ta ja imam raširene ruke
hoću zagrliti cijeli svijet.

I ja imam svoje pjesme
i svoje pjevače i pjesnike,
daleka proljeća i sumorne jeseni,
velike ljubavi i stare prijatelje.

I ja imam svoje uzdahe
i svoje sevdalinke, i svoje istine
i svoje umiranje.
I meni će pripasti hladna gromada
tvrđog i sivog betona.

Al neka mi ne kažu da neće biti
novih zora!

Mila Markov Španović je rođena 1961. godine u Malom Guberu (općina Livno u BiH). Gimnaziju završava u Livnu, a Filozofski fakultet, odsjek za romanistiku u Sarajevu. Živi i radi u Srijemskoj Mitrovici. Profesorica je francuskog jezika u gimnaziji i latinskog u Medicinskoj školi. Voditeljica je odjela za hrvatski jezik i književnost pri Hrvatskom kulturnom centru »Srijem« u Srijemskoj Mitrovici, članica je Hrvatskog akademskog društva.

Od ranog djetinjstva voli pisanu riječ, uključuje se u literarne sekcije. Tako kao gimnazijalka i članica Literarne sekcije objavljuje svoje stihove u zbirkama »Sedamnaest mojih godina« i »Moje Livno«. Aktivna je u svojoj sredini, napose uspješno vodi recitatore koji su postizali vrlo lijepe rezultate na smotri recitatora na hrvatskom jeziku u Subotici.

D. B. P.

The Verve – »This Is Music: The Singles 92 – 98«

EMI, 2004.

Koncem prošle godine ljubitelji britanskog popa i kvalitetne gitarističke glazbe moglo je obradovati kompilacijsko izdanje singlova skupine The Verve. U svojem radu od 1992. do 1998. kada su se razili, ova je kratkotrajna ali plodonosna, a danas kulturna skupina, izdala tri odlična albuma.

Ova kompilacija predstavlja njihovu »gorke-slatku« (bitter sweet) priču, baš na razini na kojoj je pjevač i tekstopisac *Richard Ashcroft* u suradnji s gitaristom *Nickom McCabeom*, znao ispričati neku od glazbenih priča.

Prvi singlovi koji su promovirali The Verve bili su »She's a Superstar« and »Gravity Grave« iz 1993. u periodu izlaska njihove debitantske ploče »Storm In Heaven«. Tada je javnost prvi puta upoznata s obilježjem njihove treperave atmosfere ispunjene psihodeličnim pasažima u podlozi slobodnije ritmičke sekcije. Drugi singl s njihove druge ploče »The Northern Soul« iz 1995., naslovljen »History« donio je u svijet njihove glazbe novi model akustične i melankolične balade koji će kulminirati na trećem studijskom uradku »The Urban Hymns« u singlovima »Lucky Man«, »Sonnet« i »The Drugs Don't Work«, prisutnim i na ovoj kompilaciji. Singlovi »Blue« i »This Is Music« služe kao podsjećanje na dane vladavine ekstatičnog frontmena Ashcrofta binama festival-ske Europe, njegovu karizmu i specifičan oslobađajući vokal. Ne-zaobilazna u koncipiranju ovakve zbirke bila je i pjesma »Bitter Sweet Symphony«, njihov najuspjeliji singl, iskorišten čak i kao glazbena podloga u reklamama za Fordov tadašnji aktualan model automobila! Mjesto na kompilaciji su našli i balada »On Your Own«, repetitivni hipnotički blues »Blue«, te pjesma »All in the Mind«.

Pokraj poznatih singlova objavljene su i dvije pjesme koje se ni-

su nikada našle na albumima, već samo kao b strane singlova – »Monte Carlo« te himnična »This Could Be My Moment«.

»This Is Music« je posve logičan i odgovarajući naslov glazbenog putovanja kroz 12 klasika koje bismo slikovito mogli opisati, koristeći se pritom naslovima njihovih albuma – »sjevernjačka duša« koja se rađa iz »nebeske oluje« i postaje »urbana himna«.

D. B. P.

Juraj Baraković (1548. - 1628.)

Juraj Baraković, pjesnik, rođen je u Plemićima kod Zadra 1548. a preminuo u Rimu 1. kolovoza 1628. Elementarnu i humanističku školu završio je u Zadru, a visoke škole, zcijelo teologiju, negdje u Italiji. Prvi put se u arhivima spominje kao klerik 1564., a zatim, mnogo kasnije kao svećenik 1586. Desetak je godina službovao kao župnik u Novigradu, da bi kao kanonik, negdje na prijelomu stoljeća, iz dosad neutvrđenih razloga, bio protjeran u Šibenik i lišen crkvenih činova. Tu je ostao do 1613. a možda i duže. Životni put završio je u Rimu gdje mu je šibenski prijatelj *I. T. Mrnavić* podigao ploču u crkvi Sv. Jeronima s nekoliko podataka o životu.

Svi Barakovićevi danas poznati radovi iz poznijeg su doba pjesnikova života, što upućuje na misao da je osim »Jarule«, »Vile slovinke« i »Drage, rapske pastirice« mogao napisati i druga djela. »Jarula« je u stihove pretočena Biblija, podijeljena na »šest vikova sveta«, prema shemi stvorenoj prvih stoljeća kršćanstva. »Vila Slovinke« njegovo drugo, i glavno djelo, ostvaruje se na dvije razine, a na objema je u središtu pažnje grad Zadar. U posljednjem djelu »Dragi, rapskoj pastirci« prikazuju se znamenitosti i ljepote otoka i grada Raba s umetnutom pripovijesću o Kalifrontovoj silnoj ljubavi prema pastirci Dragi, koja završava »prijetvorom« ovidijevskog tipa.

»Vilu Slovinke« stariji su istraživači držali nejedinstvenim djelom. Novija istraživanja pokazuju da je riječ o novom načinu komponiranja. Po kompoziciji (spajanje fantazijskog s realnim) i stilu (bujna metaforika) djelo pokazuje crte manirizma.

HRCKOVA SVEZNALICA

ZAŠTO OLUCI PONEKAD ZIMI PUKNU?

Kada je zimi hladno, voda se zamrzne i pretvori u led. Ako je oluk negdje začepljen, pa u njemu ostane voda od jesenskih kiša – onda se ta voda u njemu zamrzne. Pošto led zauzima veći prostor nego voda, on se raširi toliko jako da oluk pukne.

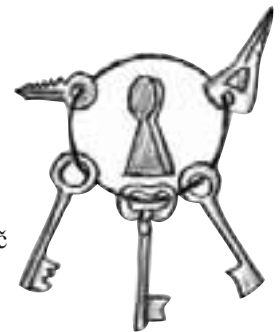

ZAŠTO SAT TREBA NAVIJATI?

Svaki sat, od najmanjeg do najvećeg, ima više kotačića i jednu oprugu. Kada navijemo sat, ta se opruga zavije, a onda polako odvija. Odvijajući se, ona preko zupčanika pokreće ostale kotačiće, a ovi okreću kazaljke. Kada se opruga sasvim odmoti, sat stane.

ZAŠTO KLJUČ OTVARA SAMO JEDNA VRATA?

Kada bi svaki ključ otvarao svaka vrata, onda bi svatko tko ima bilo kakav ključ mogao ući gdje mu se prohtije. Zato su brave napravljene tako da svaka ima svoj ključ i svaki ključ je napravljen tako da ulazi samo u jednu bravu.

Priredio i ilustrirao: Zoltan Sič

HRCKOVE ZGODE

Sič Z. or.

HRCKO, VRIJEME JE DA
OČISTIMO SNIJEG.

NIJE OVO NIŠTA.
KADA SAM BIO TAKO
MALI KAO TI,
SNIJEG MI JE BIO...

... DO POJASA!

Mateja Skenderović, III.
OŠ »Sveti Sava«, Bikovo

DOŽIVLJAJ SA ZIMSKIH FERIJAJ

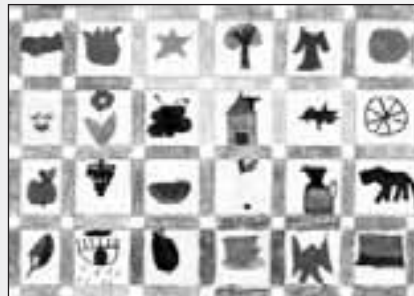
Doživljaj sa zimskih ferijaja je bio kada smo svi zajedno čekali Novu godinu. Mama je ispekla kolače, kupila keks i nešto za grickanje. Kada smo sve lijepo spremili, sjeli smo i čekali ponoć. Svi smo se radovali i uživali. Pričali smo o tome kako će biti u novoj, 2005. godini. Sve je bilo sjajno i nitko se nije svađao. Kada je došlo vrijeme da se možemo početi častiti, polako smo uzimali da ne bi nešto srušili i razbili. Sve je bilo krasno.

Vladimir Knežević, IV. c
OŠ »Matija Gubec«, Ljutovo

DVIJE NESLOŽNE LISICE

Jednoga dana dvije lisice su krenule skupa u lov. Naišle su na veliki kokošinjac pun kokoši. Počele su brojiti kokoši. Poslije dužeg brojenja izbrojile su trideset i jednu. Prva lisica je rekla da će pojesti šesnaest koka, a da će drugoj ostaviti petnaest. Druga lisica se naljutila i ljutito rekla: »Trideset prva kokoš će ipak biti moja!« Sebične lisice su se počele svađati i tući. Ovu buku čuo je opasan pas Žuća. Potrčao je prema kokošinjcu i lisice su se razbježale praznih trbuha.

Kristina Ivković, III. d
OŠ »Ivan Milutinović«, Mala Bosna

Nina Brčić Kostić, III. h
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Robert Kovač, II. b
OŠ »22. oktobar«, Bački Monoštor

PRIPREMA ZA POKLADE

Volio bih ići na poklade i sudjelovati u njima.

Kada bih sudjelovao na pokladama, ja bih se maskirao u Spidermana. U Spidermana bih se maskirao zato što mi on ima najljepše odijelo. U pokladama nisam sudjelovao, ali sam bio na maskenbalu, kada sam se maskirao u gusara. Za poklade se pripremam tako što se zabavljam na razne načine da mi to vrijeme što prije prođe od Čiste srijede. Kada Čista srijeda dođe, do Uskrsa ništa ne radim. Eto tako se ja pripremam za poklade.

Jovica Jaramazović, IV. c
OŠ »Matija Gubec«, Ljutovo

Nikola Stantić, III. a
OŠ »M. Gubec«, D. Tavankut

DA VAM SE PREDSTAVIM

Ja sam Ivan Benčik. Imam 10 godina. Idem u IV. razred OŠ »Matija Gubec«. Moj omiljeni sport je košarka kojom se bavim već tri godine. Omiljeni film mi je »Hellboy«. Omiljeni satovi u školi su mi priroda i društvo. Volim čitati knjige, najviše romane i povijest. Omiljene knjige su mi: »Baskervilski pas«, »Amos Daragon – nositelj maske«, »Dr. Doolittle«, »Pustolovina božićnog pudinga« i »Kraljević i prosjak«. U slobodno vrijeme igram košarku i istražujem prirodu. Najviše volim jesti palačinke i piti Coca-colu.

Ivan Benčik, IV. b
OŠ »Matija Gubec«, Gornji Tavankut

DRUGI HRCKOV MASKENBAL

U utorak, 8. veljače, u velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«, održat će se drugi po redu Hrcov maskenbal.

Vi djeco već zasigurno uveliko pripremate maske za ovaj prekrasan i zanimljiv događaj, te se vidimo u utorak, na spomenutom mjestu, u 16 sati.

I. P. S.

I. Kako se snalaziš u geografiji i književnosti za djecu i odrasle? Zaokruži točan odgovor:

- David Crockett živi na: a) Velikim jezerima, b) Plitvičkim jezerima, c) Kaspijskom jezeru, d) Mazurskim jezerima
- Haklberi Fin živi na: a) Dunavu, b) Begeju, c) Missisipiju, d) Korčuli
- Teta Lija je Ježurki Ježiću pisala pismo: a) gušćim perom, b) pačjim perom, c) kokošjim perom, d) kemijskom olovkom
- Koko, junak romana Ivana Kušena, hrvatskog književnika, potragu je za negativcima nastavio u: a) Parizu, b) Subotici, c) Petrovaradinu, d) Rastušju

Zadatak pripremio: Zdenko Samaržija

Vrijeme zimskih odmora

Zimovanje ili ne?

Piše: Dražen Prčić

Poslije Božićnih i Novogodišnjih blagdana, koji se često koriste i za produljeni zimski odmor, veljača je, uz siječanj, mjesec kada se ponajviše odlučuje za odlazak na zimovanje. Ovisno o afinitetima, obitelji ili pojedinci se zapućuju ponajviše na neku od planina bogatih snijegom i skijaške centre locirane na njima, ali ima i »mrzitelja zime« koji se

odlučuju pobjeći od snijega i leda u neke uvijek toplije krajeve na drugom kraju zemljina globusa. Nažalost, ekonomske prilike u kojima živimo i kontinuirani pad životnog standarda često se isprečuju ispred želje za kratkotrajnom promjenom sredine u zimskom periodu, bila ona usmjerena prema sjeveru ili jugu. Koliko se putuje kod nas pokušali smo doznati od

turističke djelatnice koja je prirodom svojga posla najbolje upoznata s prilikama i mogućnostima potencijalnih putnika, kao i turističkog djelatnika iz Zagreba koji je pokušao približiti nam prilike i mogućnosti zimskih turista iz Hrvatske.

Snežana Dobo, vlasnica turističke agencije »Eurotravel« iz Subotice

Turizmom se bavim već deset godina, počevši od prvog zaposlenja u »Magic toursu«, pa zatim u »Putniku«, »Tom travelu«, i sve do današnjih dana kada imam sopstvenu turističku agenciju »Eurotravel«. Što se tiče ovogodišnjeg interesiranja za zimske aranžmane osjetan je trend znatno slabijeg odlučivanja za uobičajene destinacije, koje su prijašnjih godina bile uobičajene. Obzirom kako su vremenski uvjeti više nalikovali proljeću, a snijega gotovo nigdje nije bilo u dovoljnim količinama prije svih je podbacio *Kopaonik*, tradicionalno najbolje prodavana destinacija. Najveći konkurent najpopularnijoj domaćoj planini je u posljednje vrijeme Jahorina u BiH, te Bugarska u kojoj su izgrađeni potpuno novi zimsko-turistički centri, a sve više raste interesiranje i za Sloveniju, pogotovo što je i vizni režim za ovu bivšu jugoslavensku republiku znatno blaži kada su u pitanju turistička putovanja. Prilikom odlučivanja za pojedine destinacije, cijene aranžmana su raznolike i kreću se od primjerice 120 eura za po osobi 7 dana u Bugarskoj (polupansion i prijevoz do odredišta), za Jahorinu treba izdvo-

Zlatko Rajčić, ugostitelj

Iako volim otputovati i na zimovanje, obzirom da ne skijam, nekako više volim toplije krajeve i kada bi financijske okolnosti bile bolje radije bih se zaputio u toplije krajeve. Sunčati se i kupati u toplom moru, tijekom hladnog zimskog mjeseca poput siječnja ili veljače, znatno je ljepše nego smrzavati se na ledenom ravničarskom minusu.

Kranjska gora: Novi ski lift

Marta Ostrogonac, arhitektica

Uživam u zimskom odmoru skupa s obitelji, obzirom da volim pravi snježni ugođaj najhladnijeg godišnjeg doba. Pored skijanja, kojim se godinama redovito bavim, posebno volim i šetnje na čistom planinskom zraku kroz šumu prepunu snijega.

jiti oko 180 eura plus 1.500 dinara za povratnu autobusnu kartu, Kopaonik je već iznad 200 eura po osobi i podrazumijeva najam apartmana bez hrane. Naravno sve cijene ovise o određenim terminima, pa je tako konac siječnja nešto jeftiniji, dok su aranžmani u veljači nešto skuplji. Interesantno je spomenuti kako se potencijalni putnici najčešće u posljednji čas odlučuju za određeno putovanje, za razliku od zapadnih zemalja u kojima se odmor planira mjesecima unaprijed.

► **Koliko se potencijalnih putnika odlučuje zaputiti se u smjeru toplijih krajeva, zanemarujući zimsko-snežne čarolije?**

U našoj sredini je broj ljubitelja toplijih zimskih destinacija još uvijek drastično manji od poklonika zimovanja na snijegu. Visoka cijena aranžmana, koji se poglavito kreću iznad 1.000 eura po osobi, ponajviše uvjetuje nedostatak klijentele koja se bi može priuštiti ljetovanje usred zime. No, postoje i neke relativno jeftinije destinacije, poput recimo *Egipta* u koji se može, recimo po cijeni Kopaonika, otići na 7 dana za 370 eura (boravak plus avionska karta).

► **Kakvi su uvjeti odgođenog plaćanja?**

Za sada je to moguće jedino putem čekova i to do svibnja mjeseca, obzirom da do tada znamo da će funkcionirati takav vid

Jahorina: Snježne padine

bezgotovinskog plaćanja. Prilikom ugovaranja određenog angažmana potrebno je platiti 30 posto unaprijed, s tim što ostatak iznosa od 70 posto cijene ide na višemjesečnu otplatu uz 1 posto mjesečne kamate.

Lajčo Perušić,
turistički djelatnik iz Zagreba

► **Kakve su mogućnosti prosječnog hrvatskog turista?**

Mogućnosti prosječnog hrvatskog građanina za odlazak na zimski odmor nisu velike. To pokazuju i brojke jer po procjeni UHPA-e (Udruga hrvatskih putničkih agencija) otišlo je u razdoblju školskih praznika oko 150.000 građana na zimski odmor, od toga najviše na skijanje kako u zemlji, tako i u inozemstvo, a u toplije krajeve (Opatija, Umag, Poreč, Dubrovnik...) nešto manje.

Preko putničkih agencija otišlo je oko polovice ukupnog broja, a ostali su otišli na mjesta po osobnim vezama.

► **Koje su zimske destinacije najčešće i kakve su cijene tjednih aranžmana?**

U Hrvatskoj se organizirano skijalo na Sljemenu, Bjelolasici, Begovu Razdolju i Planku, a u inozemstvu u Austriji, Italiji, Sloveniji, Slovačkoj, Francuskoj, BiH.

Cijene za 7 dana i bez prijevoza kretale su se otprilike ovako:

Austrija: u hotelima s 3* od 2.200 kn do hotela s 5* po 7.500 kn po osobi za polupansione,

U apartmanima od 3.300 kn do 8.500 kn za 4 osobe samo najam app-a.

Italija: u hotelima s 3* od 1.900 kn do hotela s 4* po 5.500 kn po osobi za polupansione,

U apartmanima od 3.400 kn do 7.700 kn za 4 osobe samo najam app-a.

Slovenija: u hotelima s 3* od 2.300 kn do hotela s 4* po 3.700 kn po osobi za polupansione,

U apartmanima od 3.300 kn do 5.200 kn za 4 osobe samo najam app-a.

BiH: Jahorina i Kupres: od 1.300 kn do 1800 kn po osobi za polupansione.

Cijena škole skijanja za početnike i napredne kretala se od 900 do 1.000 kn po osobi. (1 euro iznosi približno 7,5 kuna)

► **Koliko je nedavni potres u Aziji utjecao za interesiranje putnika glede aranžmana u tom dijelu svijeta?**

Tsunami definitivno utječe na veliki pad interesiranja za destinacije u smjeru područja koja su pogođena razornim potresom, te uopće nema turističkih kretanja u tim smjerovima. ■

Tunis: Mediteranska zima

Krem juha od sočiva »DVORI«

Specijalitet dalmatinske kuhinje

Sastojci:

kukuruz 0,04 kg
slanić 0,06 kg
leća 0,04 kg
pšenica 0,04 kg
luk 0,04 kg
maslinovo ulje 0,1
zelen, peršin, sol
margarin 0,04 kg

Priprema:

Sočivo posebno skuhati u začinjenoj vodi. Napraviti zapršku, dodati sočivo s tekućinom u kojoj se kuhalo i kuhati daljnjih pola sata, dodati začine prema potrebi i poslužiti.

Vitaminska salata

Sastojci:

jedna manja glavica kupusa, tri mrkve, veza peršinovog i celerovog lista, sok od jednog limuna, kašičica gorčice, kašika pavlake, ulja, limuna, malo šećera i soli.

Priprema:

Naribati kupus i mrkvu, sitno isjeckati celerov i peršinov list. U gorčicu umiješati ulje, zatim sol, šećer i limun i na kraju dodati pavlaku. Preliti preko salate, dodati isjeckani celer i peršin, izmiješati i ostaviti da odstoji petnaestak minuta.

V I J E S T I

Tennis

Serena i Marat
pokorili Australiju

Amerikanka *Serena Williams* i Rus *Marat Safin* pobjednici su ovogodišnjeg, 100. po redu, Australian Opena koji se

protekla dva tjedna igrao u Melbourneu. Serena je pobjedom u finalu nad sunarotkinjom *Davenport* (2:6, 6:3, 6:0) osvojila svoju drugu »australsku krunu« i sedmi Grand Slam naslov, najavivši svoj povratak u vrh ženskog tenisa. U muškom finalu ljubimac domaćih navijača Australac *Hewitt* nije uspio na najljepši način obilježiti veliki jubilej, jer je poražen od izvanrednog *Safina* (1:6, 6:4, 6:3, 6:4) koji je poslije dva poraza u završnim susretima ovog puta ipak uspio podignuti pobjednički pokal.

Nogomet

Ivan Leko se vratio u Hajduk

Poslije dolaska *Nike Kranjčara*, Hajdukov stručni stožer doveo je još jedno atraktivno pojačanje za nastavak natjecanja u domaćem prvenstvu. Hrvatski reprezentativac i doskorašnji član španjolske Malage, *Ivan Leko* potpisao je u subotu 30. siječnja 1,5 godišnji ugovor sa svojim »starim« klubom iz kojeg je i otišao u inozemstvo.

Skijanje

Miller i Parson
prvi svjetski šampioni

Amerikanac *Bode Miller* i Šveđanka *Anja Parson* osvojili su prve zlatne medalje (Super G) na Svjetskom skijaškom

prvenstvu koje se održava na stazama talijanskih Bormia i Santa Caterine. U nastavku najjačeg ovogodišnjeg ski natjecanja očekuju nas utrke u ostalim disciplinama u kojima se realno očekuju medalje, prije svih *Janice i Ivice Kostelić*, ali i od *Nike Fleiss* i *Ane Jelušić*.

Košarka

Jusup novi trener Splita

Zadarski košarkaški stručnjak *Danijel Jusup* postao je novim strategom momčadi Splita, kojemu će svojom stručnošću i neospornim košarkaškim znanjem pokušati pomoći da se probije s dna Goodyear lige i povрати visoke pozicije u domaćem šampionatu.

Nogomet

Pršo i Klasnić strijelci

Topnici hrvatske reprezentacije *Dado Pršo* (Glasgow Rangers) i *Ivan Klasnić* (Werder) obilježili su pogocima nastupe za svoje klubove u škotskom, odnosno njemačkom prvenstvu. Uspješniji je bio Klasnić koji postigao »duplu porciju« i znatno doprinio pobjedi (3:2) protiv Hanse.

Goodyear liga

19. kolo, 29. siječnja

Cibona – Olimpija 115:118

Hemofarm – Zadar 85:84

Split – Budućnost 89:77

Šibenka – Zagreb 75:76

Domžale – Bosna 73:90

Široki – C. zvezda 65:80

Slovan – Laško

Partizan – Reflex odgođeno

Tablica: Hemofarm 35, Zadar 34, Olimpija 34, C. Zvezda 32, Cibona 32, Partizan 32, Laško 31, Reflex 31, Bosna 30, Slovan 28, Budućnost 28, Zagreb 27, Šibenka 26, Široki 25, Split 24, Domžale 22

Svjetsko prvenstvo u rukometu, Tunis (23. siječnja – 6. veljače)

Drugi krug

Piše: Dražen Prčić

Pobjedom nad momčadi Švedske (28:27), u posljednjem petom susretu preliminarog natjecanja u skupini C, rukometna reprezentacija Hrvatske zabilježila je apsolutni učinak od svih pet

likoj sceni nekoliko novih igrača koji su morali preuzeti teret majice koju nose. Jamčno najugodnije iznenađenje je odličan debi *Denisa Buntića*, koji se pokazao izvanrednim jokerom sposobnim da u od-

tiv objektivno slabijih rivala iz donjeg doma svjetskog rukometa, ali i pokazati da se u budućnosti mora ozbiljno računati i na njih. Rezime pet uvodnih pobjeda bio bi da je Hrvatska pokazala da se zna vratiti u susret i kada gubi (protiv Španjolaca i Šveđana), ali i da suvereno zna privesti susret kraju i uz minimalnu prednost.

Rezultati susreta u skupini C:

Hrvatska – Argentina 36:23

Hrvatska – Japan 34:25

Hrvatska – Australija 38:18

Hrvatska – Španjolska 33:31

Hrvatska – Švedska 28:27

Tablica skupine C:

Hrvatska 10, Španjolska 8, Švedska 6, Japan 4, Argentina 2, Australija 0

U drugi krug su se iz kvalifikacijske skupine C plasirale momčadi Hrvatske, Španjolske i Švedske, dok su iz skupine D plasman izborile selekcije: Srbije i Crne Gore, Norveške i Njemačke. Iz prvog dijela natjecanja u novoformiranu skupinu B Hrvatska i SiCG nose po 4 boda (osvojena protiv plasiranih momčadi), Španjolska 2, Norveška i Njemačka po 1, dok se Švedska plasirala bez osvojenog boda.

DRUGI KRUG:

Skupina B

1. kolo, 31. siječnja

Hrvatska – Norveška 25:28

SiCG – Švedska 26:26

2. kolo, 1. veljače

Hrvatska – Njemačka 29:26

SiCG – Španjolska 28:28

3. kolo, 3. siječnja

Hrvatska – SiCG

S obzirom da se posljednja utakmica drugog kruga igra u četvrtak, 3. veljače i to baš protiv reprezentacije Srbije i Crne Gore, a koju zbog tiskarskih rokova ne možemo uvrstiti u ovaj komentar, konačni poređak na tablici skupine B bit će poznat na dan izlaska ovog broja u petak 4. veljače.

■

pobjeda i s maksimalna četiri boda, plasirala se u drugi krug natjecanja na SP u Tunisu.

Glavna karakteristika prvog dijela natjecanja ogleda se u činjenici da je momčad izbornika *Červara*, prije svega, ostala nepobjediva na velikim natjecanjima i da je u nastavak Svjetskog prvenstva ušla s važnim startnim kapitalom, koji bi mogao biti prijesudan za osvajanje prvog ili drugog mjesta u skupini B, koju tvore po tri prvo plasirane momčadi iz skupina C i D, a s istim tim i plasman u polufinalne oglede i borbu za odličja.

Nažalost, niti ovog puta ozljede nisu preskočile hrvatsku selekciju i već poslije prvih susreta izbornik nije mogao računati na ozlijeđene *Metličića* i *Loserta*, te u pojedinih dijelovima igre i na nedovoljno oporavljenog *Balića*, zvanično najboljeg svjetskog igrača. Ali, kako to dolikuje velikoj momčadi svjetskog i olimpijskog šampiona, unatoč ozljedama standardnih članova prve postave, pobjednički niz su nastavili preostali njeni igrači uz afirmiranje na ve-

sudnim trenucima postigne pogodak, asistira ili pak iznudi sedmerac pred protivničkim vratima. U obrani se, pak, poslije ozlijeđivanja vratara *Loserta*, iskazao i mladi vratar *Nikola Blažičko*, koji je pokazao da je izvrsna alternacija *Šoli* i da se nastavlja tradicija odličnih čuvara hrvatske mreže.

Glede ostalih reprezentativaca, svi odođe su pružili svoj maksimum u uvodnim borbama, također su svi s pričuvne klupe dobili priliku zabilježiti minute u igri pro-

Najzvučniji nogometni transfer od osnutka 1. HNL

Kranjčar kao Vukas

Piše: Dražen Prčić

Kada je, prije nekih mjesec dana, Igor Štimac »spiritus movens« splitskog Hajduka ponudio zagrebačkom Dinamu traženo obeštećenje za Niku Kranjčara od 1,5 milijuna eura (iz svog džepa), mnogi su u toj vijesti vidjeli samo trenutačnu senzaciju u namjeri dodatnog podizanja uvijek visoke tenzije između dva najveća rivala hrvatske nogometne lige.

Iako je donedavni kapetan višestrukog hrvatskog prvaka i zadnjih nekoliko utakmica standardni igrač reprezentacije decidirano stavljen na transfer listu i trajno otpisan iz budućeg sastava modrih, malo tko je u tom trenutku mogao tvrditi da će se Nikini spakirani kuferi zaputiti baš u Split. Brojne kalkulacije njegovih menadžera, Davora Šukera i Dine Pokrovca vrtile su se oko pronalaženja nove igračke sredine na nekoliko istočnih i zapadnih strana. Najbliže »vatri« bile su opcije u Rusiji (CSKA), Ukrajini (Dinamo Kijev), ali ni prelazak na engleski otok (Portsmouth) nije bio daleko od realizacije, posebno uslijed okolnosti kako je glavni čovjek i vlasnik ove premier momčadi Milan Mandarić, a njen coach Velimir Zajec. Cijela stvar se činila već gotovom kada se spomenuti dvojac pojavio u Zagrebu na završnim pregovorima...

BERNARD VUKAS: Iako su sada svi »reflektori« nogometne javnosti usmjereni prema nadolazećoj »zvijezdi« mlađanog Nike Kranjčara, nove hajdukovke desetke, pišući o ovom spektakularnom transferu ne mogu se ne osvrnuti na jedan davni, u svoje vrijeme također fantastični prelazak jednog nogometaša iz Zagreba u Split. Iako je tomu prošlo gotovo 60 godina (1947.), snaga te sportske senzacije još uvijek živi, zahvaljujući nogometnoj legendi njezinog

glavnog aktera, Bernarda Vukasa. Jedna od najvećih legendi splitskog baluna i Hajduka, rođeni Zagrepčanin, takoreći otet je ispred nosa Dinamu u davno ljeto te 1947. godine. Igrajući za zagrebački Metalac protiv NK Splita, zapao je za oko još jednoj hajdukovoj legendi Frani Matošiću, i brže bolje se dalo u potajnu realizaciju naj-

lučili preusmjeriti svog glavnog igrača u Split, i dočekati konačnu potvrdu njegovih igračkih kvaliteta u još kojoj »domaćoj« godini. Mladi igrač, neospornih kvaliteta i često osporavanih prikazanih vrijednosti na terenu, u posljednjih pola godine našao se na neviđenom udaru kao »glavni krivac« za sve Dinamove rezultatske neuspje-

zvučnijeg, do sada, transfera Zagreb – Split. Vrijedan pažnje je i detalj, da je čak prvi susret za Hajduk Vukas odigrao pod drugim prezimenom (*Juričenko*), a sve u dodatnim mjerama opreza. Postigavši dva pogotka na debiju u »biloj« majici, tajna je ubrzo otkrivena i tada se podigla neviđena prašina. Zagreb se digao na noge, padale su teške riječi optužbi na račun Hajduka, ali bilo je kasno. »Bajdo«, kako mu je glasio dalmatinski nadimak, postao je »fetivi« Splitsčanin, čak se oženio i curom (*Stjepanka*) iz grada podno Marjana. U godinama koje su slijedile svojim igrama ispisao je najljepše stranice hrvatske nogometne povijesti, igrajući za »Ajduka«, reprezentaciju i čak momčad Europe u velikim duelima protiv Velike Britanije.

NIKO KRANJČAR: Kada je u nedjelju 23. siječnja Niko Kranjčar stavio svoj potpis na 3,5 godišnji ugovor sa splitskim Hajdukom, hrvatska nogometna povijest se, na određeni način, gotovo identično ponovila. Opet je najzvučnijem transferu svoga vremena, »kumovala« jedna hajdukova legenda (Igor Štimac), ali ovoga puta nije bilo nikakve tajnosti, dapače...

Nikini menadžeri na koncu su odabrali najbolje moguće rješenje za svog pulena. Iako su glasovite istočnjačke momčadi nudile i nešto više novca, mudro su se od-

he. Finale cijele storije završeno je njegovim stavljanjem na transfer listu. I kao u najboljem scenariju »Dečko koji je uvijek bio ponosan kaj je purger« (natpis na bijeloj majici koju je nosio ispod Dinamove plave majice), obukao je prije dva tjedna »bilu« majicu splitskog Hajduka i prestao biti purgerom. Sada je Splitsčanin, poput svog legendarnog i dvostrukog sugrađanina Bernarda Vukasa, a na njemu je da i na nogometnom travnjaku dokaže kako je i u loptačkom umijeću dostojan stajati u legendi skupa s njim. ■

Fantastičan doček u Splitu

Igrač koji je maltene otjeran iz svog Zagreba u Splitu je dočekan frenetičnim ovacijama od strane nekoliko tisuća najvjernijih Hajdukovih navijača. Donedavno omraženi purger i kapetan još omraženijeg rivala, postao je u hipu ljubimac svih onih kojima je »bila« boja na srcu. Najbolja potvrda ispisana je na velikom bijelom transparentu: »Dosad si bio Niko, a sada si netko i nešto!«

T j e d n i v r e m e p l o v

Posljednji hrvatski velikan XIX. stoljeća

1. veljače 1748. godine otkupili su stanovnici Novoga Sada i Subotice svoju slobodu od carice Marije Terezije.

2. veljače obilježava se Međunarodni dan zaštite močvara.

2. veljače 1878. godine umro je u Novom Sadu *Josip Runjanin*, časnik austrijske vojske. Skladao je na stihove mnogih iliraca pa tako i Hrvatske domovine *Antuna Mihanovića*, koja će koncem 19. stoljeća postati hrvatskom himnom. Rođen je 8. prosinca 1821. godine u Vinkovcima. Iako Srbin i pravoslavac, kojima je zbog katoličkoga ekskluzivizma napredovanje u vojnim službama bilo otežano, napredovao je u službi zbog izuzetne nadarenosti. U Glini je dobio osnovnu glazbenu naobrazbu, koju je samostalnim radom unaprijedio.

2. veljače 1885. rođen je u Zagrebu *Ljubo Wiesner*, novinski koordinator, novinar, pokretač časopisa *Grič*, *Kritika* i *Savremenik*. Objavio je jednu zbirku pjesama. Od 1948. do 3. srpnja 1951. godine, kada je umro, bio je urednik hrvatske redakcije radio Vatikana.

2. veljače 1829. rođen je u Renthendorfu *Alfred Brehm*, njemački zoolog.

2. veljače 1970. godine umro je *Bertrand Russell*, britanski filozof i nobelovac. Rođen je 18. svibnja 1872. godine. Glavna djela su *Principi matematike*, *Načela društvene obnove*, *Uvod u matematičku filozofiju*, *Osvajanje sreće* i *Povijest zapadne filozofije*.

3. veljače katolici slave svetoga Blaža, zaštitnika Dubrovnika, kojeg u tom gradu zovu sveti Vlaho.

3. veljače 1875. godine rođen je *Gjuro Szabo*, polihistoričar i povjesničar umjetnosti. Istraživao je srenjovjekovnu baštinu Slavonije i Srijema, osobito srednjovjekovne crkve i samostone koji su za vrijeme vladavine Turaka prešli u vlasništvo pravoslavaca.

5. veljače 1927. godine umro je *Izidor Kršnjavi*, povjesničar umjetnosti, sveučilišni nastavnik, slikar i političar, posljednji hrvatski velikan 19. stoljeća. Rođen je u Našicama, ili Feričancima, u obitelji upravitelja vlastelinstva obitelji *Pejačević*. Predavao je u Osijeku, studirao nakon toga u Beču i Münchenu povijest umjetnosti i slikarstvo te uz

pomoć *Jospia Jurja Strossmayera* osniva Društvo umjetnosti, Obrtnu školu te Muzej za umjetnost i obrt. Snalažljiv u politici nije se obazirao na stranačke interese već je, vodeći se krilaticom da Mađari iz Hrvatske ne mogu odnijeti ono što su sagradili, vješto lavirao među moćnicima. Koristio je njihove slabosti, poticao nerealne ambicije i megalomanstvo te je za vrijeme njegova upravljanja Odjelom za bogoštovlje i nastavu, ministarstvom prosvjete i znanosti, izgrađeno mnogo javnih zgrada diljem Hrvatske: bolnice, knjižnice, škole, spomenici te koncertni i izložbeni prostori te zgrada Hrvatskoga narodnoga kazališta u Zagrebu. Financirao je tiskanja udžbenika te osuvremenio školstvo.

Postavio je veliku hrvatsku izložbu u Budimpešti, Strossmayerovu zbirku u palači Akademije znanosti i umjetnosti te postaje prvim ravnateljem galerije. Nakon odlaska *Khuen* s vlasti, nastavio je predavati na sveučilištu. Crtao je i slikao, bavio se grafikom, pisao pjesme, romane a njegov prijevod *Danteove* Božanstven komedije i danas je u optičaju.

6. veljače 1988. godine umro je u Zagrebu *Zvonimir Rogoz*, hrvatski kazališni i filmski glumac i prvi stogodišnjak u kazališnoj povijesti Hrvatske. Rodio se 10. listopada 1887. u Zagrebu.

[illegible]

RJEŠENJA IZ PROŠLOG BROJA:

VLADO ŠOLA, AUTORITET, SPOMENICA, CINA, AKI, OTIČI, ATI, DIJANA, IZ, A, AZEMINA, GB, ASEN, B, ARAD, NIJEMI FILM, METAK, CELULIT, I, ALIĆ, PILAC, ZAIR, AKACIJE, OBILAZ, ANORAK, NA, TAP, LAN, DŽ, IVEŠA, OKO, VELESAJAM, ALJ, FTL, IB, ACO, IGRA, OČEVIDAC, PARIŽANIN.

PETAK 4. 2. 2005.

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – TV raspored
 09.15 – Lugarnica 8., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Putovanje oko svijeta
 11.05 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 11.20 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – Panorama Europe – pitanje
 12.17 – TV kalendar
 12.30 – Sedam žena, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Miss Match, serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Batman, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Život uživo – sa stilom
 17.10 – Vijesti
 17.20 – Život uživo – tema dana
 18.05 – Savršeni svijet
 18.40 – Villa Maria, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.00 – Panorama Europe – odgovor
 20.10 – Ona je prava, američki film
 21.50 – Dnevnik
 22.00 – Bioproгноza
 22.05 – Umrstva u Midsomeru 6., mini-serija
 23.35 – Whoopi, humoristična serija
 00.00 – 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
 00.20 – Zlikavci, zabavni program
 00.30 – Svijet prema Jimu, humoristična serija
 00.50 – Office 1., humoristična serija
 01.20 – Dobro jutro, Miami! 1., humoristična serija
 01.45 – Miss Match, serija
 02.30 – Alias 2., serija
 03.15 – Snaga valova, serija
 04.05 – Putovanje oko svijeta
 04.55 – Reprizni program
 06.25 – Maja, talk-show
 07.00 – Sedam žena, serija

HRT 2

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 09.20 – NULTI SAT
 10.25 – Serija za djecu
 10.50 – Batman, crtana serija
 11.15 – Emisija
 11.35 – Kombinacija (Ž) – spust, prijenos
 12.45 – Emisija
 13.00 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 13.15 – Glazbena TV
 13.50 – TV kalendar
 14.00 – Res publica: Među nama
 14.45 – Res publica: Iz jezične riznice
 15.10 – Emisija
 15.20 – Kombinacija (Ž) – slalom, prijenos 1. vožnje
 16.20 – Emisija
 16.35 – Vijesti za gluhe
 16.45 – Dobro jutro, Miami! 1., humoristična serija
 17.10 – Panorama Europe – pitanje
 17.15 – Županijska panorama
 17.40 – Emisija
 17.50 – Kombinacija (Ž) – slalom, prijenos 2. vožnje
 18.40 – Emisija
 19.00 – Dokumentarna emisija
 19.30 – Panorama Europe – pitanje
 19.31 – Glazbena TV
 20.05 – Snaga valova, serija
 21.00 – Alias 2., serija
 21.45 – Vijesti na Drugom
 22.00 – Metro pop
 23.30 – Zlikavci, zabavni program
 23.40 – Zona sumraka, serija
 00.25 – En plein coeur, francuski film
 02.05 – Savršeni svijet

nova

07.00 NOVA KIDS TV
 Djeca iz učionice 402
 Diabolik
 Nevjerojatni Hulk
 Harvey Toons
 Djeca iz učionice 402
 Diabolik
 Nevjerojatni Hulk
 09.55 Uljez, serija
 10.40 Izlog strasti, serija
 11.10 Ljubav bez grijeha, serija
 12.00 Zatočenica, serija
 12.50 TV prodaja
 13.00 Drugo lice – Petar Vlahov show
 13.55 Malcolm u sredini, serija
 14.20 Lude 70-e, serija
 14.45 Mr. Bean, serija
 15.10 Te divne reklame!
 15.35 TV prodaja
 15.45 Zatočenica, serija
 16.35 TV prodaja

16.45 Ljubav bez grijeha, serija
 17.35 Vijesti
 17.40 Izlog strasti, serija
 18.10 Uljez, serija
 19.00 24 sata
 19.45 Laku noć Hrvatska, crtana serija
 19.55 Vrijeme
 20.00 Pet minuta slave, zabavna emisija
 21.00 Beskrajan dan, igrani film
 22.50 Zakon u New Yorku, serija
 23.45 V. I. P., serija
 00.35 Vrijeme sutra

REL

06.30 Osveta ljubavi, telenovela (R)
 07.15 Anastasia, sapunica (R)
 08.00 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 08.50 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.15 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
 09.40 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.05 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.30 Dadija, humoristična serija (R)
 11.00 Sanja, talk show (R)
 11.55 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 12.20 Anastasia, sapunica
 13.10 Osveta ljubavi, telenovela
 13.55 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 14.45 Eksploziv, magazin (R)
 15.20 Simpsoni, humoristična animirana serija
 15.45 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 16.10 Roseanne, humoristična serija
 16.35 Bračne vode, humoristična serija
 17.00 Dadija, humoristična serija
 17.30 Sanja: Ljubomora mi je uništila brak!, talk show
 18.25 Eksploziv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Dokaz života, igrani film, akcijski
 22.35 Predator 2, igrani film, akcijski
 00.25 Vijesti, informativna emisija
 00.35 Grabežljivci, igrani film, horor/vestern
 02.10 Jednom zauvijek, igrani film, romantična komedija
 04.05 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija

SUBOTA

HRT 1

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Vijesti
 08.05 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 08.20 – Villa Maria, serija
 10.30 – Vijesti
 10.40 – Kućni ljubimci
 11.15 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj
 11.45 – TV kalendar
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.20 – Sedam žena, serija
 13.10 – Ona je prava, američki film
 14.45 – Reprizni program
 15.15 – Vijesti
 15.20 – Emisija pučke i predajne kulture
 15.50 – Reporteri: Saudijska Arabija – svijet iza vela
 16.50 – Vijesti
 17.05 – Inspektor Rex 6., serija
 17.50 – Natural World: Hotel Helikon
 18.40 – TV Bingo Show
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Studio 10, show program
 21.35 – Pregovarač, američki film
 23.50 – Burzovno izvješće
 23.55 – Dnevnik
 00.10 – In the Company of the Spies, američki film

01.55 – Moj mali posao, francuski film
 03.20 – Newyorški plavci 10., serija
 04.05 – Inspektor Rex 6., serija
 04.50 – Simpsoni 12., humoristična serija
 05.15 – Studio 10, show program
 06.40 – Sedam žena, serija

HRT 2

08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – Vikendica

5. 2. 2005.

09.25 – Parlaonica
 10.20 – Serija za djecu
 10.50 – Emisija za djecu
 11.05 – Glazbena TV
 11.35 – Bormio:
 Svjetsko prvenstvo u
 skijanju – spust (M)

13.05 – Glas domovine
 13.35 – Duhovni izazovi
 13.50 – Prizma –
 multinacionalni magazin
 14.50 – Sportski program
 16.50 – Krugovi – sigurnost u
 cestovnom prometu
 17.10 – Crno-bijelo u boji
 17.40 – Filmska klasika – ciklus
 Jacquesa Tatija: Moj
 ujak, francusko-talijanski
 film
 19.30 – Glazbena TV
 20.00 – Večeras...
 20.05 – Newyorški plavci 10.,
 serija
 20.50 – Bez oduševljenja, molim 2.
 humoristična serija
 21.20 – Vijesti na Drugom
 21.30 – Zabavni program
 22.25 – Simpsoni 12.,
 humoristična serija
 22.45 – Promet danas
 22.50 – Sport danas
 23.00 – An Audience:
 All Saints MTV Live (50')
 23.50 – Reporter: Saudijska
 Arabija – svijet iza vela
 00.50 – Natural World: Hotel
 Helikonja
 01.40 – National Geographic:
 Napadi zagonetnog
 morskog psa polufinale

07.00 NOVA KIDS TV
 Nevjerojatni Hulk
 Diabolik
 Djeca iz učionice
 09.20 Dosje krokodil,
 dokumentarni film
 09.45 Smallville, serija
 10.35 Djevojke s Beverly Hillsa,
 serija
 11.05 Futurama, serija
 11.30 V. I. P., serija
 12.20 Zakon u New Yorku, serija
 13.10 Ski magazin

13.40 Goodyear liga – sažeci
 14.10 VH 1 Put do slave:
 Shania Twain
 15.00 Beskrajni dan, igrani film
 16.50 Vijesti
 16.55 Košarka: Goodyear liga:
 Zadar-Partizan, prijenos
 19.00 24 sata
 19.45 Vrijeme
 19.50 Da pukneš od smijeha,
 zabavna emisija
 20.00 Hrvatski Idol, show –
 prijenos
 21.30 Posljednji ples, igrani film
 23.20 Firefly, serija
 00.15 Opstanak, serija

07.25 Beyblade, crtana serija
 08.35 Moja cura je zvijezda,
 humoristična serija
 08.55 Rock Me Baby,
 humoristična serija
 09.15 Lud za tobom,
 humoristična serija
 09.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 maraton
 (pet tjednih epizoda)
 12.00 Podrhtavanje:
 Potres u New Yorku,
 akcijska mini serija,
 prvi dio
 13.25 Tarzan: Kralj New Yorka,
 kriminalistička serija
 14.10 Cijena savjesti, dramska
 serija
 14.55 Pravi poziv,
 akcijsko-fantastična serija
 15.45 Dokaz života, igrani film,
 akcijski (R)
 18.05 Zvijezde Ekstra:
 Dobro je biti Madonna i
 Kate Hudson,
 zabavna emisija
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv vikend, magazin
 20.15 Erin Brockovich,
 igrani film, drama

22.35 Zabrana pristupa,
 igrani film, akcijski triler
 00.15 Gabriellino buđenje,
 igrani film, erotski
 01.50 Predator 2, igrani film,
 akcijski (R)
 03.05 Grabežljivci, igrani film,
 horor/vestern (R)

NEDJELJA 6. 2. 2005.

07.30 – TV kalendar
 07.40 – Vijesti
 07.45 – Najbolji,
 dokumentarna serija
 08.15 – Radoznali vrtlari,
 dokumentarna serija
 08.45 – Villa Maria, serija
 10.10 – Promet danas
 10.15 – Ciklus Columbo:
 Pristanište u oluji,
 američki film
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.30 – Plodovi zemlje
 13.20 – Rijeka: More
 14.00 – Nedjeljom u dva
 15.05 – Vijesti
 15.15 – Promet danas
 15.20 – Dim na vodi,
 dokumentarna emisija
 15.45 – Domovnica: Crikvenica

16.40 – Srčanost – priča o
 Marilyn Bell, kanadski film
 18.15 – Piramida, zabavni program
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Tko želi biti milijunaš?,
 kviz
 21.05 – Duga mračna noć,
 dramska serija
 22.10 – Dnevnik
 22.25 – Evergreen: Mommie
 Dearest, američki film
 00.30 – Nedjeljom u dva
 01.30 – Balzac, mini-serija
 03.00 – Simpsoni 12.,
 humoristična serija
 03.25 – Srčanost –
 priča o Marilyn Bell,
 kanadski film
 04.55 – Rijeka: More
 05.25 – Domovnica: Crikvenica

07.10 – TV vodič +
 turistička središta Hrvatske
 07.30 – Who Gets the House?,
 kanadski film za djecu i
 mlade
 09.10 – Videokiosk

10.00 – Rijeka: Sveta misa,
 prijenos
 11.00 – Biblija
 11.15 – Emisija
 11.35 – Spust (Ž), prijenos
 12.50 – Emisija
 13.20 – Mir i dobro
 13.50 – National Geographic:
 Superkrokodil

14.45 – Balzac, mini-serija
 16.20 – Opera Box
 16.50 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 17.05 – Emisija
 17.20 – Prijenos utakmice
 19.00 – Emisija
 19.30 – Glazbena TV
 20.00 – Pet plus –
 sportski program
 21.20 – Vijesti na Drugom
 21.30 – Pet plus –
 sportski program
 23.45 – Promet danas
 23.50 – Simpsoni 12.,
 humoristična serija
 00.10 – Zvezdane staze:
 Voyager 5., serija
 00.55 – Zvezdane staze:
 Voyager 5., serija
 01.40 – Zvezdane staze:
 Voyager 5., serija

07.00 NOVA KIDS TV
 Nevjerojatni Hulk
 Diabolik
 Djeca iz učionice 402
 09.25 Dosje: Krokodil,
 dokumentarni film
 09.55 Buffy-ubojica vampira, serija
 10.45 Angel, serija
 11.35 Hrvatski Idol, show
 13.10 Automotiv, auto-moto
 magazin
 13.40 Tajne veze,
 dokumentarna serija

NEDJELJA

14.10 U sedmom nebu, serija
 15.00 Pet minuta slave, zabavna emisija
 15.50 Sve je relativno, serija
 16.20 Vijesti
 16.25 Obitelj Brady u Bijeloj kući, igrani film
 18.00 Jamiejeva kuhinja, kulinarški show
 19.00 24 sata
 19.35 Vrijeme
 19.40 Laku noć Hrvatska, crtana serija
 20.00 Zona smrti, serija
 20.45 Red Carpet, zabavna emisija
 21.45 Gospodar plime, igrani film
 00.00 Tajne veze, dokumentarna serija

00.25 Vrijeme sutra
 07.35 Astro Boy, crtana serija
 08.00 Dexterov laboratorij, crtana serija
 08.25 Ed, Edd i Eddy, crtana serija

08.45 Johnny Bravo, crtana serija
 09.10 Beyblade, crtana serija
 10.20 Lud za tobom, igrani film, romantična komedija
 11.45 Podrhtavanje: Potres u New Yorku, akcijska mini serija, drugi dio
 13.10 Erin Brockovich, igrani film, drama (R)
 15.30 Robert Knjaz – Mjenjačnica, zabavna emisija (R)
 16.20 Mijenjam ženu
 17.40 Salto, zabavna emisija
 18.15 Ekkluziv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv vikend, magazin
 20.15 FBI: Istraga
 21.05 Dvostruka misija, kriminalistička serija
 22.45 Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija
 23.35 Autopsija
 00.05 Zabrana pristupa, igrani film, akcijski triler (R)
 01.45 Gabriellino buđenje, igrani film, erotski (R)
 03.20 Eksploziv vikend, magazin (R)

PONEDJELJAK 7. 2. 2005.

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Lugarnica 9., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Putovanje oko svijeta: Fidji i Polinezija - tihooceanski biseri
 11.05 – Oprah Show
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Panorama Europe – pitanje
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Sedam žena, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Par-nepar, serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Batman, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Život uživo – sa stilom
 17.00 – Vijesti
 17.10 – Život uživo – tema dana
 17.50 – Promet danas
 17.55 – Najslabija karika, kviz
 18.40 – Villa Maria, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.00 – Panorama Europe – odgovor
 20.10 – Latinica: Povratak otpisanih
 21.50 – Konstruiranje nemogućeg: Prva podmornica, dokumentarna serija
 22.40 – Bioproгноza
 22.45 – Otvoreno
 23.40 – Dnevnik
 23.55 – Dobro ugođena večer: Zagrebačka filharmonija i Aleksandar Kalajdžić
 01.15 – Smrt za život, francuski film
 02.45 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 03.00 – Latinica: Povratak otpisanih
 04.35 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 04.50 – Maja, talk-show
 05.25 – Sedam žena, serija

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 09.20 – NULTI SAT
 10.25 – Fudge, serija za djecu

10.50 – Batman, crtana serija
 11.15 – Glazbena TV
 11.50 – Ciklus Columbo: Pristanište u oluji, američki film
 13.25 – Direkt
 13.50 – TV kalendar
 14.00 – Res publica: Dar života, religijski program
 15.00 – Lugarnica 9., serija
 15.45 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 16.00 – Vijesti za gluhe
 16.10 – Dobro jutro, Miami! 1., humoristična serija
 16.35 – Zvezdane staze: Voyager 5., serija
 17.20 – Panorama Europe – pitanje
 17.25 – Putovanje oko svijeta
 18.15 – Panorama Europe – pitanje
 18.20 – Županijska panorama
 18.45 – Internacional, vanjskopolitički magazin
 19.30 – Glazbena TV
 20.05 – Kome zvoni Dora
 20.35 – Whoopi, humoristična serija
 21.00 – Bez traga, serija
 21.45 – Vijesti na Drugom
 22.00 – Špizta, zabavna emisija
 22.50 – Promet danas
 22.55 – Oz 1., serija
 23.50 – Filmska večer s ljubavnim filmovima: Rođaci,

američki film
 01.40 – Par-nepar, serija
 02.25 – Whoopi, humoristična serija
 02.50 – Dobro jutro, Miami! 1., humoristična serija
 03.15 – Bez traga, serija

07.00 NOVA KIDS TV
 Djeca iz učionice 402
 Diabolik
 Nevjerojatni Hulk
 Harvey Toons
 Djeca iz učionice 402
 09.55 Uljez, serija
 10.40 Izlog strasti, serija
 11.10 Ljubav bez grijeha, serija
 12.00 Zatočenica, serija
 13.00 Red Carpet, zabavna emisija
 13.55 Malcolm u sredini, serija
 14.20 Lude 70-e, serija
 14.45 Sve je relativno, serija
 15.10 Te divne reklame!
 15.45 Zatočenica, serija
 16.45 Ljubav bez grijeha, serija
 17.35 Vijesti
 17.40 Izlog strasti, serija

18.10 Uljez, serija
 19.00 24 sata
 19.45 Vrijeme
 19.50 Laku noć Hrvatska, crtana serija
 20.00 Jedan na jedan – talk show Alke Vuice

21.00 Prvi grijeh, igrani film
 23.00 Pret-a-porter, igrani film
 01.15 Vrijeme sutra
 06.35 Osveta ljubavi, telenovela (R)
 07.20 Anastasia, sapunica (R)
 08.05 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.25 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.10 Sanja, talk show (R)
 12.05 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 12.30 Anastasia, sapunica
 13.20 Osveta ljubavi, telenovela
 14.10 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 15.00 Ekkluziv, magazin (R)
 15.20 Simpsoni

15.45 Sabrina
 16.10 Roseanne
 16.35 Bračne vode, humoristična serija
 17.00 Dadilja, humoristična serija
 17.30 Sanja: Dojim danju, dojim noću!, talk show
 18.25 Ekkluziv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Srolcovka, zabavna emisija
 21.14 Luda vjenčanja, igrani film,
 22.50 Cobra 11
 23.40 Vijesti, informativna emisija
 23.55 Dvostruka misija
 01.30 FBI: Istraga
 02.15 Novi forenzičari

UTORAK 8. 2. 2005.

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Lugarnica 9., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Putovanje oko svijeta:
 Cestom na Himalaju
 11.05 – Oprah Show
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – Panorama Europe –
 pitanje
 12.17 – TV kalendar
 12.30 – Sedam žena, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Par-nepar, serija
 14.55 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 15.05 – Batman, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Život uživo – sa stilom
 17.00 – Vijesti
 17.10 – Život uživo – tema dana
 17.50 – Promet danas
 17.55 – Najslabija karika, kviz
 18.40 – Villa Maria, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.00 – Panorama Europe –
 odgovor
 20.10 – Globalno sijelo
 20.45 – 100% ja, zabavno-
 glazbena emisija
 21.40 – Svete planine,
 putopisna serija
 22.10 – Bioproгноza
 22.15 – Otvoreno
 23.10 – Dnevnik
 23.25 – Na rubu znanosti
 00.25 – Zmija, talijansko-
 francusko-njemački film
 02.25 – Globalno sijelo
 02.55 – 100% ja, zabavno
 -glazbena emisija
 03.45 – Svete planine,
 putopisna serija
 04.15 – Oprah Show
 05.00 – Maja, talk-show
 05.35 – Sedam žena, serija

HRT 2

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies,
 lutkarska serija
 09.20 – Bormio: SP u skijanju –
 veleslalom (Ž),
 prijenos 1. vožnje
 10.50 – Fudge, serija za djecu
 11.15 – Batman, crtana serija

11.40 – Šume i ljudi: Jasen,
 dokumentarna serija
 12.05 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 12.20 – Emisija
 12.50 – Veleslalom (Ž), prijenos 2.
 vožnje
 13.50 – Emisija
 14.15 – Res publica: Normalan
 život, emisija o osobama
 s invaliditetom
 15.10 – Lugarnica 9., serija
 15.55 – TV raspored
 16.00 – Vijesti za gluhe
 16.10 – Dobro jutro, Miami! 1.,
 humoristična serija
 16.35 – Zvezdane staze:
 Voyager 5., serija
 17.20 – Panorama Europe –
 pitanje
 17.25 – Putovanje oko svijeta
 18.15 – Panorama Europe –
 pitanje
 18.20 – Županijska panorama
 18.45 – Karte na stol, magazin
 iz kulture
 19.30 – Glazbena TV
 20.05 – Kome zvoni Dora
 20.40 – Oteti, serija (12)
 22.05 – Vijesti na Drugom
 22.15 – Promet danas
 22.20 – Oz 1., serija
 23.15 – Filmska večer s ljubavnim
 filmovima: Zemlja sjena,
 britansko-američki film
 01.20 – Par-nepar, serija
 02.05 – Dobro jutro, Miami! 1.,
 humoristična serija

nova

07.00 NOVA KIDS TV
 Djeca iz učionice 402
 Diabolik
 Nevjerojatni Hulk
 Harvey Toons
 Djeca iz učionice 402
 Diabolik
 Nevjerojatni Hulk
 09.55 Uljez, serija
 10.40 Izlog strasti, serija
 11.10 Ljubav bez grijeha, serija
 12.00 Zatočenica, serija
 13.00 Jedan na jedan –
 talk show Alke Vuice
 13.55 Malcolm u sredini, serija
 14.20 Lude 70-e, serija
 14.45 Djevojke s Beverly Hillsa,
 serija
 15.10 Te divne reklame!
 15.45 Zatočenica, serija
 16.45 Ljubav bez grijeha, serija
 17.35 Vijesti
 17.40 Izlog strasti, serija
 18.10 Uljez, serija
 19.00 24 sata
 19.45 Vrijeme

19.50 Laku noć Hrvatska,
 crtana serija
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Po ure torture,
 zabavna emisija
 21.30 Vjerna žena, igrani film
 23.10 Svi vole Raymonda, serija
 23.40 Natjerujući Amy, igrani film
 01.30 Vrijeme sutra

RTL

06.35 Osveta ljubavi,
 telenovela (R)
 07.20 Anastasia, sapunica (R)
 08.05 Voljeni doktor Martini,
 humoristična serija (R)
 09.00 Simpsoni, humoristična
 animirana serija (R)
 09.25 Sabrina, mala vještica,
 humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne, humoristična
 serija (R)
 10.15 Bračne vode,
 humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja, humoristična
 serija (R)
 11.10 Sanja, talk show (R)
 12.05 Zabranjena ljubav,
 sapunica (R)
 12.30 Anastasia, sapunica
 13.20 Osveta ljubavi, telenovela
 14.10 Voljeni doktor Martini,
 humoristična serija
 15.00 Ekkluziv, magazin (R)
 15.20 Simpsoni, humoristična
 animirana serija
 15.45 Sabrina, mala vještica,
 humoristična serija
 16.10 Roseanne, humoristična
 serija
 16.35 Bračne vode,
 humoristična serija
 17.00 Dadilja, humoristična serija
 17.30 Sanja: Kocka je bolja od
 seksa!, talk show
 18.25 Ekkluziv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Exploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Mijenjam ženu,
 dokumentarna sapunica,
 drugi dio
 21.05 Okrutne namjere, igrani film,
 triler
 22.50 Cobra 11 – specijalci s
 autoputa, kriminalistička
 serija
 23.40 Vijesti, informativna emisija
 23.55 Srollovka,
 zabavna emisija (R)
 00.50 Cobra 11 – specijalci s
 autoputa, kriminalistička
 serija (R)
 01.35 Luda vjenčanja, igrani film,
 romantična komedija (R)
 03.10 Exploziv, magazin (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Lugarnica 9., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Najekstremnije životinje:
 Ekstremni pametnjakovići
 11.00 – Govorimo o zdravlju
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – Panorama Europe – pitanje
 12.17 – TV kalendar
 12.30 – Sedam žena, serija (12)
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Par-nepar, serija
 14.55 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 15.05 – Batman, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Život uživo – sa stilom
 17.00 – Vijesti
 17.10 – Život uživo – tema dana
 17.45 – Promet danas
 17.50 – Najslabija karika, kviz
 18.30 – Villa Maria, serija
 19.20 – Panorama Europe – pitanje
 19.30 – Dnevnik
 20.00 – Panorama Europe –
 odgovor
 20.05 – Doberman, francuski film
 21.50 – Jedan otko – jedan đak,
 dokumentarna emisija
 22.20 – Bioproгноza
 22.25 – Otvoreno
 23.20 – Dnevnik
 23.35 – Transfer
 00.20 – Chili con carne,
 francuski film
 02.00 – Najekstremnije životinje:
 Ekstremni pametnjakovići
 02.50 – Jedan otko – jedan đak,
 dokumentarna emisija
 03.20 – Znanstvena petica
 04.05 – Oprah Show
 04.50 – Maja, talk-show
 05.25 – Sedam žena, serija

HRT 2

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies,
 lutkarska serija
 09.20 – Bormio: SP u skijanju –
 veleslalom (M)
 10.30 – Sjednica Hrvatskog
 sabora, prijenos
 12.50 – Bormio: SP u skijanju –
 veleslalom (M)
 14.00 – Res publica: Trenutak

SRIJEDA 9. 2. 2005.

spoznaje
14.45 – Res publica: Heureka
15.00 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos

17.05 – Vijesti za gluhe
17.15 – Dobro jutro, Miami! 1., humoristična serija
17.40 – Panorama Europe – pitanje
17.45 – Dokumentarni program
18.15 – Panorama Europe – pitanje
18.20 – Županijska panorama
18.45 – Znanstvena petica
19.30 – Glazbena TV
20.05 – Kome zvonit Dora
20.40 – Četvrta zapovijed: Poštuj oca svoga, mini-serija
22.10 – Vijesti na Drugom
22.20 – Promet danas
23.20 – Filmska večer s ljubavnim filmom: Moonlight and Valentino, američko-britanski film
01.00 – Par-nepar, serija
01.45 – Dobro jutro, Miami! 1., humoristična serija

07.00 NOVA KIDS TV
Djeca iz učionice 402
Diabolik
Nevjerojatni Hulk
Harvey Toons
Djeca iz učionice 402
Diabolik
Nevjerojatni Hulk
09.55 Uljez, serija
10.40 Izlog strasti, serija
11.10 Ljubav bez grijeha, serija
12.00 Zatočenica, serija
13.00 Naša mala klinika, serija
13.55 Malcolm u sredini, serija
14.20 Lude 70-e, serija
14.45 Svi vole Raymonda, serija
15.10 Te divne reklame!
15.45 Zatočenica, serija
16.45 Ljubav bez grijeha, serija
17.35 Vijesti
17.40 Izlog strasti, serija
18.10 Uljez, serija
19.00 24 sata
19.45 Vrijeme

19.50 Laku noć Hrvatska, crtana serija
20.00 Savršeno ubojstvo, igrani film

21.35 U sridu – talk show
22.35 Tamna strana ljubavi, igrani film
00.15 Vrijeme sutra
06.35 Osveta ljubavi, telenovela (R)
07.20 Anastasia, sapunica (R)
08.05 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
09.25 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
11.10 Sanja, talk show (R)
12.05 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
12.30 Anastasia, sapunica
13.20 Osveta ljubavi, telenovela
14.10 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
15.00 Ekkluziv, magazin (R)
15.20 Simpsoni, humoristična animirana serija
15.45 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
16.10 Roseanne, humoristična serija
16.35 Bračne vode, humoristična serija
17.00 Dadilja, humoristična serija
17.30 Sanja: PMS i muškarci na rubu živčanog sloma, talk show
18.25 Ekkluziv, magazin
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
20.15 Robert Knjaz – Mjenjačnica, zabavna emisija
21.05 Nestali, kriminalistička serija
21.55 Tragovi zločina, kriminalistička serija
22.50 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija
23.40 Vijesti, informativna emisija
23.55 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica, drugi dio (R)
00.50 Okrutne namjere, igrani film, triler (R)
02.25 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija (R)
03.10 Eksploziv, magazin (R)

ČETVRTAK

06.20 – TV kalendar
06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
09.10 – Promet danas
09.15 – Lugarnica 9., serija
10.00 – Vijesti
10.05 – Putovanje oko svijeta
10.55 – Radoznali vrtlari, dokumentarna serija
11.25 – Najbolji, dokumentarna serija
12.00 – Dnevnik
12.15 – Bioprogrnoza
12.16 – Panorama Europe – pitanje
12.17 – TV kalendar
12.30 – Sedam žena, serija
13.20 – Maja, talk-show
14.00 – Vijesti
14.10 – Par-nepar, serija
14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
15.05 – Batman, crtana serija
15.30 – Nora Fora, igra za mlade
16.00 – Hrvatska danas
16.20 – Život uživo – sa stilom
17.00 – Vijesti
17.10 – Život uživo – tema dana
17.50 – Promet danas
17.55 – Najslabija karika, kviz
18.40 – Villa Maria, serija
19.30 – Dnevnik
20.00 – Panorama Europe – odgovor
20.05 – Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 – Brisani prostor
22.05 – Pola ure kulture
22.35 – Bioprogrnoza
22.40 – Otvoreno
23.35 – Dnevnik
23.50 – Četvrta zapovijed: Poštuj oca svoga, mini-serija
01.20 – Sade, francuski film
03.05 – Brisani prostor
03.55 – Pola ure kulture
04.25 – Poslovni klub
04.55 – Maja, talk-show
05.30 – Sedam žena, serija

07.50 – TV kalendar
08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
09.20 – NULTI SAT
10.30 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
13.30 – Bram and Alice, humoristična serija
14.00 – Res publica: Meta,

emisija za branitelje
15.00 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
17.00 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
17.10 – Vijesti za gluhe
17.20 – Panorama Europe – pitanje
17.25 – Putovanje oko svijeta
18.20 – Županijska panorama
18.45 – Poslovni klub
19.15 – Europa i mi
19.30 – Glazbena TV
20.05 – Kome zvonit Dora
20.35 – Zapadno krilo 5., serija
21.25 – U uredu 1., humoristična serija
21.55 – Vijesti na Drugom
22.05 – Promet danas
22.10 – Oz 1., serija
23.05 – Filmska večer s ljubavnim filmom: Poruka u boci, američki film

01.10 – Par-nepar, serija
01.55 – U uredu 1., humoristična serija
02.25 – Bram and Alice, humoristična serija
02.50 – Zapadno krilo 5., serija

07.00 NOVA KIDS TV
Djeca iz učionice 402
Diabolik
Nevjerojatni Hulk
Harvey Toons
Djeca iz učionice 402
Diabolik
Nevjerojatni Hulk
09.55 Uljez, serija
10.40 Izlog strasti, serija
11.10 Ljubav bez grijeha, serija
12.00 Zatočenica, serija
13.00 U sridu – talk show
13.55 Malcolm u sredini, serija
14.20 Lude 70-e, serija
14.45 Futurama, serija
15.10 Dosje: krokodil, dokumentarna serija
15.45 Zatočenica, serija
16.45 Ljubav bez grijeha, serija
17.35 Vijesti
17.40 Izlog strasti, serija

10. 2. 2005.

TV TJEDNIK

18.10 Uljez, serija
 19.00 24 sata
 19.45 Vrijeme
 19.50 Laku noć Hrvatska, crtana serija
 20.00 Drugo lice – Petar Vlahov show
 21.00 Nalog za smrt, igrani film
 22.40 Mr. Bean, serija
 23.10 Košarka Euroliga: Prokom Trefl-Cibona VIP, snimka
 01.00 Vrijeme sutra

06.35 Osveta ljubavi, telenovela (R)
 07.20 Anastasia, sapunica (R)
 08.05 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.25 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.10 Sanja, talk show (R)
 12.05 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 12.30 Anastasia, sapunica
 13.20 Osveta ljubavi, telenovela
 14.10 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 15.00 Ekkluziv, magazin (R)
 15.20 Simpsoni, humoristična animirana serija
 15.45 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 16.10 Roseanne, humoristična serija
 16.35 Bračne vode, humoristična serija
 17.00 Dadilja, humoristična serija
 17.30 Sanja: Donorska kartica spasila mi je život, talk show
 18.25 Ekkluziv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Mijenjam ženu – hrvatska verzija, dokumentarna sapunica
 21.05 Treće čudo, igrani film, drama
 23.15 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija
 00.10 Vijesti, informativna emisija
 00.25 Robert Knjaz – Mjenjačnica, zabavna emisija (R)
 01.15 Nestali, kriminalistička serija (R)
 02.00 Tragovi zločina, kriminalistička serija (R)
 02.45 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija
 03.35 Eksploziv, magazin (R)

YU EKO Televizija

Emisija TV tjednik emitirat će se i večeras, 4. veljače, u terminu od 20 sati na programu YU EKO televizije. U ovoj emisiji moći ćete pogledati priloge o obilježavanju druge godišnjice izlaska »Hrvatske riječi« te o održanom Velikom prelu u organizaciji HKC »Bunjevačko kolo«. Repriza ove emisije je u subotu, 5. veljače u 15 sati.

FILM TJEDNA

PRVI PROGRAM SUBOTA, 5.2.2005.

21.35

Pregovarač

američki film

(THE NEGOTIATOR, 1998.)

Akcijsko-kriminalistički film. Čikaški policajac Danny Roman (S. L. Jackson) nebrojeno je puta uspio spasiti taoce zahvaljujući svojim pregovaračkim vještinama. Jednog mu dana partner kaže kako u njihovoj postaji ima korumpiranih policajaca koji u dogovoru s članovima Unutarnje kontrole potkradaju mirovinski fond. Te večeri Danny pronade svog partnera ubijenog, a ubrzo sazna da je upravo on glavni osumnjičeni za ubojstvo. Nakon što je završilo ispitivanje u zgradi Unutarnje kontrole, Danny optuži inspektora Niebauma (J. T. Walsh) da je umiješan u potkradanje fonda i odgovoran za ubojstvo njegova partnera. Kad Niebaum odbije komentirati te optužbe, Danny pribjegne sili te zadrži inspektora i još nekoliko prisutnih, pod prijetnjom oružjem. Zgradu uskoro okruže policija i novinari, no Danny ne želi pregovarati s policajcima iz svoje postaje. Svoje će zahtjeve iznijeti jedino pred Chrisom Sabianom (K. Spacey), pregovaračem iz drugog dijela grada...

»Pregovarač« se može svrstati u red filmskih ostvarenja akcijsko-kriminalističke strukture s naglašenim psihološkim kontekstom prezentiranim kroz kalvariju glavnoga lika. Sličnom su se tematikom bavili i »John Q« Nicka Cassavetesa s Denzelom Washingtonom, te svojevrstan žanrovski prototip i ideal, »Bjegunac« Andrewa Davisa s Harrisonom Fordom u naslovnoj ulozi. U središtu tih filmova nalazi se pojedinac suprotstavljen naizgled nepobjedivom neprijatelju, instituciji ili skupini toliko razgranatoj i moćnoj da joj se nemoguće oduprijeti bez pribjegavanja nekim ekstremnim sredstvima i rješenjima. »Pregovarač« nudi uvjerljiv prikaz takvog pojedinca koji se, stjeran u kut, transformira u osobu nespremnu na bilo kakav kompromis. U takvoj se emocionalno zahtjevnoj ulozi izvrsno snašao dokazani glumac Samuel L. Jackson (Pakleni šund, Neslomljivi), dojmljivo dočaravši transformaciju glavnoga lika. Jednako je dobru interpretaciju pružio oskarovac Kevin Spacey (Privodite osumnjičene, Vrtlog života), a u impresivnom ansamblu sporednih glumaca ističu se David Morse (Čuvar prijelaza, Dokaz života) i Paul Giamatti (Čovjek na Mjesecu, Američki san). F. Gary Gray karijeru je počeo režiranjem glazbenih spotova, a do danas je snimio više filmskih uspješnica među kojima su »Kartel« s Vinom Dieselom te »Dobar posao u Italiji« iz 2003. »Pregovarač« je 1999. nominiran za nagradu Saturn američke Akademije za znanstveno-fantastične, fantastične i horor filmove u kategoriji najboljeg akcijskog, pustolovnog ili triler filma.

Uloge: Samuel L. Jackson, Kevin Spacey, David Morse, Ron Rifkin, John Spencer, J. T. Walsh, Siobhan Fallon, Paul Giamatti, Regina Taylor
 Scenaristi: James DeMonaco i Kevin Fox
 Redatelj: F. Gary Gray

Povodom jubileja HKC-a

U povodu jubileja HKC »Bunjevačko kolo«, želim da objavite ovaj dopis kao malu dopunu.

Osnutka »Kola« se sjećam. No, zadnje desetljeće, moj suprug *Mirko Ostrogonac* i ja smo bili »krivci« da je u Starom Žedniku zaživio ogranak HKC-a. Bilo je to u vrijeme kada ovaj naziv i nije bio baš tako popularan. Naročito teško je to bilo u malim sredinama gdje je to »bolo uši«. No, velikom upornošću uspjelo se. Koreograf tadašnji *Stipan Bašić – Škaraba*, *Nikola Ostrogonac* korepetitor, *Ljubica Fabijan* i još par »hrabrih« uspjeli smo skupiti oko 100 djece. Svaku probu smo osobno odgledali, a roditelje umirivali da to nije ništa opasno te da su njihova djeca sigurna. Teško je to bilo vjerovati 1995.! No, upornost pobjeđuje strah, pa smo tako uspjeli. Moram naglasiti da je ovaj naš »satelitski status« bio veoma težak i naza-hvalan, posebno kada su svoje usluge počela nuditi druga Društva. No, imali smo sreće da je naša mještanka *Hajnalka Sič* postala koreograf (odnosno trener), pa tako naša veza s centralom postaje još jača. Danas naš ogranak broji grupu od 60 igrača. Hajnalka lijepo radi sa njima. Roditelji vode brigu o garderobi (posebno *Katica Skenderović* i *Marica Zelić*). Kada je potrebno tu su i druge mame da pomognu oko frizura i oblačenja. Iz mjesne

zajednice stalna potpora su gospodin *Joso Dulić* i gospođica *Mira Malagurski*. Lijepo se surađuje sa O. Š. »Pionir«.

Sretni smo danas u godini velikog jubileja naše matične kuće (HKC-a), dali smo svoj doprinos u vidu jednog mukotrnog desetljeća. Mislim da se s pravom osjećamo kao slavljenici, u nadi da će aktualni predsjednik, naš mještani Mirko Ostrogonac, poraditi na poboljšanju našeg statusa.

U ime Žedničana

Kata Milodanović Ostrogonac,
Stari Žednik

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

''URNA''

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvečara:
Tel.: 024/557-130

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji: Subotica - Zagreb, da od 19. 1. 2003. važe nove, niže cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.728 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.420 din., a u jednom pravcu 1.920 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

RADIO SUBOTICA

24000 Subotica
Put Jovana Mikića 12
Tel: 024/55-22-00
Fax: 024/55-19-02

email: radio@radiosubotica.co.yu

- 91,5 MHz cjelodnevni program na srpskom jeziku
- 89,6 MHz cjelodnevni program na mađarskom jeziku
- 91,5 MHz od 19 do 21 sat program na hrvatskom jeziku

SHEMA programa na hrvatskom jeziku

19,00 h

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Jezični savjetnik

19,30 h

- »Iz života naših predaka« (ponedjeljkom)
- »Sportski vremeplov« (ponedjeljkom)
- »Na izravnoj vezi« (utorkom)
- »Otvoreni studio« (srijedom)

»Galerija« emisija o kulturi (četvrtkom)

»U društvu s mladima« (petkom)

20,00 h

»Aktualije« (ponedjeljkom)

»Iz hrvatske povijesti« (utorkom)

»Putokazi« (srijedom)

»Rock vremeplov« (četvrtkom)

Vjerska emisija (petkom)

20,30 h

- Vijesti dana

- Pripovijetka Balinta Vujkova

- Hitovi hrvatskih izvođača

- Minute za ljubitelje jazz-a (petkom)

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

